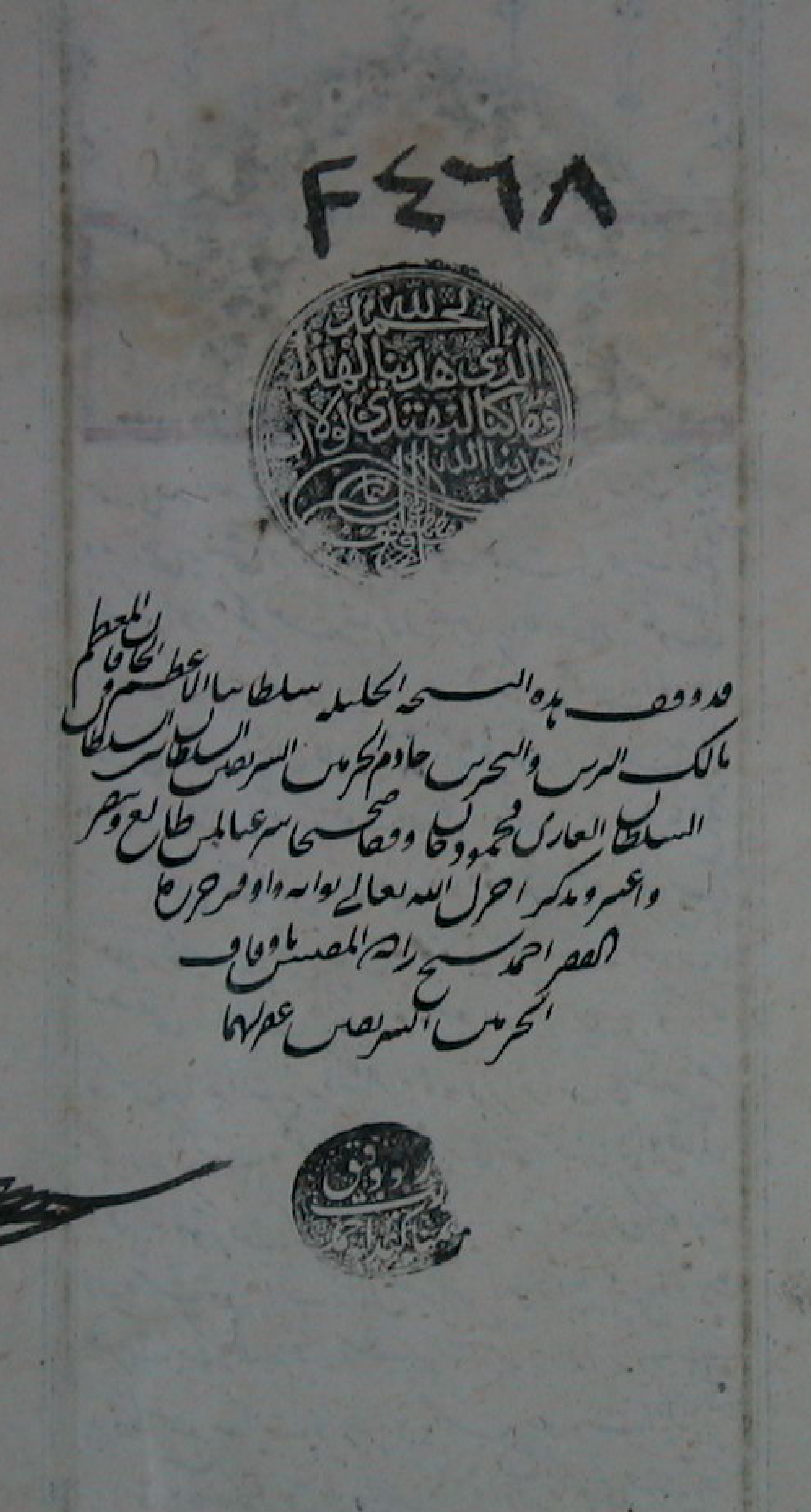
اوتوز بر

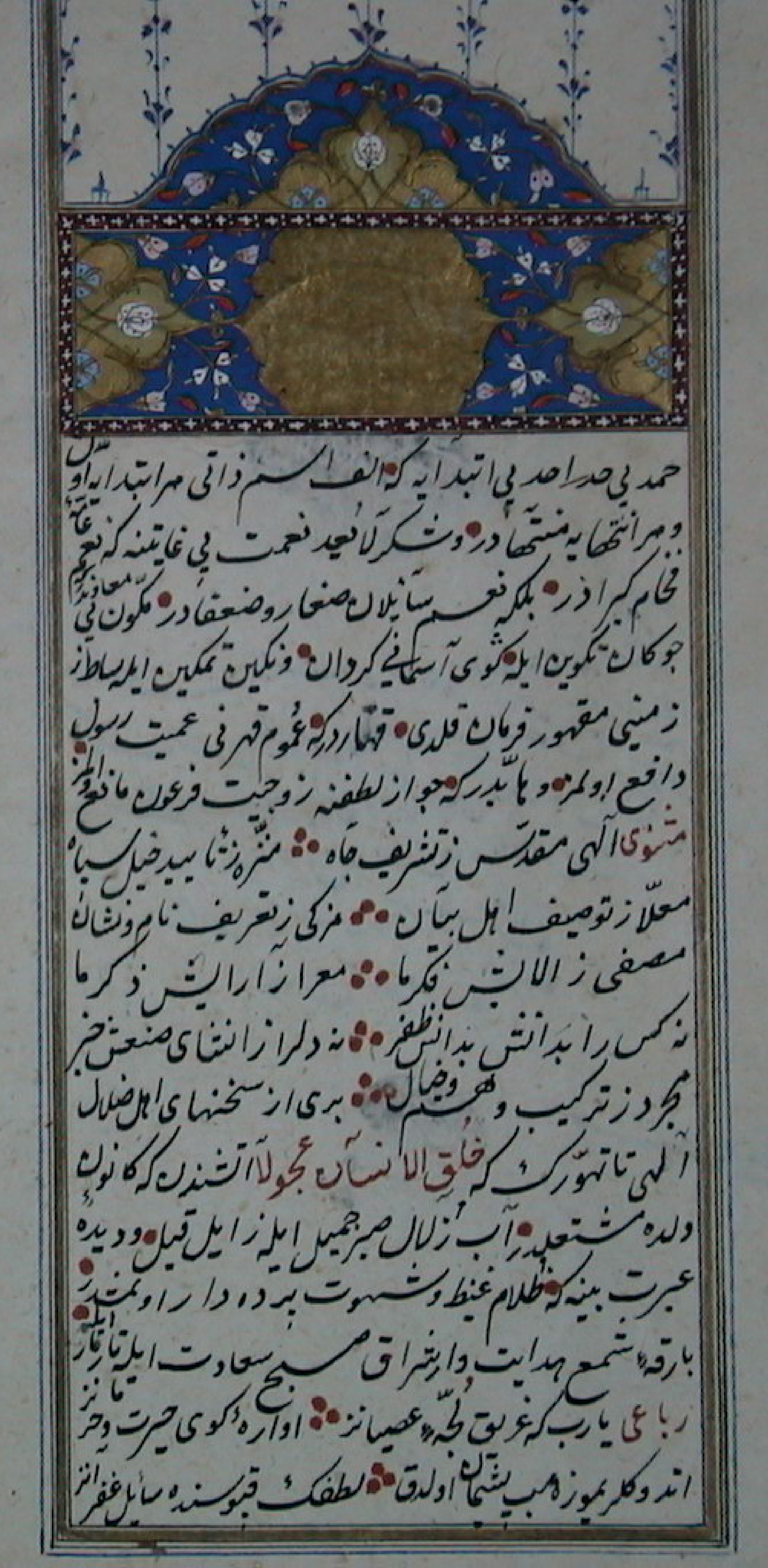
كتاب مترجمه ومنتخب تركى
حسين اغادن الناس

كتاب منتخب التاريخ بالتركى

هذا اخطاء وصوابه نتايج الفنون

نتايج الفنون

حمد بی حد احد بی ابتدایه که الف اسم ذاتی هر ابتدایه اول
و هر انتهایه منتهادر و شکر لا یعد نعمت بی غایتنه که نعم عامه
تمام کبرادر بلکه نعم سائلان صغار و ضعفادر مکون بی معاونه
چوکان تکوین ایله کوی آسمانی کردان و تمکین تمکین ایله بساط
زمینی مقهور فرمان قلدی قهاردر که عموم قهرنی عصمت رسول
دافع اولمز و ستاردر که جواز لطفنه زوجیت فرعون مانع اولمز

مثنوی
الهی مقدس ز تشریف جاه ◦ منزه ز تایید خیل سپاه
معلا ز توصیف اهل بیان ◦ مزکی ز تعریف نام و نشان
مصفی ز آلایش فکر ما ◦ معرا ز آرایش ذکر ما
نه کس را بدانش بدانش ظفر ◦ نه دلرا ز انشای صنعش خبر
مجرد ز ترکیب وهم و خیال ◦ بری از سخنهای اهل ضلال

الهی تا تهور که خلق الانسان عجولا آتشندن که کانونی
دلده مشتعلدر آب زلال صبر جمیل ایله زائل قیل و دیده
عبرت بینه که ظلام غیظ و شهوت پرده دار راه اولمشدر
بارقه شمع هدایت و اشراق صبح سعادت ایله تار و مار ایله

رباعی
یا رب که غریق لجه عصیانز ◦ آواره کوی حیرت و حرمانز
اندوکلریمز هپ پشیمان اولدق ◦ لطفک قپوسنده سائل غفرانز

الهی اول کون که شراب زنده کانینک صوک قدحی
ایچیلوب شیشه وجود شکست اوله مجلس حشرک مستانلری
قلمه الهی اول کونکه میزان عدل قوریلوب تخته مکافات
و تسویه مجازات قسمت اولنه فیض فضلک ایله ابو القاسم
شفاعتندن بهره دار ایله

مثنوی
ابو القاسم آن رحمة العالمین ◦ رسول گزین مفخر مرسلین
آنک ذاتیدر جمله یه مبتدا ◦ خبر ویردی اندن همه انبیا
وجودی اولوب در بحر قدم ◦ قورولدی نظام وجود و عدم
آنک یوزی صوینه یا رب دوتاکیدر ◦ دونر الخمس و السیاره فلک

نثر
علیه ازهر الصلوات ما ترنم العنادل علی الشجر و انور التحیات ما تزین الشجر بالنور و الثمر
و علی آله و اصحابه صاحب محاسن الآثار و مناقب السیر
بو حقیر پر تقصیر

بیت
جان کعبه سنک یولنده ساعی ◦ و دلتشنه بیقرار نوعی

نثر
مستغنی عطشان کبی دریا کنارنده و حریص
وصلت جانان کبی بر مرتبه سکون بولمیوب تحصیل کمال ایچون
مه کبی چراغم صبحه چیقر مقدن هلال و مهر پر نور خط کتابک
عشقی ایله زاویه تجرده بی صبر و مجال اولدم

شعر
تا اولدی کوکل بسته زنجیر رسوم ◦ قورتولدی بو دغدغه دن نفس ظلوم
کوندوز نیشم ایلر الم خلق گران ◦ شب خیز اولورسم تعب بیته کیوم

نثر
علوم نافعه دن فارغ اولسم کاهی عندلیب ناطقه افتتاح
روایات تدوین فنون حکایات ایله نغمه پرداز و کاهی چمنزار مناقب
اسلافدن کلچین لک ایله پرده سازلق ایدردی و بالجمله

وبالجمله کسب فضایله مایل وشهد الجهد احلی من عسل الکسل ایله عامل ایدوم
اما تصنیفات ظهوردن کوشه قراره تنجی وتحویلات
اموردن جانب ثباته تجنب ایتمشیدم بیت لحواد یلجق
صورت اثار وجود ثبت اولمدی دل لوحنه اسرار شهود
هر کلشن سراب طوتوب تشکل سرایی تا بودکورندی کوزومه چرخ کبود
ناکاه کمیت خامهٔ خلیع العذار صوب تألیف میسر وبلبل
طبع بیقرار سمت تصنیفده آغاز نقش وتحریر ایتدی اکرچه
ساحل بحردن جویای کوهر وسرمایهٔ قدمده ایکن طالب
افسر اولمق ذات عقل وشناس دکلدر زیرا من صنف فقد
استهدف ان احسن استعطف وان اساء استقذف
ودیمشلرکه ع المرء فی فسحة مالم یقل شعرا او یؤلف کتابا
باخصوص کلام ممکن نه دکلو حسن ترتیب بولسه خطادن
تهذیب اولنمز مع هذا اداء معناده واقع اولان نظم و
اشعار وانشاء سخنک نقاط وحروفی ثمرهٔ سر قلم وتفاوت نقاط
[illegible] اما نظر کرامت ایله ناظر ودامن عفو ایله نقصنی
ساتر اولیجق رشحهٔ قلم کرم ایله عیبی غیب ایدرلر
اعتماداً علیه بر مجموعه جمعنه نصب خاطر ایتدم که بر قاچ کونه
معتبر ایتدن وعلومدن علامات ورسومی انده بیان
اولونه زیرا علومده بلوغ کمال امر محال ومحض خیالدر
نته که دیمشلردر بیت ما حوی العلم جمیعاً رجل لا ولو مار
سه الف سنة انما العلم صنوف جمة فخذوا من کل صنف احسنه

کسب قابل دکل جمیع فنون کشی بیک یل ایدرسه جد وطلب
لازم اولن نفایس اخذ ایت ذوقی نفس نفیس ویرمه تعب
ما لا یدرک کله لا یترک کله باری بو کتابه توجیه نظر ایدن
فی الجمله فضیلت علومدن بی بهره ومحروم اولمیه هر دوحه دن
بر برک تر وهر نهر زخاردن بر قطره کهر حاصل ایدر
اکرچه بو درر منظومه کتب مشهوره ده سلک بیانده
منتظمدر اما قعر دریاده اولن کوهردن ساکن ساحله نه
نه حاصل وتحت الارض طلوع ایدن اختردن فوق الارض
طلوع ایدن نه نور واصل اولور غواص فکرت هزار
غوطه یمک کرک که بر در باقیمت اله کتوره وبو مختصرده
بعض کتب معتبرده ترجمه ایدوب الحاق ایتدم اکثری مسائلن
قطب الکاملین ذو المدارج والمعالی امام غزالی حضرتلرینه
نسبت اولنان بواقیت العلومدن وبعض مسائلن حضرت
شیخ عبد الرحمن بسطامی نک فواتح مسکیه سندن
وموضوعات العلومدن وسایر رسائل اکابردن
کتب معتبره دن انتخاب ایدوب مختصر مزبوری
اون ایکی فن مختاره مشتمل قلدم که فلک ذات البروجه
مماثل ونشرهٔ آفاق ومنازل اولا وهر فنده اوج مسئله
نمودار اولمغه اختیار ایتدم که هر بری موالید
ثلثه کبی زبدهٔ ارکان ونتیجهٔ امکان اولا مصرع
وللآثار علی المؤثر برهان وهر مسئله نی فننک کتب معتبره سندن

محللرندن کاهی اخذ اولنوب مخدرات معانینی لباس
لسان ترکیده جلوه کر و مفید مختصر قلدم و هر فنک تعریفنی
و موضوعنی و فندن غایت و غرض نه ایدوکن داول فنده
اولان کتب معتبره‌نک وجیز و وسیط و مطول و بسیط
اعلام کتاب و القاب مولفین ایله اعلام ایتدم و کتابک
اولنه جوان فاضل حکایه‌سن عنوان ایتدم که نجه مسائل جلیله‌یه
مشتملدر و آخرینه قصهٔ تیر و شادانی کتوردم که سبب
مسرت جان و دلدر تا که داعیهٔ جد و طلب و باعث شوق
طرب اوله نته که افاضل علما تهییج کبرات الامور صغیرها دمشلردر
و مدت طلبمده هر فنده جمع ایتدوکم مسائل مهمه کیم فهمی اسهل و
نفعی اشمل اولا هر محلده مناسبتی ایله درج ایتدم اول سببدن
کتابه نتایج الفنون و محاسن المتون دیو آد ویردم و بعده الاتمام
جناب نهال بی مثال حدیقهٔ خانیت و بدر باکمال آسمان
سلطنت آفتاب سپهر سعادت سپهر آفتاب عدالت
جنته القلب جهانداری قرة العین شهریاری دیباجهٔ
دیوان فرمان دهی طراز خلعت شاهنشهی لطف ملخص نور
متشخص باری سایهٔ احض پروردکاری یعنی مقدمات
دولت و سلطنتدن عمده و نتیجه و ابداع و ایجاددن
نهایت و خاتمه بلکه بو امور مرتبه‌نک مرورنده فایده مترتبه
و بو جمهور جمع و حضورک تقدیم و تأخرندن غرض
اخیر و فایدهٔ متأخره شعر آیت تأیید باری صورت امن و امان

معنیٔ آیات نصرت مهدی آخر زمان ⁂ در درج سلطنت دری
اوج سعدیت ⁂ آفتاب برج دولت ظل رب مستعان
شاه کسری جاه و دارا منقبت سلطان مراد ⁂ خسرو جمشید قدرت
داور گیتی ستان ⁂ حضرت فاروق وحید رسطوت عثمان و حیا
پرتو نور چراغ دودهٔ عثمانیان ⁂ ظل ممدود سحاب کرباسندن
انک ⁂ یار شور صالنه خرکاه سپهر سایبان نزد قامت موزون
اقامت شرع عاده سرو بوستان فاستقم و رایت رای رهنمی
فیض تعلیم معلم فاستوا ادن متعلم فهرست فنون مکارم اخلاق
قانون متون متناظم آفاق ناظر ناموس شریعت و حقیقت
کاسر ناقوس ملادت کفر و ضلالت صد هزار سر تاجدار
عصرنده سرکشلکله تاج رمح آبدار و نخجه سردار خود و فار
دهشت شوکتنده تاج دارده منقوش اولان صور
بی جاندن شمار اولنور بدرشاه فلک درکاهدر
آکه وقار و سکینت لازم ماهیت و زهد و عصمت داخل
حقیقت اولمشدر مثنوی شهنشاه عادل که در عدل و داد
عدیلش نیاید دگر در وجود ⁂ جهان را ببخشید داد دگر
لقای جمالش مرا دیگر ⁂ الهی بود فلک را تا مدار
وجود شهنشه شود پایدار یعنی سلطان بن سلطان مراد خان
ابن سلطان سلیم خان ادام الله تعالی و ابقاه و ازال
عدوه و افناه الی انقضاء الحیاة و الایام شعر
هدایتیله سعادتیله اولا وجودی جهانده دایم ⁂ زمانه متابع زمان

زمان مطاوع فلک مقادم ملک ملازم حضرت باسعادتلرینک
شوق ذکر همایونلری • بو نامهٔ نامیه یه سبب ابهت و احترام
و داعیٔ توقیع تام و توقیر مالا کلام قلندی • مرجو در که من
من بعد • مرآت مجلای متقال • و تجلای صورت قبول انجاح
اقبال اوله بمنّه الملک الجلیل المتعال • و ذکر ترتیب فنون
علم تاریخ • علم حکمت • هیئت • کلام • اصول • فقه
خلاف • تعبیر • تصوف • رقی • وافسون • طب
فلاحت • نجوم • فال • و زجر • عنوان کتاب
بهجت نما علم علم تواریخ انبیا و امرا • و ذکر اساطین حکما
قلنمشدر • زیرا اگرچه زبدهٔ معارف معرفت ذات الله در
و عمدهٔ علوم صفات الله در • اما بو معنایه کمال وقوف و آثار
بدیعه دن مؤثر قدیمه استدلال حسبی ایله اولا • علم تاریخ
مبدأ و ابتدای ظهور بنی آدمه موقوفدر • ثانیا علم طبایعه موالید ثلثه
و امهات • و ترتیب اجناس و انواع علویات و سفلیات
متوقف • ثالثا علم هیئت اجرام افلاک و طبقات نار و هوا
و آب و خاکه مربوطدر • سبب بودر که علم تاریخی علم
حکمت و هیئت تعقیب اتمشدر • و بعد ذلک عمدة الفنون
علم اصول دین ذکر اونمشدر • سایری دخی ثم و ثم علی الترتیب
بری برینی تعقیب اتمشدر • اما جمله دن مقصود معرفت
ذات معبوددر • قال الله تعالی و ما خلقت الجن والانس
الا لیعبدون ای لیعرفون معروفدر که • شرف علم معلوم

حسبی ایله در • و دلایل توحید و براهین معرفت صمصام خونریز
اهل ضلال و بدعتدر • قال الله تعالی بل نقذف بالحق علی الباطل
فیدمغه فاذا هو زاهق نته که اخبار خلفاده
کلمشدر حکایت و روایت اولنور که • ادیان باطله دن بش
نفر جهلا • بری جهود • بری گبر • بری تنوی • بری باطنی • بری ترسا
خلفاء بنی عباسدن امیر المؤمنین الواثق بالله اوکنده
جمع اولدیلر • و علماء اسلامدن بر جوان ماهر اول مجلسده
حاضر بولنوب • واثق بالله اول جوانه بیوردی که • بو جهوده دینلرینه
سؤال ایله • گوره لم اندن جوابه مجال اولورمی • سخن گفتن با جهود
جوان فاضل جهود جاهله متوجه اولوب • دیدی که یا اخا الیهود
نیچون نبوت محمد علیه السلام انکار انکار و انکار و گوز ده اصرار
ایدرسز • جهود عنود جواب ویروب دیدی که • انکاره
سبب بودر که محمد علیه الصلوة والسلام و موسی علیه السلام
امر اتدوکنک خلافین امر اتمشدر • امر اولنک خلافین امر
اتمشدر که • بدادر یعنی پشیمانلقدر • حکیم دانایه پشیمانلق
ناسزادر • جوان سخندان اتیدی سز دیمزمیسز که
حق سبحانه و تعالی بزه تیه ده کتمک امر اتدی • و قرق یل اندن
مکان طوتدق دیرسز • جهود اتیدی بلی • جوان دیدی که
پس خدای تعالی بیوردیمی که • تیه دن رجعت و بیت المقدسه
عودت ایدک • جهود اتیدی بلی • جوان دیدیکه امر غیری
دخی بدا اولمزمی • و بدا حکیمه ناسزا • جهود جواب ویرمیوب

مبهوت اولدی فخر ایدرسن بو مقامده تحقیق مرام بودر که
طایفهٔ یهود لعنهم الله نسخ حکمه انکار و شریعت موسی
علیه السلام ابدیدر دیو اصرار ایدوب ادلهٔ نقلیه و عقلیه
ایراد ایتمشلردر اما دلایل نقلیه‌لرندن بری کتب اصولده
مشهور اولانک بری بودر که حضرت موسی علیه السلام
تمسکوا بالسبت ای بالعبادة فیه ما دامت السموات
والارض دیمشدر و بو خبر بزه تواتر ایله منقولدر و بری
توراتده دخی مسطوردر دیرلر و شریعتی لا تنسخ و انا خاتم النبیین
دیمشدر جمله‌سی متواتردر دیو زعم ایدرلر اما بز اولا تحریف
کتاب ایله جواب ویروب ایدرز که سزک الکزده
اولان توراته ایمان بزه واجب دکلدر زیرا سزک
تمسک ایتدوککز توراتک نقلنده تواتر باقی دکلدر
بنی اسرائیل اصحاب تواریخ ایله بو قولده متفقلردر
وقتا که بخت النصر بنی اسرائیله مستولی اولدی
رجالن قتل عام ایدوب و ذریتلرن صبی و اصغار
توراتی احراق بالنار قیلوب روی زمینده حافظ
تورات قالمدی بعده زعم ایتدیلر که حق سبحانه و تعالی حضرت عزیره
بخت النصر الندن خلاص ایتدکده توراتی الهام ایده
و بعض اخبار یهوددن مرویدر که حضرت عزیر آخر عمرنده
اول ملهم اولان توراتی الهام ایده یازوب شاگردینه
ویردیکه بنی اسرائیل قرائت ایده پس بنی اسرائیل شاگردن

توراتی اخذ ایدیلر بو تقدیرجه احکام توراته خبر شاگرد ایله
ثابتدر خبر واحد خود مفید علم اولمز و بعض اخبار یهود
زعم ایتدیلر که شاگرد توراته مزبورده زیاده و نقصان
موثوقٌ به اولمز و زعمیم اخبارده بو دلیلدر که تورات
نسخه‌لری اوچدر بری قبائیه الندهو بری سامریه
الندهدر و بریسی نصاری الندهدر و نسخ توراته
اعمار دنیاده اختلاف اوزره‌در اما نصارینک الندهٔ
اولان توراتده دنیانک و اهالیسنک عمرلری بیک
اوچ یوز ییلدن زیاده‌در و مسیحک خروجنه و رسول
آخر الزمانک ظهورینه وعد واردر و تحریم سبتک ارتفاعنه
وعد واردر پس ثابت اولدیکه نقل ایتدکلری تأبید دینی
و تحریم و حضرت موسی علیه السلامه افترادر العیاذ بالله
و لئن سلم یعنی تسلیم ایده لم که ذکر ایتدکلری کلام تورات
توراتده مکتوب اولسونکه اما دوام فر بو طول مدتدن
عبارت اولسون و انا خاتم النبیین قولنده لام عهد اولوب
اولسون مراد زمانه‌سی انبیاسیدر و بو قصه خود معروفدر که
حضرت موسی علیه السلام دورنده درت بیک مبعوث
پیغمبر وار ایدی دیرلر بر کون حضرت موسی علیه السلام جبرائیل علیه السلام
هوادن طیران ایدر کوردی و زمانه‌سی انبیاسنه داخی
انزال ایدر حضرت موسی علیه السلام غیرت غلبه ایدوب
الله تعالی امریله درت بیک نبی روحی بر کیجه‌ده

[illegible]

قبض اولنور و انا خاتم النبيين كلامى اول مقامده وارد اولديغى
ويررلر ودليلنا سمعى على جواز النسخ بل على وجود المستلزم النسخ
الجواز اهل اسلامك جواز نسخه بلكه جوازى مستلزم اولان
وجود نسخه دليل سمعيلرى بودركه نكاح اخوات شريعت آدمده
موجود ايدى بعده منسوخ اولدى وكذلك جزوى ايله اجتماع
استمتاع حلال ايدى زيرا حضرت حوا حضرت آدمك
ضلعندن ايدى صكره منسوخ اولدى وجمع بين الأ
الاختين شريعت يعقوبده مشروع ايدى منسوخ اولدى
ويوم سبتده عمل ايتمك شريعت موسى عليه السلام
دن اول مشروع ايدى منسوخ اولدى زيرا يهود دخى متفقلردركه
سبت شريعت حضرت موسى عليه السلام مخصوص اولانلرك ايدى انجق
فقدر التبده هر وقتده عالم بر حال وحرمتى بيان ايدر
شريعتدن خالى اولمز ليس اباحت وتحريم جميع اشياده
شريعت ايله ثابت اولمغين اباحتك رفعى حكم شرعى اولور
رفع حكم شرعى خود نسخدر وقال فى السفر السابع
من التورية كل عبيد خدم ست سنين ثم يعرض عليه
العتق فان لم يقبل ثقب اذنه ويستخدم ابدا ثم قال فى
موضع آخر يستخدم خمسين سنة ثم يعتق فى تلك السنة
ومثال ذلك كثيره معناسى ظاهردر اما توريتدن نقل
اولنديغى طايفهء يهودى كندو كتابلريله الزام ايچوندر والدليل
العقلى لهم طايفهء يهودك حجت عقليهلرى اولدركه

ايدرلر البته الله ورسول اللهدن برامر واقع اولسه
منهى عنهاك يعنى نهى اولنان شيئك قبحنه دلالت ايدر
پس امر اولنان حسن نهى اولنور نهى زايل اولور
حسن اولماسن اقتضا ايدر بو تقديرجه نسخ بدا ايجاب
ايدوب وعاقبت اموره جهل استدعا ايدر والله تعالى
عن ذلك علوا كبيرا جواب بويلهدركه برفعل آز اولوركه
بروقتده مصلحت نافعه اولور وبر وقتده اولمز مثلا شرب
ادويه كبى وفى هذا حكمة يا لغة اما شيخ واحد برزمانده
حسن وبرزمانده قبيح اولمق جايزدر كذا فى شرح جامع
الاسرار للمنار سخن گفتن ترسا بوكره واتوق بالله جوانه
نگاه ايدوب اى جوان ترسايه دخى خطاب ايدوب
سؤالى واريه جواب ويردكك جوان دانا ديديكه اى
ترسا طريق نسطوريانمى دوتارسز يا ملكيان يا طريق
يعقوبيانمى طوتارسز ترسا ايتدى يعقوبيانى جوان
انلرك حق عيسى ده اعتقادنا سزلرى نهدر ترسا ديديكه
قديم مريم ايله متحد وعيسى ايكيسندن متولد اولدى
جوان ديديكه قديمك حادث ايله تضادى واركن
مريم ايله اتحادى نه وجهلهدر بيان ايت قديم متلاشى اولوب
حقيقتى متبدلمى اولدى يا اوز حالنده متقررميدر ترساده
مقاله مجال اولمغين طريق نسطوريانه قايل وانلرك كتابنجه
ايله عالم ديدى جوان ايتدى انلرك حق عيسى ده كلام

ناتمامی نه در ترسا ایتدی قدیم بالذات مریم ایله اتحاد ایتدی
ارادت ایله در ذات ایله دکلدر جوان دیدیکه بزم داخی
ایمانمز بودر الا به انما امره اذا اراد شیئا ان یقول له کن فیکون
ارادت ایله عیسی موجود اولوب دعوای اتحاد نه بودا اولدی
ترسا بوکز جوابه عاجز اولوب طریق ملکیانه سالک
اولدی جوان دیدیکه انلرک قولی نه در ترسا ایتدی که
قدیم ایکی جوهردر بری ازلی بری زمنی جوهر زمانی ایله
مریم متحد اولوب انلردن مسیح پیدا اولمغه سزا اولدی
پس جوان دیدیکه سنک قولکده اول کم درکه جمیع دلیر
بردار و کشته زارا ایتدیلر ترسا ایتدی اول ناسوت مسیح ایدی
اما لاهوت مسیح زنده در جوان دیدیکه لاهوت نیجه
لایموت در ترسا ایتدی لاهوت قدیمدر موت قدیمه
ایلحوق عدیمدر جوان ایتدی الله اکبر پس ناسوت
ایله متحد اولوب مخلوق ایله بر اولمدوغی دخی ظاهر در
سخن ترسا منقطع اولوب واثق بالله کبر ایله دخی
مباحثه یه امر ایلدی سخن کفتن با کبر جوان سخنور یوزین
طرف کبره طوتوب ایتدی که صانع عالم و معبود بنی
آدم نه رمیدر کبر ایتدی که ایکیدر جوان ایندن سؤال
ایدیجک کبری ادب دیدیکه صانع افعال عالمده ایکیدر
بری خیر بری شر فاعل خیر لایق دکلکه فاعل شر اوله
جوان دیدیکه نیچون لایق اولمز کبر ایتدی که فاعل خیر

خیردن بهتر و فاعل شر شردن بدتردر پس اکر یزدان
فاعل شر اولمق کرکدر که شردن بدتر اوله جوان ایتدی الآن
ثابت میدر که شر فعل اهرمن در اهرمن شردن بتر اوله
کبر دیدیکه بلی جوان ایتدی پس جواب ویرکه بو اهرمن
دیدیکک نه اصلدن پیدا اولدی و نه عنصردن هویدا اولدی کبر دیدیکه
فکرت یزداندن پیدا اولدی بو وجهله که یزدان ازل آزالده
فکر و خیال قلدیکه هیچ کندینک حکومت شاهیسنه مانع
بر شریک منازع اولمیه پس اول فکردن بر دیو منافر
مخلوق اولوب نامی اهرمن اولدی جوان ایتدی دکلی
شر اهرمندن عیان و اهرمن فکرت یزداندن نمایان
اولدیکه یزداندن دکلی خیر و شردن دکلی شره مصدر
اوله نعوذ بالله من شر الشیاطین اللعین دخی دبسته
قالوب جوابه تحسین اولندی سخن کفتن ثنوی
جوان فاضل و واثق بالله امریله ثنوی یه التفات ایدوب
دیننه متعلق کلمات ایدیجک ثنوی ایتدی که بزم
دینمزده ایکی اصل قدیم مثبت بری نور بری ظلمت در
نور بالطبع حکیم و ظلمت شر سفیه در و هر نسنه که عالمده
شر در ظلمتدن صدور بولور جوان دیدیکه اکر ظلمت و نور بنم
حضورمده اولالر ایدی بن انلره سؤال ایدردم که
من الظلام منکما یعنی ایکیکزدن قنقی کز ظلمتدر
اکر جوابده نور دیرسه که ظلمت بنم سوزی کذب در و اولور

کذب و زور خود اشد شرور اولور نوردن خود شر صدور
اتمز و اگر جوابده ظلمت دیرسه که ظلمت بنم سوزی صدق
اولور صدق خود خیردر ظلمتدن خیر صادر اولمز پس ثنوی
ملعون دخی مبهوت اولوب باشن گریبان خجالته صالدی
واثق بالله آفرین ای جوان بو ملحد حاسدی دخی اعتقاد
فاسدنده الزام ایله دیدی سخن گفتن باطنی جوان سخنور
ملحد باطنی یه نگران ایدوب سن دخی مذهبک بیان
ایت دیدی باطنی دیدیکه حق سبحانه و تعالی خلقدن باطن و مستوردر
مگر پیغمبر صادق یا امام معصوم اولا که انک معرفت شهوده
لایق اولا جوان دیدیکه امدی گوره لم معجزه محسوسات
قبیلندن اولدوغی تقدیرجه انکله شعبده مابینی فرق
خواس خمس ظاهره ایله اولور عقل امور باطنه یه نیجه دلیل
اولور بو تقدیرجه مستور اولمز ملحد سخنده متردد اولوب
گفتاره اقتداری قالمدی واثق بالله بیوردیکه جوانه
بر خلعت فاخر کیدروب نعمت وافر بخشش قیلوب
امر ایتدی که بر اسب تازی یه سوار ایدوب و بازار
بغداده اوزرینه سیم و زر نثار ایتدیلر و ال ملاعینی
بردار و خاک ایتدیلر علم تاریخ علم تاریخ
عبرت نمای عالم و بصیرت فزای بنی ادم درکه نیچه وقایع
دهوره وقوف ایله تجرب امور ایدر و مدبر مصالح
جمهور منافعنه حدی یوقدر علوم ادبیه دندر تعریفه هو معرفة

احوال الطوایف و رسومهم و عاداتهم و صنایع اشخاصهم
و انتسابهم و موالدهم الی غیر ذلک موضوعه احوال الاشخاص
الماضیة من الانبیاء و الحکماء و الملوک و غیر ذلک
الغرض منه الوقوف علی کیفیة تلک الاحوال فایدته العبرة
و التنصح الکتب المصنفة فیه تاریخ ابن کثیر و تاریخ طبری
و تاریخ ابن اثیر جزری و تاریخ ابن جوزی و مرآت
الزمان لابن جوزی سبع مجلدات تاریخ ابن حجر مجلد
و تاریخ صفدی مجلدات و تاریخ جلال الدین سیوطی
مجلدات و بدر الصحابة و الذهبی مجلدات و حلیة الاولیا
عشر مجلدات و تاریخ حاکم نیت بوری و تاریخ
بغداد کذلک و تاریخ الحکما مجلده و کشف الغمم
فی تاریخ الامم مجلدین الی غیر ذلک مسئلة فی اول
الزمان و مبدأ الدوران قال رسول الله صلی الله علیه و سلم
ان الزمان قد استدار کهیئته یوم خلق الله السموات و الارض
الی آخر الحدیث قطب العارفین مولانا شیخ صدر الدین
قونوی حضرتلری احادیث اربعین شرحنده بو حدیث
شریفی حل و رموزنده افاده بیوردقلری شیخ اکمل الدین
شرح مشارقده نقل ایدرکه علوم الهیه نک راسخلری
و اسرار حکمیه نک کاشفلری کشف تام ایله بویله خبر ویردیلر
عرش اعظمک ابتدا دورانی برج میزاندن اولدیغی
اعدل روحانی اول مرتبه ده ظاهر اولدیغی ایچون سکینه ده

ثم اعلم ان اول الزمان كان في الميزان پس ابتدا و
ابتداء زمان برج ميزاندن اولدي بعده ميزاندن عقربه
عقربدن قوسه قوسدن جديه جديدن دلوه
دلودن حوته وارنجه الله تعالى ارواح سماويه
وصور اصليه چوق عرشده ابداع وايجاد قلدي
برج سته ده واقع اولان حركاتنك مدتي يكرمي
بيك ييل اولدي بعده سنبله گلنجه اولان بروج
مدتي حكمة الله التي بيك اولدي بعده دور سنبلهنك اول
حكمنده نوع انساني حكم رباني ايله ظاهر اولوب
خلعت وجود گيدي ومدت دور سنبله يدي بيك ييلدر
رسول آخر الزمان صلوة عليه وسلام يدي بيك ييلدن آخر
آخرنجي بيلك ايچنده بعثت اولونديكه برزخ جامعدر
دور سنبله ايله دور ميزانك احكامني دور ميزان آخرته
مخصوصدر مبعث رسول الله دنيانك آخرت ايله
امتزاجي زماننده اولمشدر مثلا مبعث رسول ايله
يوم قيامتك مابيني اول نهاردن طلوع شمسه وارنجه
اولان دكلودر كلام شيخ رحمة الله عليه ابتداء عالمده اقوال
معتبره چوقدر اما بو كتابده نوادر التزام اولنماغين
بو عزيزك كلامي التزام اولندي قال رسول الله صلى الله
عليه وسلم كان الله ولم يكن معه شيء غيره وكان عرشه
على الماء وكتب في الذكر اي في اللوح المحفوظ كل شيء

خلق السموات والارض يعني عالم كتم عدمده ايكن
حق سبحانه وتعالى موجود ايدي وعرشي ماء اوزرنده ايدي دخي
لوح محفوظده جميع اشياني يازدي سمواتي وارضني
خلق ايتدي شارح مشارق شيخ اكمل الدين ايدر
بو حديثده دلالت واردر كه اول مخلوقات بو عالمده
ما اولوب سائر اجسام اندن صكره خلق اولنمشدر تلطيف ايله
وتكثيف ايله سعيد بن جبير حضرتلري بيورررلركه ابن
عباسدن سؤال ايتدم ماءنك اوستنده دورر ايدي
سما وارض مخلوق دكل ايكن بيوردیلركه ريح اوزرنده
ايدي پس امدي نظر ايله حكماء جهلهنك وسفهاء متفلسفهنك
قدم عرشه ذاهب اولدقلري محضا هواي نفسلرينه راغب
اولدقلريدر تم كلام الشارح بعده عالم امكانده اول ظاهر
اولان صور نباتيهدن زيتون وصور حيوانيهدن هوائيهدن
نسر طائر مائيهدن اول مخلوق ماهيدر بو جملهدن صكره
آدم وحوا مخلوق اولدي معلوم اولاكه اول روح انساني
روح رسول رباني محمد عليه السلام واول جسم روحاني
جسم آدم مكرم ايدي صلى الله عليه وسلم بعده معلوم اولاكه
مدت دور سنبله يدي بيك ييلدر وابتداء نوع بشردن
وقت مكافات حشر ونشر يعني عالم آخرت يدي بيك
ييلدر كذا في الفتوحات اما بهجة التواريخده ابتداء ظهور
آدمدن حضرت محمد المصطفى زماننه دك اولان مدتده

روایت مختلفدر مجوس روایتنده التی بیك یوز تمش اکی
بیلدر و بنی اسرائیل روایتنده نص توریته ایله دورت بیك
اوچیوز قرق بیلدر و ترسا روایتنده نص انجیل ایله بش بیك
طقوز یوز تمش ایکی بیلدر اما اصح روایت ابن عم نبی صلی الله
علیه وسلم عبد الله بن عباس قولنجه التی بیك تمش
بش بیلدر مسئلة فی سبب ظهور الانبیاء و تواریخهم
و قتا که اقتضاء قضاء ربانی وجود نوع انسانی بیك
الی اجل مسمی بقاسنه تعلق ایدوب و انلرك دخی امر معاشنده
مستقل اولمیوب بلکه مدنی بالطبع اولوب ابناء جنسی ایله
معاوضه و معامله یه محتاج اولدی ایسه و معاوضه و معامله
میزان عدالته و میزان عدالت شریعته و سیاسته
و شریعت و سیاسته شارعه محتاج اولدی ایسه
حق سبحانه و تعالی بو یدی بیك [illegible] اراسنده
شفقةً لعباده الضعفا معجزات باهره و آیات ظاهره
صاحب مستحق طاعت و لایق خلافت بر نبی گوندردی که
کندو ذاتنك صفات سنیه سنه مظهر اولوب و امر و
نواهی سن خلافة مثبت و مقرر قیله و محبّنه و مثبته جزا
و عقاب ذات مجازیه معرفتی ایجاب ایدوب
معرفت مجازیی محافظه ایچون معبودی مذکر عبادات
متکثره وضع اولندی صلوة خمسه و صوم کبی تا که دنیاده
سبب نفع عظیم و آخرتده باعث اجر جزیل اوله و هر پیغمبر

و هر پیغمبر مبعوث اولندوغی دورده حاکم اولان کوکب
طبیعتنه منسوب قلندی الف اولده حضرت آدم ارسال اولندی
زحله اتصالی واردر بعده شیث نبی دور آدمده رسالتله
مکرم قلندی الف ثانیده ادریس نبی مرسل اولدی مشتری یه
مختصدر انلره گوکدن اوتوز صحیفه منزلدر الف ثالثده
نوح نبی مرسل قلندی مریخه منتهیدر هود نبی قوم عاده
ارشاد ایچون بو دورده موجود اولدی و حنظله بن صفوان
بو دورده غنوان رسالتله معنون قلندی الف رابعده
آب رحیم حضرت ابراهیم مبعوث اولدی نبی مرسلیدر
لسان سریانیده آب رحیم دیمکدر انتسابی شمسه در ذو القرنین
بو دورده اولمشدر حضرت علی رضی الله عنه ایدر رجل صالح
ایدی دیر عکرمه نبی اولمق راجحدر دیر حضرت لوط و اسمعیل
و اسحق و یعقوب و یوسف و ایوب و شعیب
بو دورده انبیاء مرسلیندندر الف خامسده حضرت موسی
علیه السلام الی یوم الجزاء تبلیغ رسالت قلدی زهره یه مابعد
زاویه فناده تقاء مقدورلری یوزیکرمی بیلدر حضری علیه السلام
بعضلر خلعت نبوت ایله معزز و بعضلر طراز ولایت
ایله مطرز قلدیلر یوشع نبی و الیاس نبی و داود نبی
و سلیمان نبی علیه السلام لقمان حکیم بعضلر پیغمبر در
دیرلر یونس علیه السلام عزیر علیه السلام دانیال
و ذکریا بو دورده گلمشدر مرسللردر یحیی نبی علیه السلام

اختلفوا فی لقمن علیه السلام [illegible] کان نبیا
او کان رجلا صالحا [illegible] غیر نبی فقال
سعید بن المسیب [illegible]
[illegible]
فی تاریخ ابن الجوزی

ابن ذکریا بو دورده در کاری تفصیله جهاد و قوت بر نیسی جرادایدی
هزار سابانش که اوج یاشنده توریتی ازبر قرائت ایدوب
دین عیسایه اول هدایت اولنمشدر قاتله سی بر عورت درکه
ارمیل درلر تمش انبیادن آخر مقتولی یحیی در دمشقده
مقتول در حکایت اولنورکه بخت النصر دمشقی مسخر
بولدقده یحیی نک قانی جریان اوزره بولدی تمش بیک نفر
شخصک قانی دوکوب خون یحیی سکون بولدی بو ترتیب
اوزره ظهور موسی ایله عیسی ایله و بعث عیسی ایله ما بینده
بیک نبی معبوث اولدی الف سادسده عیسی علیهم افضل التحایا
ساحه نبوته قدم باصدی نسختی عطارده در ابن جوزی ایدر
هبوط آدمدن صعود عیسایه واریجه بش بیک بش یوز
اللی ایکی ییل در و زمان فترکه رسول بعث اولنمادوغی
درت یوز اوتوز درت ییل در الله اعلم حبیب نجار و جرجیس
دور عیسایه در و خالد بن سنان زمان فترتده نبوت
عنوانن بولمشدر و خالدک قزی رسول صلی الله علیه وسلم
انک حقنده نبی ایدی قومی انی اضاعت ایتدی دیمشدر
و خالدک قزی رسول اللهه ایمان کتورمشدر الف سابعده محمد سید
الکونین شهر ربیع الاولدن اون ایکنجی کیجه سی که اثنین
کیجه سی ایدی ولادت ایدوب و سن اربعینده تاج نبوت
کیوب رسول ثقلین اولدی قمره منتسبدر اصحاب
تواریخ ایدر محمد علیه السلام عام فیلده طوغوب بنی سعددن

حلیمه

حلیمه ادلو بر دایه یه تسلیم اولندی بنی سعددن اولدوغی سعادته
دلیل و اسمی حلیمه اولدوغی خلق عظیم اوزره اولمالرینه دلیلدر
اهل حکمت یاننده وجه جمیل در بعده حضرت امینه اخوالنی
زیارته مکه یه کلدکده پیغمبری بیله آلوب کتدی التی یاشنده
ایدی بعده امینه وفات ایدوب محمد علیه الصلوة والسلام
التی یاشنده ایدی ابو طالبه تسلیم اولنوب ابو طالب دخی
شامه آلوب کتدوکی زمانده اون ایکی یاشنده ایدی
بعده خدیجه یی تزویج ایدوب خویلد شامه کوندردی یکرمی
یاشنده ایدی بعده خلعت رسالت ایله معبوث اولدوغنده
قرق یاشنده ایدی بعده ارجعی الی ربک دعوتینه اجابتلری
التمش اوچ یاشنده ایدی والله اعلم و ابتدای عالمدن
بو دمه کلنجه بین الامم واقع اولان ادیان مختلفه که حقه
مطابق اولان التی عدد در اول دین آدم علیه السلام
ایکنجی دین نوح علیه السلام اوچنجی دین ابراهیم علیه السلام
دردنجی دین موسی علیه السلام بشنجی دین عیسی
علیه السلام التنجی دین محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم
و محمددن مقدم کلن پیغمبر انبیانک بقا مذکور
اولان ادیان خمسه دن خارج دکلدر و انبیاده التی
نفر اولو العزم در آدم و نوح و ابراهیم و موسی
و عیسی و محمد علیه السلام بعض روایتده دورتدر
دیو ملک نازل اولنلره دیرلر اولو العزم واضع شریعت

اولندی • بعض لر محاربه ایله مأمور اولنه دیرلر دیر • بعده تجدید
دین • واحیای آیین محمدی ایچون • هر یوز ییل ده که تردد
کاملدیر حق سبحانه وتعالی نشر بعیله عامل بر صاحب وجود
پیدا ایلدی • وملوکدن دخی آکا تقویت ایدر • بر عدل و
سیاست وفضل ودیانت اسی تشخص اقامت ایدی •
مائه اولی ده ملوکدن • عمر ابن عبد العزیز خلفای
بنی امیه دن • مروانک اوغلی در • مزبور عبد العزیز
حضرت عمرک اوغلی عاصمک دخترنی تزویج ایتدر •
عمر بن عبد العزیز بو ایکیسندن کلمشدر • دختر مزبوره نک
اسمی ام عاصم ایدی • حضرتک تقواسی والده سی طرفندن
در دیرلر • مائه ثانیه ده علمادن محمد باقر خلفادن مأمون
ابن رشید در • مائه ثالثه ده علمادن امام شافعی
خلفادن مقتدر بالله جعفر • بعض لر مائه ثانیه ده
وثالثه ده • شافعی ثالثه ده • اشعری در لر • مائه رابعه ده
محمد بن جریر الطبری • خلفادن قادر بالله ابو العباس •
مائه خامسه ده علمادن غزالی • خلفادن محمد بن
حسین السلمی • بعض لر غزالی دیدیلر • خلفادن مستظهر بالله
مائه سادسه ده علمادن غزالی • خلفادن ناصر الدین
بالله ابو العباس • مائه سابعه ده علمادن محمد بن عمر الرازی •
مائه ثامنه وتاسعه ده شبهه واختلاف اولندی • بعض
لر امل تواریخده سکزده یر توقی طقوزده سلطان سلیم در لر

مائه عاشرده محمد مهدی دیدیلر • الله اعلم
ذکر اولنان انبیا واولیاء هر بیلک وهر یوز ییلک اول
جزنده کلمک لازم دکلدر • همان اثناسنده کلمشدر •
معلوم اولا که نظام التواریخده • مذکور اولدوغی اوزره
ملوک فرس که • دولت محمدیه دن مقدم ممالک عجمده
مستقل پادشاهلردر • دورت طبقه در • طبقه اولی پیش
دادیان که اون نفردر • کیومرث اصح اقاویل اولاد
نوحدن اولمغ اوزره در • بالاتفاق اول پادشاهاندر
مدت سلطنت عمری • هوشنج کیومرثک اوغلی سیامکدر
سیامک دیولر قتل اتدوغی کیجه هوشنگک آنه سندن دوغمشدر
سیامکک اوغلیدر • سلطنت طهمورث نبیره هوشنج در
اوغل اوغلی دیمکدر • سلطنت جمشید طهمورثک برادری
یا برادرزاده سیدر • آخر عمرنده سودا وحماقت غلبه ایدوب
خلقی بت پرستلکه دعوت وکندو صورتنه عبادت اتمک امر ایتدی
خذله الله • سلطنت ضحاکدر • عادیلردندر • نظام التواریخده
ایدر • عملیق بن عادک اوغلی شداد • چونکه جهانیانه غلبه ایتدی •
ضحاک زمین بابله ویارسه کوندردی • جمشیدی هلاک ایدروب
یرینه پادشاه اولدی • سلطنت فریدونک • چون کاوه آهنکر
خروج ایدوب ضحاکی قتل ایتدی کندو پادشاهلق استمیوب
فریدونکه اسباط جمشیددندر • ضحاک خوفندن بر یرده
مختفی ایدی بولنوب • پادشاه نصب اولوندی • وکاوه

وکاوه سپهسالار اولدی امّا آهنگر خروجنه سبب بودرکه
ضحاکک ایکی اوموزنده ایکی مار شکلنده لحم زاید ظاهر
اولمشدی مغز آدمی سورمه‌لر و جعلری ساکن اولمزدی
اول اجلدن بغایت چوق نفوس ضایع اولمشدی کاوه‌نک
دخی ایکی اوغلی بو طریقیله قتل اولنماغن مارگزیده کبی مضطرب
الحال اولوب برکون دمورجیلر اوکنه دوتدوغی پوستی
برچوبک اوجنه بند ایدوب ضحاکه شتمه آغاز ایدوب
دکانندن خروج ایدیجک سائر خلقک دخی خونیکه نهاد
کرنده تخم استعداد عناد اکلمش ایدی هر جانبدن آتش
افروز اولوب قطره ایکن سیل و جدول ایکن نیل
اولدیلر آخر الامر لشکر جرار دریا مثال ایله واروب
ضحاک ماردوشی غرقاب بحر خون ایدوب بعده اول
پوست پاره‌یی کیانیلر انواع جواهر ایله تبرکا مرصع
قیلوب سنجقلری اوجنه بند اتمشلر ایدوب اول اجلدن
سنجقلرینه درفش کاویانی دیرلر کاوه‌یه نسبت ایدیردی
چون دولت کیانیان یزدجرد شهریارده منکوس اولدی
حضرت عمر زماننده اول درفش احضار اتدیلر پوست
پاره‌ده جواهر بیشمار بولنوب بیت الماله ضبط اولندی
بیت چون بیکی پاره پوست ملک توانی گرفت
حیف بود دور دکان کوزه دم داشتی فریدونک اوچ
اوغلی واریدی ایرج و تور و سلم حیاتنده ملکی بونلره

تقسیم ایدوب اما ایرجی ولیعهد ایدوب تور و سلم ایرجی
برحیله ایله قتل ایدوب بعده منوچهر که بعضلر دختر زاده
و بعضلر پسر زاده ایرجدر دیرلر تور و سلمی قتل ایدوب
پادشاه اولدی بونک زماننده شعیب علیه السلام اولا مدینه‌یه
مبعوث اولوب موسی و هارونک فرعونه بعثت اولندیلر
فرعون که عاد یاندنورکه شدادلری مصره حاکم قلمشدی
آدی ولید بن مصعب در مدت سلطنت فریدونک مدت
سلطنت منوچهر افراسیاب پشنک اوغلیدر سلطنت
زاب بن طهماسب منوچهرک اوغلی اوغلیدر سلطنت گرشاسف
رستم دستان بونک نسلیندندر سلطنت طبقهٔ کیانیان
مدت ملک ایشان بونلر طقوز نفردر فیلقوس اوغلیدر
اسکندر بونلرک آخرنده کلمشدر کیقباد نودرین منوچهرک
اوغلی اوغلیدر سلطنت کیکاوس کیقبادک اوغلی
اوغلیدر سیاوش کیکاوس اوغلیدر باباسندن رنجیده
اولوب افراسیاب یانینه واروب قرین اولمشدر افراسیابک
برادری حسد ایدوب عاقبت سیاوشی بیگناه قتل ایتدیلر
هنوز سیاوشک ماتمی عجمده مرعیدر دیرلر داود علیه السلام
و لقمان علیه السلام و سلیمان علیه السلام اول زمانک
پیغمبرلریدر مدت سلطنت کیخسرو سیاوشک اوغلیدر
افراسیابی بو قتل اتمشدر مشاهیر حکمادن فیثاغورس
حکیم بونک دورنده در مدت سلطنت لهراسب

گیکاوسک برادرینک اوغلی اوغلیدر انبیادن اوزمیا
وعزیر بونک دورنده در وبخت النصر بونک زماننده
در سلطنت گشتاسب لهراسب اوغلیدر زرداشت
حکیم بونک دورنده خلقی بت پرستلکه یعنی دین صابیاندن
دین مجوسه دعوت قلدی اسفندیار بونک اوغلیدر که
پادشاه معظم ویره بن دیوآتی برنجه کمسنه لر ایله جنکه کوندردی
جمله سنده منصور ومظفر اولدی آخر رستم دستان جنکنه
کوندروب رستم بر تیر ایله ایکی کوزن پرخون ولوای حیاتن
سرنکون اتدی رستمی انی حیله ایله هلاک اتدی دیرلر
یوخسه ارلکده اسفندیار غالب ایدی بهمن اسفندیار اوغلی
مدت سلطنت بهمن اسفندیار مدت سلطنت بقراط
وبقراطیس بونک دولتنده در حماد بنت بهمن بهمنک ایکی
اوغلی اوچ قزی اولوب ساسان ودارا وحمانی وفرنکیس
وبهمن دخت حمانی ولی عهد قیلوب شکمنه تاج وضع ایدوب
زن هشیار اولدی وغیری ولی عهد قلدی عاقبت ملکی دارایه
تسلیم اتدی مدت سلطنت دارا بن بهمن انک عصری
حکماسندن افلاطون تلمیذ سقراط مدت سلطنت
دارا بن دارا بعض لر بوکا اردشیر درلر اسکندر
رومینک باباسی فیلقوس دارایه خراج ویررودی
یرینه اسکندر پادشاه اوله نجه خراج کوندرمیوب
دارا اوزرینه خروج اتدی طرفیندن جنک آماده ایدنجه

دارا عسکریندن ایکی مرد خلانی دارایه محکم زخم تیغ اوروب
اسکندر عسکرینه فرار اتدیلر دارا حین موتنده اسکندره
وصیت ایدوب دختر رومی ال وملوک فرسی بیکانه کوزر
دیدی اسکندر عهدینه وفا ایدوب ملوک طوایف وضع اتدی
بعض لر ملوک طوایف وضعنه سبب بونی دیرلر طبقه
ثالثه اشکانیاندرر عددلری اون طقوز نفردر چون دارا
اسکندر ایله جنک ایدوب هلاک اولدی اسکندر
ارسطاطالیس رایی ایله ملکی ملوک طوایفه اصمرلدی که هر بری
آخر ایله مشغول اولوب کندو آسوده حال قله وهم قتل که
اعظم محذوردر اندن سالم اولا بعده اشک بن دارا
خروج ایدوب سائر ملوک طوایف ایله اتفاق ایدوب ملکی
رومیاندن خالی قلدی ملوک طوایف ایلر اشکانیان
مدت سلطنتی ایکیوز اللی یل دردرلر بونلرک زماننده
انبیادن جرجیس علیه السلام وذکریا علیه السلام
ویحیی علیه السلام وار ایدی وحوادثدن اصحاب کهف
واقعه سی اولدی ودخی ویسه ورامین که ملوک طوایفدندر
دیرلر اشک بن اشکان مدت سلطنت شابور بن اشکان
مدت سلطنت حضرت عیسی علیه السلام بونک دورنده
مبعوث بهرام بن شابور مدت سلطنت بلاش بن بهرام
سال هرمز بن بلاش سال ترسی بن بلاش سال
اردوان بن بلاشان فیروز بن هرمز سال بلاش بن فیروز

سال خسرو بن بلاش سال بلاش ان بن بلاش سال
اردوان بن بلاش سال اردوان بن اشکان سال
خسرو بن اشغان سال بلاش بن اشغان سال جودر بن اشغان
سال حضرت یحیی علیه السلام کی قانن طلب ایتمکه شامه وارو
جهودلری قمع ایدوب نبوت بنی اسرائیلدن بالکلیه منقطع
اولدی • بیری بن جودر سال جودر بن بیری سال
اردوان بن سال طبقهٔ رابعه ساسانیان در
مدت ملکلری سال عددلری اوتوز بردر •
اردشیر بن بابک اردشیر سال بن طهمنک اوغلی
اوغلیدر • روی زمینه مالک اولان ملوک اربعه‌نک
بریسی بودر دیرلر • عقل و حکمت صاحبی در حلیهٔ وصایا
سنندندر • لا ملک الا بالرجال • ولا رجال الا بالمال
ولا مال الا بالرعیه • ولا رعیه الا بالسیاسه مدت سال
شاپور • اردشیر اوغلیدر • اردوان قزندندر که • واقعهٔ
اردواندن صکره • اردشیرک سراینده ایدی • اردشیر
حسن و جمالنک مفتونی ایدی • آخر بر وضعی نامطبوع
کلوب قتل امر ایدر • وزیری حملن الکلیوب حرمنده بر حجره
محرم ایله حفظ ایدر • شاپور وجوده کلوب بر کون اردشیرک
ولیعهدی اولمادوغندن دلگیر ایکن الکلیوب وزیر
واقع حالی بیان ایدوب اردشیر شاد اولوب • ازالهٔ
غمنک ایچون شاپوری کتوروب بر قاچ صبیان ایله گوی

چوکان اوینمق امر ایدر • ناکاه طوپی اردشیرک سراپرده سینه
آتار • شاپوری باک سراپرده • اردشیردن کیروب
طوپی الور • دهشت و حجابی اولمادوغندن علو نسبنه
و قوت عرقنه استدلال اولنوب • اردشیرک تنکی
زایل اولور • سخاوت و کرم ایله معروفدر • سال هرمز بن
شاپور سال بهرام بن هرمز سال پنج ماه شاپور بن هرمز
شاپور ذو الاکتاف دیمکله معروفدر • هرمز وفات ایدوب
قایم مقام اولور فرزندی اولمیوب • خاتونی حامله اولماغیله
تاج هرمزی خاتونک باشی اوزره زنجیر زر ایله اوتخته
قیلوب امرینه منقاد اولدیلر • آخر شاپور وجوده کلوب
پادشاه اولدی • قسطنطین یونانیدن خراج الندر
آثار بدیعه صاحبیدر • در سلطنت شاپور بن شاپور
مدت سلطنت سال ماه • بهرام بن شاپور سال
الاثیم غایت بدنهاد و مدمغ کشی ایدی • و ظالم و علماء
و اکابری تحقیر ایدردی • بر کون قصرینه قریب بیده بر
آت کلوب • انک حسن و لطافتن کوروب • حرصندن کندو
بالذات واروب • آتی بر حیله ایله طوتوب • ایرلیوب بالدم
وضع ایدرکن • آت یزدجردی سینه‌سندن بر کینه اوروب
بر جفته ایله جفته ایسر قنا ایدوب • راه بیابانی طوتدیکی
نته‌که شعر حنانکه بجست که تیر از کمان جنانکه • حنانکه رفت که
باد صبا صبا نرود • کویا که یزدجردک عمر عزیزی که کذاران

ویا مرغ روحی ایدی طیران ایتدی حسنک بو تیندە ایتمدن مرادی
بو ایتیم در شعر در کفتهای من همه انصاف من ظلوم • بهرام
گور رحمه رحمت بیلا ایتم. بهرام یزدجرد اوغلیدر یزدجردانی
حیاتندە سواریق صنعتین اوکرتسون دیو عرب بکلرندن
نعمان بن منذرە کوندرمشدر • نعمان دخی بهرام کلدکدنصکرە
اکە مسکن ایچون سنمار ایلە مسمی اولان • معمارە قصر خورنقی
یاپدرمشدر • بعدە بر وجهلە سنماری قتل ایلنوب جزای سنمار
عرب ایچندە ضرب مثل اولمشدر • احسانن مقابلەسندە
اساءت اولنە ضرب اولنور • زیرا اول قصر بیقصوره بدل مقدور
وسعی موفور اولنمش ایدی • درلر پس یزدجرد ایتم ادینجک
خلق ظلمندن دلکیر اولمغین • بهرام ایلە معتقد اولمسوب عربدە
بیومشدر • آداب فرسی بلمز دیو اردشیر اوغللرندن
کسری ادلو بر شخص پادشاه ایتدیلر • آخر بهرام ملک موروثن
طلب ایدە کلوب • بالاجمال کار بوکا منجر اولدیکە تاج شاهی ایکی
کرسنە ارسلانک اورتەسنە قویالر • هرکە تاج ربا اولا
تاج و تختە لایق و سزا اولا • پس کسری دعوی سنکدر
دیو امری بهرامە تکلیف ایدر • بهرام دخی جراءت ایدوب
اول صاغ طرفندە اولان شیرک صجرایوب اوزرینە
سوار اولوب گرز ایلە باشنە اوروب هلاک ایدر •
صول طرفندە اولان شیر خوفندن گریزان اولوب
بهرام تیشوب یانیدن یاپیشوب باشنی اولکی شیرک

باشنە اوروب خرد و مرد ایدر بیت بنجۀ شیر اولدی دستی
افنی ایلر لرشکست • پهلوان ایلیک بندکلو دست بر بالای د
پس کسری بهرامک ایاغنە دوشوب • عذرخواه اولدی
بهرامە سلطنت مسلم اولدیغی • نیچە روزکار کامران اولوب
آخر اثنای شکارده • بر گورک اردینجە تشکارده بکوبوی
ایدوب • کیدرکن بر خرزەدی شورابە دوشوب • آنچی
وکندی باتوب ناپدید اولدی بیت بهرام کە او گور گرفتی
همە سال • این نادرە بین کە گور بهرام گرفت تتر یزدجرد
بهرام غایت لطفندن یزدجرد بزم درلر ایدی • جوانلقدە
بلادت ایلە متصف ایدی • حتی بر کون استادی عاجز
اولوب • قابل فیض دکلدر دیو بهرامە یائس خبرین دیزدی
باخصوص بو حماقت ایلە بر دختره عاشق دلبستە دردیدی
بهرام شاد اولوب • اتیدیکی قبول قضیە عاشق اولدوغی
دلیل صادق در دیوب • خفیە معشوقە طرفندن عشق و
نازی افزون قلدیلر • آخر یزدجرد آتش عشقیلە زر کبی
خالص الجوهر و سزاوار تاج و افسر اولدی • مدت
سلطنت سال و بنج ماه • هرمز بن یزدجرد بیوک
برادرنە غلبە ایدوب • ملکی آلوب آخرە مغلوب اولوب
امر بر عکس اولدی • پرویز بن یزدجرد ملک عادل ایدی
یولنە خصماری چاه قازوب غفلتلە دوشوب • هلاک
اولدی • مدت سلطنت بلاش بن فیروز سلطنت

قباد بن فیروز انک عصرنده مزدک مباحی ظهور ایدوب
قبادی کندویه منقاد ایدوب محرماته رخصت ویردی
مدت سلطنت ... سال قباد بن فیروز انوشروان بن قباد
وصایای اردشیر ایله عمل ایدوب بزرجمهری وزیر ایتدی
وجمله بدرازلق ایدوب مزدکی الهکتوروب قتله تشفیه میسر
اولدی عدل ووداد تعریفدن مستغنی در رسول الله
صلی الله علیه وسلم انک عهدنده عالمی تشریف ایتمشدر
انا ولدت فی زمن الملک العادل یعنی انوشروان
اقوای دلایلدر ولادت کیجه سی آتشکده لرده ونجر ساوه خشک
اولوب ایوان کسریدن اون ایکی کنکره ساقط اولدی
سطیح کاهندن سؤال اولنوب نبی عربینک صلی الله
علیه وسلم وجوده کلمسنه دال اون ایکی ملکدن صکره ملک عجم
غیره مسلم اولماغه علامتدر دیو اتنده دورت صندوقی
بیرنده بزرجمهر وبرنده قیصر برنده ملک قبجاق
برنده ملک چین اوتوردی مدت سلطنت ... سال ... ماه
هرمز بن نوشروان بهرام چوبین انک پهلوان زماننده در
مدت سلطنت ... سال ... ماه پرویز بن هرمز فخر عالمک نامه
دعوتین پیرتمشدر بعده عامل یمنه خبر کوندروب دیدیکه
اول تهامه ده پیغمبرلق دعواسن ایدن کمسه قومی دیننه
رجعت ایتدرسک یاخود بکا کوندرسک اول طایفه
رسول الله وارد قده خبر ویردیکی اعلام ایتدکلرنده

رسول الله بویوردیکه اول ذکر ایتدوکوکز کمسه
دون کیجه قتل ایتدیلر واقعا اول ملعونک زهکان
جان خبثنی سوی جحیمه روان ایتمشلر ایدی او علی شیرویه
الننده هلاک اولمشدر شیرویه بن پرویز باباسن قتل ایدوب
کندو دخی عقبنجه طاعوندن هلاک اولدی اردشیر بن شیرویه
مدت سلطنت ... سال بعده کسری بن قبادن نامعلوم
بر حریف پادشاه اولدی ... سال کسری بن قباد بن
هرمز مدت توران بنت پرویز ... چهار
ماه فیروز بن بهرام بعضیلر قتنده برادر یزدجرد ایتم
مدت شش ماه یزدجرد شهریار آخر ملوک عجمدر
عسکر اسلام ایله جنک ایدوب منهزم اولوب بیچاره روز
کار فرار اوزره اولوب آخر دوران تجرفتاراتی
سرکشته وزار دوندرکن بر آسیابانک دکرمننده
مهمان اولوب آسیابانی زیب لباسنه طمع ایدوب
آنی هلاک ایدر قطعه اسباب دهر دونک حاصلی
غره اولمه دوزنا هموارنه هرج برقاچ کون مراد کجه دوربر
دکمز اقبالی ونی ادبارینه نز بعده ملک مسلمانلره مسلم اولدی
وبو واقعه امیر المؤمنین عثمان رضی الله عنه زماننده
ایدی مدت سلطنت بعده خلفاء راشدین
رضوان الله علیهم اجمعین بعده سائر امرای
مسلمین درکه ذکر اولنور بونلرک مدت ملکلری

سال بونلر اوج طبقه در طبقهٔ اولی خلفاء راشدین در
حضرت ابو بکر رضی الله عنه خلافت سال عمر بن
الخطاب رضی الله عنه مدت خلافت سال حضرت
رضی الله عنه حضرت رسولک ایکی دختریني الدو
غیچون ذو النورین دیرلر مدت خلافت
حضرت امیر المؤمنین علی بن ابی طالب رضی الله عنه
حضرت عثمان شهید اولدقده مسلمانلر حضرت
علی یه بیعت ایدوب حضرت عایشه و طلحه و زبیر خلاف
ایتدیلر عاقبت طلحه و زبیر جنکده قتل اولندیلر بعده
معاویه ایله محاربهٔ عظیمه اولوب آخر حضرت علی
کوفه یه کلوب بعده خوارجدن اوج شخص اتفاق
ایدرلر بری علیٔ بری معاویهٔ بری عمرو بن عاصی
هلاک ایدهلر عبد الرحمن بن ملجم حضرت علیٔ نمازده
بولوب زخم اوروب اول زخمدن هلاک اولور
معاویه یه زخم اورن تاثیر ایتدرهمز و عمرو اول کون
چقمیوب برادرزاده سن کوندرر هلاک اولور
مدت خلافت امیر المؤمنین علی رضی الله عنه
چهار سال و نه ماه و حسن بن علی رضی الله عنهما
اهل عراق ایله بیعت ایدوب معاویه یه محاربه یه
قالقوب حضرت حسن مصالحه ایدوب حجاز طرفنه
کیدرکن خاتونی زهر ویروب هلاک اولور حضرت حسین بن

علی رضی الله عنهما قصه سنک ذکری مکدردر بلکه علما
ذکر نیک لطفی ظاهر در مولانا سعد الدین شرح عقا
ئدنده ایدر یزیده لعنی تجویز ایتمشلر سایر خلفاء دی
تجاوز ایدنده خوف ایدوب ایتمشلر شعار او افضلکی
و عقاید شرحنده بیورورلر فنحن لا نتوقف فی شأنه
بل فی ایمانه لعنة الله علیه و علی انصاره و اعوانه و هو بو
بو بیتی ایله کفرنه دخی استدلاله مجال واردر که شراب
حقنده دیمشدر شعر یشیر الیها بالبنان کانما یشیر الی البیت
العتیق المحرم فان حرمت یوما علی دین احمد فخذها علی
دین المسیح بن مریم طبقهٔ ثانیه خلفاء بنی امیه در
مدت ملکلری سال صحیح بودر که اول سکز نفر ادلا
معاویه بن ابی سفیان از کبای عرب بندر مدت
امارتی سال شامده مدفوندر یزید بن معاویه
حضرت حسینک قتلنه سبب اولمشدر مدت
امارت سال حضرت ابو ایوب انصاری علیه
رحمة الباری یزید بن معاویه ایله رومه بیله وارمشدر
اللی برسنه سنده قسطنطینیه ده وفات ایتمشدر
عبد الله بن زبیر یزیده بیعت ایتمیوب مکه و مدینه ده
مستقل خلیفه اولدی یزید فوتندن صکره جملهٔ عراق
خلافتندن اتفاق ایدوب کاری قوی اولوب
کعبه مجدداً بنا ایتدی آخر عبد الملک بن مروان

زماننده حجاج ظالم الینده هلاک اولمشدر • تاریخ کعبه
علما اتفاق ایدرکه کعبه شرفها الله بش کره بنا
اولوندی • اول ملائکه بنا ایتدی • بعده ابراهیم علیه
السلام • بعده قریش • عالم جاهلیتده کعبه یی هدم ایدوب
التی عماد اوزرینه بنا قیلوب • حجرکه مقام معلودر
بیتدن اخراج ایتدیلر • اول زمانده رسول علیه السلام
اوتوز یاشنده ایدی • کعبه یی بیله بنا ایدوب
حجر الاسودی قواعد ابراهیم مقامنه انلر وضع ایتدی
بعده هجرتک التمشن اوچنده ابن یزید کعبه یی هدم
ایدوب • قواعد ابراهیم اوزره اساس وضع ایلیوب
حجری بیته الحاق ایدیلر • زیرا یزید زماننده حرق واقع
اولمغین • بناسنه تزلزل گلمشیدی • اول اجلدن تجدید ایتدی
ویرلر • بعده عبد الملک بن مروان امریله ابن زبیر
قتل اولنوب • هجرتک التمشنی دورنده حجاج بناء
ابن زبیری قلع ایدوب • کعبه یی وضع سابق اوزره
اعاده اولنوب • بیتدن حجری اخراج ایتدی • حالا حجاج
طواف بناء حجاج بناسیدر • باذن الله تعالی • مروان بن
بن حکم تزوج ایتدیکی خاتون المشدی • طقوز آی خلافت ایدوب
آخر مسموما هلاک اولدی • عبد الملک بن مروان حجاج
بن یوسف انک امریله زبیری صلب ایدوب •
کعبه یی اسلوب سابق اوزره بنا ایتمشدر • سلطنت سال

ولید بن عبد الملک سال • سلیمان بن عبد الملک
عادل ایدی • هر گون یوز رطل طعام یردی • مدت امارت
سنه شهر • عمر بن عبد العزیز بن مروان خلفاء راشدین
دنصکره بو بله متدین و متقی کمسه گلممشدر • حضرت عمر
اوغلنک قزی اوغلیدر • بنی امیه حضرت علی یه سب
ایدرلر ایدی • بونلر سب یرینه منبرده ان الله یأمر
بالعدل والاحسان آیتن قراءت ایتدردیلر • مدت خلافت
سنه شهر • یزید بن عبد الملک مدت امارت سنه
بونک زماننده عبد الله بن محمد بن علی بن عبد الله بن
عباس دعوته آغاز ایتدی • ابو مسلم خراسانی
خراسانه دعوته گوندردی • هشام بن عبد الملک
مدت امارت سنه شهر • یزید بن ولید بن عبد الملک
مدت شهر • ابراهیم بن ولید بن عبد الملک • مدت
امارت شهر و چند روز • مروان بن محمد بن مروان الحکم
مدت امارت سنه • مروان حمار دیرلر • اولاد عباس
خروج ایدوب آفتاب دولت بنی امیه غروب ایتدی
بنی امیه خطبه سی اوتوز گون اوقورلر ایمش • بنی عباس
دور رکن اوقودیلر • طبقه ثالثه خلفاء بنی عباسدر
رضی الله تعالی عنهم • عددلری اوتوز یدیدر • مدت
بش یوز یکرمی یل در • ابو العباس عبد الله بن محمد بن
علی بن عبد الله بن عباس بن عبد المطلب السفاح

رضي الله عنهم • آل عباسدن اول خليفه بولدي • هجرتك
یوز اوتوز ایکیسنده خلیفه اولمشدر • مدت خلافتي سال
منصور دوانقي سفاحك برادریدر • امام ابوحنیفهٔ کوفی
و امام مالك مدني و سفيان ثوري رحمهم الله
بونك عصرنده در • امام ابوحنيفه یه قاضيلق تکلیف اولنوب
قبول اتمدوکیچون یوز قرباج اوروب حبس ایلمشدر • امام
حبسنده وفات اتمشدر • مدت امارت سال • محمد بن
عبد الله المهدي مدت امارت سنه شهر • الهادي موسى
بن محمد مهدي یله قریب خلافت سوردي • غایتیله عالم و
فاضل ایدي • هرون الرشيد هادینک برادریدر
اول بیعت ایدن یحیی بن خالد برمکی در • و خزیمه در • هادینک
اوغلی جعفري بونلرک خوفندن اختیاریله خلافتدن فراغت
اتمشدر • یحیانی وزیر ایدنمشدر • روایت اولنورکه
هارونك عباسه نام بر همشیره سي وار ایدي • جمال و
کمال صاحبه سي ایدي • داخل مجلس هارون ایدي
جعفره اني نکاح اتمشدي • اما مجامعت اولماملق
شرطيله • مجرد محرم اولماغیچون • جعفر دخی کوزل
جوان ایدي • برکون ایکیسي تنها جمع اولوب بري برینه
بري متمتع اولور • شرطي ابطال ایدرلر • آخر عباسه حامله
اولوب سري فاش ایدرلر • برمکیلرک اعداسي هجوم
ایدوب جعفر قتل اولنوب برادر فضل باباسي

یحیی

یحیی حبس اولنوب • بالجمله برمکیلرک رشتهٔ دولتلري
گسسته اولوب • عقد وزارت فضل بن ربیع ایچون
بسته اتدي • امام ابو یوسف رحمهما الله بونك زماننده
قاضي اولوب • و امام محمد والي بیت المال اولوب • امام
شافعي حضور هارونده بالکدفعات ابو یوسف • و امام محمد
ایله بحث اتمشدر دیرلر • و امام احمد بن حنبل حضرتلري
ملازم مجلس ایدي درلر • مدت خلافت سال • امین محمد
بن هارون افضل و اعلم خلفاء عباسیه در • اکثر علوم
حکمیه بونک عهدنده لسان عربي ایله ترجمه قلنمشدر
مدت خلافه سنه • معتصم بالله محمد بن هارون
کنیتي ابو اسحق در • اعرابي درلرکه مثلي وار ایدي سکز ییل
سکز آي سکز کون خلافت سوردي • خليفهٔ مثمن درلر
الواثق بالله هارون بن المعتصم مرد قوي ایدي • ایکی الندن
ایکی قیون طوتردي • بوستان صو یارلر ایدي • خلافت
سال ماه • متوکل على الله نظام التواریخده مردسني ایدي
علمایه مایل ایدي درلر • بهجة التواریخده ظالم ایدي • حتی
امام حسینک مرقدي اوستنه اکین اکدرمشدر • و کندي
اوغلی النده هلاک اولمشدر • منتصر بالله مدت سلطنت
سال شهر • مستعین بالله منتصرک ابن عمي در • ترکمان
اني قتل ایدوب • معتز بالله بیعت اتدیلر • معتز بالله
متوکل على الله اوغلیدر • مدت سلطنت سال

اوّل عادل ایکن صکره ظالم اولدی غضبی عسکری آنی
اسی حمامه قویوب ایکلرین با قوت بعده چیقروب
اوزرینه صوق دوکوب هلاک اولدی • المهتدی بالله
الواثق بالله معتضدلر اون آی معتضدلر برآی خلافت
سوردیلر • معتمد علی الله احمد بن المتوکل مدّت خلافت
سال ماه • المکتفی بالله علی بن احمد المعتضد • جنید
بغدادی آنک زماننده وفات ایتدی • حسین بن منصور
حلاج قتل اولندی • طایفهٔ قرامطه ظهور ایدوب
مکّه یه کلوب کعبه قاپوسنی و حجر اسودی تقدیلر • مدّت
امارت سال • قاهر بالله محمد بن معتضد مدّت امارت
سال ماه غایت ظالم ایدی • کوزلرینه میل چکلدی • آخر فقرا
اولوب جارسوده سؤال ایدردی • الراضی بالله محمد بن
مقتدر • مدّت امارت سال و ماه • متّقی بالله ابراهیم بن
مقتدر خلافت سال • مکتفی بالله خلافت سال ماه
خلافتی اوغلی طایعه طوعاً تسلیم ایتدی • طایع بالله خلافت
سال و ماه • قادر بالله عمری جوغ اولوب خلافتی چوق
ایتمشدر • خلافت سال • طایع بالله • عهدنده علویلردن
اون اوچ نفر کمسنه یوز طقسان طقوز ییل خلافت
سوردیلر • بعده تکرار آل فاطمه دن آل عباسه نقل ایتدی
و قادر بالله خلیفه اولدی • قایم بامر الله بن القادر مدّت
سلطنته سنه • وفات قدوری حنفی سنه • وفات ابو علی سینا

سنه عمرش انتهاء • دولت ملک دیلم که آل بویه انلردندر
طایفهٔ دیلمیه • طغرل بک بن میکائیل بن سلجوق
بونک زماننده ظهور ایتمشدر • اوّل بونلرک دولتنه
مع اولن اولن آل بویه ایدی • آل سلجوق ظهور ایدوب
آل بویه منقرض اولدی • سلجوق بخارا اطرافندن برخوا
ایدیکم متعلقاتی وافر ایدی • سلطان محمود غزنوی زماننده
شوکت بولمشیدی • آخر سلجوقک اوغلی میکائیل سلطان
محمود اولادندن ملکی الوب خراسانده مستقل پادشاه
اولدی • بونلر جمله عالمگیر اولدیلر • قایم بامر الله قرق درت
ییل پادشاه اولوب حرکت ایتدی • دولت آل سلجوقه
یوز طوتوب خلافت تنزّلنده اولدی • مقتدی بالله
خلافت • مستظهر بالله • ابو العباس احمد مدّت خلافت
سال • مسترشد بالله خلافت سال ماه • راشد بالله مدّت خلافت
متّقی لامر الله مدّت خلافت سال ماه • مستنجد بالله مدّت
خلافت سال • آل سلجوق ضعیف اولدی • مستضیء بنور الله
عادل ایدی • دولت غزنه منقطع اولدی • مدّت خلافت
ناصر لدین الله • آل سلجوق تمام اولوب • سلطان محمد بن تکش
خوارزمیاندن عزیمت بغداد ایدوب • ناصر لدین الله
شیخ شهاب الدین سهروردی حضرتلرین رسالتله سلطان محمده
کوندرلیوب کلام رسول سمع قبول ایله استماع ایتمیوب
بلکه اهانت مشعر اوضاع اولندقده اول کیجه عظیم قار

قراره مجال اولميوب رجعت وفرار اتدی • مدت
خلافت ظاهر بامر الله خوارزم میانه مغول مستولی اولوب
استیصال اتدی وفات شیخ شهاب الدین سهروردی
وفات عمر بن الفارض مستعصم بالله آخر خلفاء عباسیه در
مدت خلافتی یکرمی التی یوز اللی التی سنه سنده
هلاکو بغداده مستولی اولوب مستعصمی قتل ایدلک
بغداده اول وزیری سفیه ویردی فرق کوند نصکره
نصیر طوسی یه ویردی در زوال آل سلجوق تدرک مال وممکلت
ایدوب روم طرفنه متوجه اولدیلر سلطان ابو سعید و
ابو المظفر کبی بعده دکر اولناجق یدی طایفه واردر که خلفاء
بنی عباس زماننده ملک ایدانده مستقل پادشاه اولمشلردر طایفه صفاریه مدت ملکلری التی یل عددلری
اوچ نفردر یعقوب بن لیث عمرو بن لیث طاهر بن عمرو
طایفه سامانیه مدت ملکلری یوز یکرمی بیل در
والتی ای عددلری اون نفردر منزللری بخارا در
اسمعیل بن احمد ابو نصر احمد بن اسمعیل امیر ابو الحسن
نصر بن احمد نوح بن نصر عبد الملک بن نوح منصور بن
نوح بن منصور ابو الحرب منصور بن نوح عبد الملک بن
نوح منتصر اسمعیل بن نوح طایفه غزنیه ابو القاسم
محمود بن سبکتکین غزنوی سلطان مسعود بن محمود
سلطان محمد بن محمود سلطان مودود بن مسعود

سلطان مسعود بن مودود علی بن مسعود عبد الرشید بن
محمود ابراهیم بن مسعود مسعود بن ابراهیم ارسلان شاه
ابن مسعود بهرام شاه بن مسعود خسرو شاه بن بهرام
طایفه دیلمه اون سکز نفردر علاء الدوله
علی بن بویه رکن الدوله الحسن بن بویه معز الدوله علی بن
مؤید الدوله الملک الرحیم الملک ابو منصور الملک
ابو سعید خسرو شاه الملک ابو علی طایفه سلجوقیان
مدت ملکلری یوز التمش یل عددلری اون دورت
سلطان رکن الدین ابو طالب طغرل بک بن میکائیل
ابن سلجوق سلطان معز الدین ابو الفتح ملکشاه
رکن الدین ابو المظفر کیارق غیاث الدین محمد معز
الدین ابو الحرب سنجر مغیث الدین غیاث الدین
ابو شجاع معز الدین ابو الحرب رکن الدین ارسلان
مغیث الدین طغرل طایفه ملاحده بونلره ملوک قهستان
درلر مدت ملکلری یوز یتمش بیل در مجر تک دیر
یوز اوتوز اوچنده خروج ایدوب التی یوز اللی طقوز
تمام اولدیلر یدی نفردر حسن صباح بزرک
امید خلیفه حسن صباح محمد بن بزرک امید
حسن بن محمد بن حسن جلال الدین حسن تو مسلمان
علاء الدین خوارزمستان طایفه سلغریان اتابک
مظفر الدین تکله بن زنکی سعد بن ابی بکر محمد بن سعد

محمد شاه بن سلغرشاه بن زنکی سلجوقشاه بن سلغر
(سعد بن) ابن زنکی آبش بنت سعد بن ابی بکر بن سعد بن
زنکی طایفهٔ خوارزم میان یدی نفردر خوارزمشاه
محمد بن انوشتکین خوارزمشاه اتسز بن محمد (ایل)
ارسلان سلطانشاه علاء الدین بن تکش بونک
زماننده دولت خوارزمیان ذروهٔ علیاده ایدی
سلطان جلال الدین بن محمد طایفهٔ مغول
جنکیز خان اوکتای هلاکو خان نیکو فال بن تولی
خان اباقا بن هلاکو احمد خان بن تولی خان بن جنکیز خان
سلطان محمد خدابنده نک ادی اولجایتو ایدی
ارغوندن صکره غازان خان پادشاه اولدقده
اولجایتو برادری رقتل اولنمق خوفندن کریزان
اولوب غازان وفات اتدکدن صکره تخت
سلطنتی تشریف ایتمدر ایکیسی داخی ارغونک
اوغللریدر اولادندن اول ایمانه کلن احمد در
بعده خدابنده نک اوغلی ابو سعید پادشاه
اولوب بعجمه اللّی یه قریب ملوک طوایف حکم ایدوب
تا یدی یوز سکسن برنده تیمور رسیدا اولدیغی دولت
شاه تاریخنده بویله یازر معلوم اولا که جنکیزی تمر بچرنک
التی یوز اون یدی سنده مملکت جتندن خروج
ایدوب ماوراء النهره و خراسانه سیل روان کبی

روان

روان اولوب سلطان محمد بن تکش فرار ایدوب
آخر مأواسی دار القرار اولدی بعده جنکیز قتل عام و تخریب
تمام اتدی اهل وقوف ایدر مجرای عادت طریقی
اوزره بیک ییل توالد وتناسل اولنوب آفت
آلهی ایرشمه ملک عجم اول عمارتی بولمیه واتفاق
بونک اوزرینه درکه طوفان نوحدن صکره جنکیز
واقعه سندن صکره اعظم واقعه اولمیه جنکیزک
التی یوز دورنده جنکیز هلاک اولوب بعده التی
یوز اللّی التی سنده تولی بن جنکیز خان اوغلی هلاکو
روم مستولی اولوب بعده بغداده نزول ایدوب
مستعصمی وعیالنی قتل ایدوب اشراف علمادن
بی حد کمسنه لر تیغ ابداردن شربت شهادت
انجدیلر قتلی عد اولنسه قدره بیک کره بیک و سکز یوز
کره بیکدن زیاده اولدی بیت هنوز کفته نیابد ز صد
هزار یکی حرم بهر سر موئی بود هزار زبان جنکیزک خروجنه
یعلم الله اوچ سبب واردر ایکیسی معنوی بری صوریدر
معنوینک بری نفحات الانس ده مذکوردرکه شیخ مجد
شیخ مجد الدین بغدادینی اجون خلیفه نک اناسی ایله
معامله سی وار دردیو افترا ایدوب خلیفه یه متعلق
حالنده القا ایدرلر بی توقف شیخی دجلیه اتدیرر
وبریسی داخی بو اولا که سلطان محمد بن تکش درت یوز بیک

عسکر ایله بغداده قصد ایدوب اموال خلیفه
اموال و امتعه ایله شیخ شهاب الدین سهروردی
صلحه کندروب سلطان محمد جوانلق جهلی ایله شیخه
التفات ایتمیوب بلکه اهانت ایتدی درلر اول دیاره
قار یغیق معتاد دگل ایکن بر عظیم قار یغوب اول
باغی عسکر ضروری ماوراء النهره رجعت ایدرلر سبب
صوری بودر که چون سلطان محمد بو سفردن دونوب
تختگاهینه واصل اولور چنگیزک چین جانبندن رسوللری
گلوب تجار چین اول دیاره واروب گلمگه اذن طلب
ایدرلر سلطان اذن ویروب بعده تجار چین
انزار اولوب سرحده گلوب اول سرحدک ملکی
سلطانک ابن خالی اولوب سلطانه مخفی خبر گوندررکه
بونلر تجار دگلدر جواسیس اسراردر دیو اکثر
متاعلری گمش اولمغین بد بخت طمع خام ایدوب
غمز ایدرلر آخر سرا سلطانک اذنیله بازرگانلری
قتل ایدرلر و مالترین قبض ایدوب بعده چنگیز اول
شخص سلطاندن طلب ایدر ویرمیچک چنگیز
فی تمیز خروج ایدوب اول اول شخص الهکتوروب
گوزلرینه و قولاقلرینه گمش اقیدر پس سلطان
دخی حشم غفلتی بازوینه اسیابی گوش هوشندن
چقروب جانب دشمنه گوز قولاغ اولوب عسکرینی

ناقص
مضاعف قیلور شعر بخت و دولت چون اولالر ناقص
چاره نه عسکر مضاعفدن نثر اما جمله سوء تدبیردن
بری بو اولدیکه سمرقندی اوچ گونلك یولدن
سور یاپمق امر ایدوب عسکرنی مضاعف ایدوب
اطرافه پراکنده قیلور چنگیز گلدکده مجتمع بولنمزلر که مقا
مقاومته مجال اولا شعر هر کرا بخت رهبری نکند
کوشش و جهد یاوری نکند نثر و جمله فتنه‌دن بریسی
انزارده ساکن ابن العمید اولور بر شخص وار ایدیکه نایب
وزیر اولمش ایدی اهل وقوف ایدی سلطان محمد
انک باباسنی و اهل بیتنی قتل ایتمش ایدی چنگیز یانینه
واروب حیله تعلیم ایدوب سلطانک ملوکی اغزندن
چنگیزه نجبت نامه‌لر یازوب انی بر طریقیله سلطانه
ایصال ایتدروب ملوکی ایله کندو بیننه تفرقه براغوب
آخر الامر سلطان چنگیزه مقاومت ایده میوب
قاچوب بر جزیره‌ده علیلا فوت اولور شعر اگر بعبده
در بحر می بند بنیاد دگر بهند سه بر چرخ می کشتی انکار
نه بخت ماند نه دولت تاج ماند نه تخت نه گنج ماند نه لشکر
نه اهل ماند و آل شعر کجاست ملک سلیمان کجاست خاتم جم
کجاست سام و نریمان کجاست رستم زال شعر مررت
فی فلوات علی ابنا زلهم شعر وما وجدت بغیر الرسوم
والاطلال نثر ستمدیدن صکره نه تاسف نافع نه تلهف

يفعل الله ما يشاء ويحكم ما يريد آل سلجوق جنكيز قورقوسندن
وطنلرین ترك ایدوب رومه عزیمت ایتمشلر
ایدی بونلرکله اوغوز طایفه‌سندن ارطغرل نام
بر مردکم سلسلهٔ وسایط ایله یافث بن نوح علیه السلام
اولادندن ایدی اوچ یوز قرق مقداری اربله بیله
کلمشیدی سلطان علاء الدین بن کیقباد بن کیخسرو
ابن قلیج ارسلان بن ارطغرل ثانی یه خدمت ایدوب
کفار ایله جنك ایدوب نیجه دفعه فتحلر ایتدی آخر
ارطغرل وفات ایدوب هجرت نبویه دن
تسع وتسعین وستمائه ده سلطان علاء الدین عثمان
ابن ارطغرل سلطنت یرلغی یازدیلر وتوغ وتقاره
وتمشیر وخلعت کوندردیلر عثمانی غزایه مخصوص ایتدیلر
اینه کول ینکی شهرنی کوپری حصاری بلجک
وسایرنی فتح ایتدی سلطان علاء الدین فوت اولوب
اکثر غازیلر عثمان یانینه جمع اولدی مدت سلطنت
سال امیر اورخان ازنیقی وبروسه‌یی فتح ایتدی اوغلی
سلیمان پاشانی روم ایلی طاقنه کوندروب
انلردخی قرق نفر غازی ایله تمر نام موضعده صغردن
صال ایله کچوب دریادن اوده کونلك واسکامیل
قلعه‌سنی وملغره وایصاله وویزه وبولایری
فتح ایتدی مدت سلطنت سال مراد خان غازی وار

ادرخان اوغلیدر خداوندکار دیرلر مقدما لالا شاهین
ادرنه فتحنه عسکر ایله کوندرلدکده ادرنه تکوری چیقوب
عظیم جنك اولور آخر منهزم اولوب قلعه یه کیرر
سلطان مراد خان کلیجک برج طاشندن اولماغین تکور تینده
شوب قاچوب قلعه‌یی ضبط ایتدیلر بعده قوصوه‌ده دیسپوت
عسکر ایله جنك اولوب انهزامدن صکره بر کافر
بکی اطاعت صورتنده کلوب الن اوپرکن خنجر اوروب
شهید ایتدی سلطنت سنه یلدرم غازی مراد شهید اولدقده
قرنداشی یعقوب چلبی باباکی استر دیو قاچدی در
کتوروب قتل ایدر پادشاهلر برادرن بوغمق سنتی
بوندن قالمشدر افلاقی فتح ایدوب وقرامان
اوغلی طغیان ایتدوکی اجلدن قتل ایدوب
قونیه‌یی واقرامانی ونیکده‌یی فتح ایدوب بعده
یلدرمك بعض بکلری قاچوب تیمور یانینه واروب
تیموری تحریك ایدوب رومه کتوردیلر ایکی عسکر
چبوق اووه‌سی نام موضعده بولوشوب عظیم جنك
اولوب یلدرم خان غضوب پادشاه اولماغین
عسکرینی صالق ایدوب بعض تیمور یاننده اولان
بکلر فرار ایدوب وزیرلری انهزام مقرر اولدیغی
شهزاده سلیمانی الوب قاچدیلر یلدرم خان
غیور پادشاه اولمغین فرار اختیار ایتیوب

تیمور اوزرینه یوریوب آخر عسکر تاتار قمری حالز
احاطه ایدر کبی قیلیوب یلدرمی کرفتار دام بلا ایدیجه
تیمور بر مقدار یلدرم خانه استقبال ایدوب
یلدرم خان غضبندن تیموره التفات اتمیوب بالجمله
اظهار مغلوبیت اتمز بر مقدار مصاحبتدن صکره
یلدرم خان حبس اولنوب آخر حمامده تجرعه
وفات ایدر یلدرم خان استنبولی تکورندن استیوب
تکور داخی بیلیده اون بیک فلوری خراج راضی اولوب
واستنبول ایچنده مسلمانلره محله تعیین اولنوب
مسجد یاپلدی تعقیب مسلمانلری روم ایلینه سوررلر
مدت سلطنت سلطان محمد خان بن یلدرم تیمور جنکنده
اون بش یاشنده اولوب اماسیه بکی ایدی
تیمور یلدرم خانی آلوب رجعت اتدکده سلطان محمد خان
اماسیه عسکری ایله تیمورک اردندن ییتیشوب
جنک ایدوب نیجه اثقالن بر قدر وب باباسی
یلدرم خانک میتن آلیقومشدر اما بوندن اقدم
برادری امیر سلیمان سکز ییل باباسی تختنده
اوتورمشدر بعده برادری موسی چلبی روم ایلنده
پادشاه اولوب اوچ بوچق ییل سلطنت سورمش
اوغلی قاضی عسکری ومتخال اوغلی محمد بک
بکلربکیسی ایدی آخر سلطان محمد خان اوزرینه عسکر چکوب

وارد قده جمیع بکلر سلطان محمد خانه کلوب بالجمله
صاموقوده موسی چلبی طوتولوب کاری تمام اولور
وسماونه اوغلنه آنیده بیک اقچه علوفه ایدوب
عیانی ایله ازنیقه سوردیلر آخر سماونه اوغلنه معفض اشرار
متابعتله سودای سلطنت دوشوب خارجلق ایدر
پادشاه ادملر کوندروب زغره ده طوتولوب تیرورده
پادشاهه کتوردیلر چارسوده صلب اولنور فی سنه ۸۲۳ سلطان مراد
ثانی ابن سلطان محمد وزراسی صاروجه پاشا واوروج
پاشا اسحق پاشا شهاب الدین پاشا و بعضیم
بونلرک زماننده دوزمجه مصطفی پیدا اولدی
یلدرم خانک تیمور جنکنده ضایع اولان مصطفی
نام اوغلی نیم دیو آخر تزویری دویولوب ادرنه حصاری
برجنه اصدیلر وقرهمان اوغلی عصیان ایدوب
عفو اولندی سمندره وموره فتح اولندی و قتش
افتح اولدی و نیجه ممالک فتح اولندی بعده
سلطان مراد خان اختیاری ایله سلطنتی اوغلی
سلطان محمد خانه ویروب کندو مغنیساده تقاعد
ایدر فی سنه ۸۴۶ خلیل پاشا وزیر و منلا خسرو قاضی
عسکری ایدی بعده ینکچری باش قالدروب
نیه سلطان مراد خانی تخته کچوروب سلطان محمد خانی
مغنیسایه کوندردیلر ارکنه کوپریسین بنا ایدر فی سنه ۸۴۳

مدت موسی چلبی ادرنه‌ده روم ایلینه پادشاه اولدقده
ادرنه‌ده اسکی جامع بناسنه شروع ایتمشدی
بنا بر یوزینه چقدقده وفات ایدوب بعده سلطان
محمد خان ایله سلطان مراد زماننده تمام اولوب جمعه
قلندی حضرت ابو الفتح سلطان مراد خان ابن
جلوس بر تخت فی سنه ٨٥٥ مدت سلطنت عمرسی
بنا یکی حصار فی سنه ٨٥٦ فتح قسطنطنیه فی سنه ٨٥٧
اللی کون جنک اولوب اللی برنجی کون چهارشنبه
کونی فتح اولنوب جمعه کونی نماز قلندی فتح
ایتدوکی ولایتک نهایتی یوقدر بلکه ولایتینک
نهایتی یوقدر بو مختصره مناسب دکل که جمیعاً
ذکر اولنه ابتداء جامع سلطان محمد انتهاء جامع
فی سنه ٨٧٥ منلا کورانی و حضرت خضر بیک و منلا خسرو
و خطیب زاده و علی قوشچی و منلا فناری و حسن
چلبی خواجه زاده مشاهر علمادندر و کلام معجز
و کلام نعم الامیر قالحبسا که رسول انام مدحندن صادر
اولمشدر بونلرک حقنده در صاحب مایه
در کرامات عجیبه و اثار بدیعه صاحبی در
حضرت سلطان بایزید بن سلطان محمد خان
جلوس او بر تخت فی سنه ٨٨٦ مدت سلطنت سنه عمرسی ٣٢ ٦٢
وزراسی کدک احمد پاشا داود پاشا که جامع

صاحبی در مسیح پاشا کلی بولنده جامع و مدرسه
سی واردر علاء الدین فناری روم ایلینه و اناطولیه
قاضی عسکر اولدی حاجی حسن زاده و مؤیدزاده
قاضی عسکر اولدی تاجزاده محمود پاشا زاده مدرسی
ایکن تاتارجی اولمشدر جم سلطان قرهماندن
کلوب سلطان اوکنده خان بایزید ایله جنک ایدوب
صنوب مصره واروب و حج ایدوب بعده وارسق
طایفه سنی و طورغود بکلری ایله جنک ایدوب
خان بایزید اوزرینه کارزاره کلوب تکرار صنوب
فرنکستانه فرار ایتدی فی سنه ٨٨٧ شیخ حیدر اوغلی
اسمعیل ظهور ایدوب بعض عجم بکلرینی قتل ایدوب
مغری و تبریزی آلوب شاه عنوانیله معنون
اولدی فی سنه ٩٠٦ سلطان سلیم خان باباسی اوزرینه
عسکر چکوب چورلیده منهزم اولوب وارنه دن
کمی یه بنوب کفه یه کتدی فی سنه ٩١٨ سلطان سلیم خان بن بایزید خان
ولادت باسعادتلری اماسیه ده در فی سنه ٨٧٢ جلوس
تخت شاهی فی سنه ٩١٨ مدت سلطنت قرق
التی یاشنده پادشاه اولدی ادرنه یه متوجه اولور
چورلی قرنده زجاج مزاجلری منکسر اولوب الکه
مرضندن وفات ایتدی هجرتک طقوز یوز یکرمی سنه‌سنده
شاه اسمعیل ایله چالدرانده ملاقات ایدوب

حرب وقتال اشتعال اولندقده اسمعیل مغلوب
وگریزان اولدی مصر تنك طقوز یوز یگرمی سنده
ملازبرایه قراجه احمد پاشایی قانصو غوری یعنی
مصر سلطاننه ایلچیلکه گوندروب حلب قربنده برج دابق
نام موضعده جنگده دار فنایه آهنك ایتدی بعده
طقوز یوز یگرمی اوچ محرمنك اوخنده طاهر قایتبای
مصر فتح اولندی سلطان مصر طومان بای باب الزویله ده
صلب اولندی خیر بك مقدم اطاعت ایتمکین مصر
حاکمی ایتدیلر استنبوله نزول بیوردیلر فی سنه ٩٢٤
زیرك زاده ایله کمال پاشازاده متصرف وارلدقده قاضی
عسکرلر ایدی وزراسندن پیری پاشا قره مانی
مهرسك او علی احمد پاشا سنان پاشا وغیرهم
حضرت سلطان سلیمان خان بن سلطان سلیم خان
ولادت با سعادتلری فی سنه ٩٠٠ تخت همایونه
جلوس عالیلری سنه ٩٢٦ طریق معدلته سلوك ایدوب
وجاده انصافی سلوك طوتوب گاه وبیگاه احوال
رعایا وسپاهی تفقد بیورمق رسم شاهانه لری
ایدی آخر عمرلرنده منهیاتدن بالکلیه معرض
ومحرماتدن متنفر اولدی منع شراب ورفع
جنك ورباب ایتشلر ایدی رودوس وبودین
وبلغراد وبونلرك گبی نیجه بلاد فتح ایدوب

آخر سکتوار قلعه سی محاصره سنده علیلا فوت اولدی
مفتی علی چلبی کمال پاشازاده سعدی چلبی
چوی زاده وحالا افضل العلما مفتی خواجه چلبی
انك عصری علماسنك مشاهرندندر مدت سلطنت
وزراسی پیری پاشا ورستم پاشا وابراهیم پاشا
ایاس پاشا لطفی پاشا محمد پاشا درحضرت
سلطان سلیم خان بن سلطان سلیمان مد الله ظلال رافته الی مفارق
ابناء الزمان وشید قلوب اهل الایمان بدر سداده وجوده
الی انقراض الامن والامان شعر چراغ سلطنت سلطان
سلیم آن شاه دریا دل که از نور جمالش مهر رخشانی
کند حاصل شهنشاه بلند اختر سکندر رای رستم فر
شود در خدمتش چاکر هزاران سنجر وطغرل حسام لطف
خشمش اصفهان آده شیر ژیان ودیده اهل ودادش خورشید
زخمی کند صورت لطف وقهر زمانه تیغ دیده آمیخته
صنعت تریاق وزهر گفتار خنجر بنده نعتیه قیلنوب
بالجمله دور سلطنتلرنده بناء مقلوع وبنیان عیش
عشرت مرفوع ایدی انلرك دخی وقتها اشعار
نغز دیمك کارلری وگفتار شیرین سویلمك کردار
لری ایدی ولادت با سعادتلری فی سنه ٩٢٩ جلوس
همایونلری فی سنه ٩٧٤ وزیر آصف تدبیر ومشتری ضمیرلری
حالا حضرت محمد پاشا طول الله عمره الی یوم
الجزا

در زمان عدالت قرانلرنده واقع اولن فتحلك
بر بيسي فتح قبرس در كه فتح مصره معادل هر بر حصن
حصين رفعت واستحكامده فلك ذات البروجه
مماثل در ويمن طالع خورشيد لامعلريله دنبالنك
فترتي مدفوع اولوب وندنك لعين ديلنج قرالي مقهور
اولمغين ارالرنده التزام خراج رواج بولوب
بعده ديار مغربده فتح حلق الواد انلرك فتحيدر
من بعد بو فتح وظفره نيجه فتحلر ضم اولوب نيجه كبر عدو
هزار كسرلر منضم اولا سعادتلو پادشاهمزه نصيب
اولان ملك وسلطنت قياصرهٔ روم واكاسرهٔ عجم و
خواقين چين واساطين ديلمدن بلكه اقبال عرب
وتبع يمن وآل بويه وملوك ساسان وسلاطين
سلجوقيهدن برفرده نصيب اولمامشدر و اولمز
حق سبحانه وتعالى عمر عزيزيني قد و زلف خوبان
كبي نشاط وسرور ايله دور دراز و وجود شريفين
سلاطين جهانده مزيد عقل وانصاف ايله سرافراز و
ممتاز قيلوب ديره آمين بحق النبي الامين و تاريخ
ملوك عجمده بو بيتلري وصف ايدرلر شعر از كيومرث
تا بعهد قباد پس ازان تا بكسرى پرداد باز از عهد
نوشروان تا بتفغار يا كشد بنياد بعد ازان ديلمي و
ساساني تا زمانه بغزنيان كشد باشاد پس زتاريخ ملك سلجوق

تا بخوارزميان قرار افتاد همچنين از زمان چنگيز خان
تا بدين دور كان مخلد باد قطعه سكا عبرت دكلمي بونجه عبور
قنده كيتدي بودكلو ماه وسال فكر مستقبلي تجدد كوز
حال ماضيه قلمدك اقبال نثر في معرفة الحكماء اساطين
حكمادن لقمان در بعض منورخلر عمزادهٔ ابراهيم خليلدر
درلر بر باعور اولور بعضلر غلام سياه بعضلر
پيغمبر درلر فيثاغورس معاصر كشتاسف شاكرد لقمان
صاحب سليمان نبي در خواص اعدادي استخراج
ايتمشدر واننده رنما طيقي اولو كتاب ايجاد ايتمشدر
صفوت جوهرندن نغمات حركات افلاكي استماع ايدوب
اصول موسيقي ابداع ايتدي جاماسب برادر كشتاسف
شاكرد لقمان بقراط شاكرد فيثاغورس بقراطيس
شاكرد بقراط و جملهٔ اساطين حكمادن هرمس در
روايت اولنور كه هرمس حكيم فلك زحله صعود
ايدوب اوتوز ييل فلك زحل ايله دايره اولوب
احوال فلكياتي سائر اولديغي بعده ارضه هبوط ايدوب
علم نجومدن خبر ويردي هرمسدن سؤال ايدوب
اصل حكمت نه در ديديلر طباعك التام ديدي
مفتاح حكمت نه در ديديلر طباعك آلتام بيوردي
طباع تام نه در ديديلر روحانيت فيلسوف دركه
كوكبي ايله متصل و مدبر در ديدي اكابر حكمادن

ومتقدمین دندر سقراط شاکرد بقراط در
افلاطون الهی شاکرد سقراط ومعاصر دار ایدر
ارسطو شاکرد افلاطون بنیاس شاکرد ارسطو
جالینوس شاکرد بلنیاس بطلمیوس شاکرد جالینوس
بزرجمهر حکیم مولانا لطفی مقتول رحمه الله حاشیه
مطالع ایچون اولان حواشی سنده قوت نظریه وعلمیه
علمنده وبخشنده روایت ایدرکه کتب ارسطو
سامورة ولایتنده اننه ایله مسمی قصبه نک کنیسه
معروفه سنده مخزون ایدیکه زمان سابقده قصبه
مزبوره مستقر اعیان حکما ومقر اشراف عقلا ایدی
ملوک یونانیدن بر ملک صاحب عنوانک زیر
حکومتنده ایدی مأمون بن هارون الرشید که
عقل وفراستده فرید زمان شده وهدایت وفهم کیاست
اسی ایدی دیلدیکه حکمانک اسرار علومنه واقف
واستار مخدراتن کاشف اوله کتب ارسطویه
راغب وحمله سنی ملک مزبوردن طالب اولدی
ملک خلاف وطغیان ایدوب مأمون دخی غضبان
بریان اولوب جمع عسکر ظفرنشان قلیجوق
خبر مهابت اثر ملک یونانه منعکس اولوب
بطاریق ورهابین شیاطین قرین ملکه یوله تلقین
اتدیلرکم دین مسلمینه کسر وانهدام ایرشوب

فرق متخالفه یه انفاس دیلرینک کتب مزبوره
یا تمام ارسال ایله ملک امتحان ایدوب کتب مذکوره
مأمونه کوندردی بعده مترجملردن جنین بن اسحق
وثابت بن اسحق وقره وبونلرک غیرلری جمع ایدوب
تراجم متخالفه ایله ترجمه قلدیلر واول تراجم اطنابات
وتطویل اوزره تهذیب وتلخیص اوتمیوب تا حکیم
فارابی زمانه دک بطون ودفاترده قالوب حتی
رسوم اوراق مندرس اولمغه مشرف وناظر
اولدی بعده اول عصرک ملکی منصور بن نوح
سامانی فارابیدن اول تراجم متخالفه نک تهذیب و
تلخیص طلب ایدوب فارابی دخی التماسه اجابت
ایدوب ویازدوغی کتابه تعلیم ثانی دیو آد ویروب
اول سببدن که کندو دخی معلم ثانی ایله ملقب اولدی
پس کتاب فارابی و تراجم اصفهانده حیوان
الحکمه آدلو بر کتابخانه ده مخزون ایدی تا اول
زمانه دک سلطان محمود سبکتکین اوغلی
سلطان مسعود غزنوی شیخ ابوعلی طبابتی ایچون
طلب ایدوب وزیر مقرب ایدندی واول خزائن
کتبی شیخه تسلیم ایدوب ونسخ تعلیم ثانی
فارابینک مسوده سی ایله ایدی بیاض اوتمامش [illegible]
زیرا فارابینک تألیف وتصنیفنه رغبتی وتما [illegible]

ایله

اولان عزو دولته التفات بوعیندی اهل تجربه
ایدی پس شیخ ابو علی اول کتبدن شفایی انتخاب
ایتدی بعده کتبخانه یه آتش دوشدی و جمیع
کتب واوراقی یاندی حتی مآخذ مصنفاتی معلوم اولمسون
دیو حرق ابو علی یه تهمت ایدرلر اما بهتان وافترادر
زیرا شیخ مواضع عدیده ده کتاب شفا تلخیص تعلیم
ثانی در دیمشدر و حکمتی اول کتبخانه دن اخذ ایتدوکنه
معترفدر اما معلم اول ارسطالیس که ارسطونک
مترجمیدر افلاطونک شاکردیدر اولا موسس بنیان
وممشید ارکان معرفت اولدر اول سببدن
معلم اول اسمنه محل اولمشدر رئیس مشائیان در
ومشائیون انلردر که حکمته بحثیه یی جناب افلاطوندن
سؤال وجواب وافاده واکتساب طریقیله
اخذ ایتمشلردر ومشاؤن ایله وجه تسمیه اولدر که
خدمت افلاطونه متصل کلوب کیدرلر ایدی اما حکمت
اشراقیه صاحبی که انلره اشراقیون درلر که
بونلرک خلافیدر انلره ارباب عزلت وملازمین
خلوت تسمیه لر ایدی صوفیه صافی نهاد کبی نوادری
دائما جناب رب العباده منعقد ومنقاد ایدی
بونلره معارف الالهیه عالم غیبدن بی شک و
بی ریب اشراق نور هدایت ایله استفاده ایدرلر در

اشراقه نسبتلرینه حکمت وجه تسمیه لرینه اشارت
بودر روایت درکه ارسطو وقتا که حکمت بحثیه
افلاطوندن اخذ ایتدی تمهید قواعد وتقریر فواید
قلمغه متصدی اولدی بوندن اول فن حکمت
مکتوب ومدون دکل ایدی اکرچه بعض رسائل
متفرقه رمز وایما ولغز ومعما طریقی اوزره واقع
اولمشدی زیرا متقدمین علم حکمتی وسایر
علوم خفیه مثل کیمیا وعدد وکبی اشیا حکمادن غیریه
افشا ایتمزلر ایدی علم وراثت ایله اولورز دراثت
ایله اولمزدی پس چون بو غرضی افلاطونه عرض ایتدی
افلاطون ایتدی افتریدان تفتشی سر الحکمة
التی کتمة الحکماء الی زماننا هذا فعجبی دیلرمسن که حکمتک
اسبابی افشا ایدوب حکمانک علم مکتومن
معلوم جهلا ایده سن ارسطو ایتدی بر وجه ایله
ایده یم که ابکار معانیسی نامحرملره عرض ودیدار
قلمیه افلاطون اجازت ویروب ارسطو اصول
حکمتی ابواب وفصول واختصار وایجاز ایله
تعمیه والفاظ اوزره ترتیب قلوب بعده قوت
قریحه سندن فن منطقی اختراع ایدوب فن
حکمته آلت قلدی پس معلم اول ایله ملقب اولمغه
خصوص مزبور سبب اولدی ومعلوم اولا که

حکماء مشائون نبوّته منکرلردر دیو سوء ظنّه مصر اولقلری
حذر کرکدر زیرا کتب مشائوندن اثبات نبوّت ایله
مشحوندر افلاطون الهینک نبوّتی مرتبه ظنّه منتهی در
نیته کم بعض احادیثده واقعدر که اصحاب رسول
اللهدن بریسی اسکندریه یه سفر ایدوب
عودت ایتدکلرنده مجلس رسول الله ده کوردوکی
عجائبدن سؤال اولنوب دیدیکه بر قوم کوردم سیاه
پوشلرکه افلاطونک ذکرین اکثار ایدرلر بعض
اصحاب افلاطونه لعن ایتدیلر رسول صلی الله تعالی
علیه وسلم لعندن نهی ایدوب ایتدیلر لا فان افلاطون
کان نبیا جهله قومه وسقراط کذلک بنبوّته علمادن و حکمادن
قول واردر افلاطون خود انک شاکردیدر سلسله
سقراط لقمانه منتهی در که صاحب داود علیه السلام در
وبالجمله سلسله اشراقیون و مشائون جمله سی اصحاب
سفاتریه یه منتهی در بو تقدیرجه بونلر ملل انبیادن
برملتی ملتزم دکل ایدوکنه جازم اولمق لازم دکلدر
نقلیز اولدکلری تقدیرجه دخی کفر لازم کلمز زیرا
انبیاء سابقه نک نبوّت عامه لری یوغیدی توسل
انی جناب الله خود بدون الانبیاء تمکندر اویس
قرنی کبی مثلا تحصیل کلام اکابر حکما مطلقا کفره نسبت
ایتمکدن حذر کرکدر مذکور اولان حکما دولت محمّدیه دن

اولنلردر اما حکماء اسلام که زمانلری دولت محمّدیه
موافقت ایتمشدر انلر ملتزم شریعت و مقتبس
انوار حقیقتدر مثلا ثابت بن قرّه و کندی و فارابی
و ابن سینا کبی مولانانک کلامی تمام اولدی ظاهر مولانای
مزبورک ملتزم شریعت دیدوکی حکما اهل شریعه
جمیع امور شرعیه اعتقادیه ده موافقت ایتمشلردر
و یا خود اواخر عمرلرنده ظن فاسدلرندن رجوع ایتمشلردر
والا الحذر انلره متابعتدن والله اعلم بالامور
علم حکمت واسطه عقد علوم و درّة التاج سلاطین
رسوم نتیجه کمالات انسانیه و وسیله معارف
سبحانیه در ومن یؤت الحکمة فقد اوتی خیرا کثیرا
وحکمت بر علمدر که موجودات خارجیه نک احوالندن
بحث ایدر نفس الامرده واقع اولدوغی اوزره طاقت
بشریه مقدارنجه موضوع حکمت موجودات خارجیه در
کتب مصنفه حکمت مختصر ایتدن هدایة الحکمة ایز
اثیر الدین ابهرینککه مولانا زاده انی شرح ایلمشدر
و اشارات ابو علی و مطولاتدن شرح اشارات
امام فخر رازی و شرح نصر طوسی و محاکمات قطب الدین
رازی و شفا و حکمة الاشراق سهروردی در
معلوم اولا که حکمت ایکی قسمه منقسمدر زیرا علم حکمتده
موجوددن بحث ایدر کوره لم اکر اول موجودده

بزم قدرتمزك واختيارمزك مدخلی اولاجق اولورسه
حكمت عمليه درلر اگر قدرتمزك واختيارمزك مدخلی
اولمیاجق اولورسه حكمت نظريه درلر • حكمت عمليه دخی
اوچ قسمدر • زيرا اگر شخص واحدك اعمالنه تعلق ايدرسه
علم اخلاق درلر • بو علمدن مقصود اكتساب فضائل واجتناب
عن الرذائل در • اگر كه اعمال اهل منزله تعلق ايدرسه
علم تدبير منزل درلر • مقصود بو علمدن اول جماعتك الفت
وموانستيدر • واگر بر شهر قومنك احوالنه تعلق ايدرسه
علم سياست درلر • بو علمدن مقصود نظام احوال
ملك وسلطنت وانتظام سلسلهٔ عقد رعيتدر
بونلرده دخی كتب مدوّنه چوقدر • امّا جمله سندن شريعت
نبويّه يه غنا ويرمشدر • حكمت نظريه دخی اوچدر • زيرا
موجوددن بحث مطلق ماده دن منزه اولورسه
علم الهی درلر • حين تجنده منزه اولورسه رياضی درلر • مطلقا
ماده دن منفك اولمسه طبيعی در • بعض منطقی دخی
حكمتدن مندرج قيلديلر • وجه اخر ايله بو جمله دن غرض
تحصيل اعتقادات صحيحه دركه • وسيلهٔ سعادت
ابديه و واسطهٔ سيادت سرمديه اولا • ومن وفق
على حقايقه • فقد فاز فوزا عظيما وملكا كبيرا جعلنا الله
واياكم من الفائزين • جسم ندن مركبدر
جسم عند الحكما • صورت وهيولی دن مركبدر • صورت ايله

هيولا ايكی جوهردر • بری برينه حال ومحل اولمشدر •
هيولی محل صورت حال • وهيولی قابل صورت مقبولدر •
زيرا اگر جسم هيولی وصورتندن مركب اولمزسه •
جزء لا يتجزادن مركب اولور • جزء لا يتجزی • مذهب
حكماده منفيدر • بعضلر اگر جوهر فرددر • جوهر فرد بر جوهر
دركه • انقسامی قابل اولميه • اصلا • نه قطعا • ونه كسرا ونه وهما •
وجوهر فردك نفينده حكمانك اشهر دلائلی بودركه •
جوهر فرد متحيزدر • هم متحركدر • جانب يمينی جانب
يسارينه مخالفدر • پس جوهر فردده ايكی جانب حاصل اولنجق •
انقسامی دخی قابل اولور درلر • امّا حكمانك بو قولی
مردود ومبتدع مبين • ومهجور اهل تعيين در • زيرا اثبات
هيولی وصورتك مؤدّاسی نفی فاعل مختاردر • نعوذ
بالله من سوء الفهم ونقصان الافكار • وبعده اصل
مقررلری اوزره سلسلهٔ ممكناتی • وترتيب اسباب
ومسبباتی بيان ايدوب • ديديلركه • مبدأ اوّل جلّ ذكره •
واحد من كلّ الوجوه در • واحد من كل الوجوهدن صادر اولمز
الا واحد صادر اولور • اول واحد عقل اولدر • پس عقل اول
ذو الجهتين اولوب • جهت وجوبندن عقل ثانی
صدور ايدوب • جهت امكاننده فلك اول
ظهور ايتدی • عقل ثانينك دخی جهت وجوبندن
عقل ثالث جهت امكاننده فلك ثانی صادر اولدی

ثم وثم عقل عاشره وفلك تاسعه وارنجه ترتيب مذكور
اوزره افلاك تسعه نفوس باكلري وعقول درا نكلري
ايله صادر اولديلر وعقل عاشر اولدر كه انى
روح ايله تعبير ايدوب يوم يقوم الروح ده كبى
روحدن مراد اول روحدر كه درلر عقل فعال دخى
درلر عالم عناصرده مؤثر وارواح بشريه يه مفيض و
مدبردر ولسان شرعده قلم ولوحدن مراد عقل
اول ايله عرش اعظمدر ديرلر بعده هيولاى
عناصردن معادن صادر اولور بعده نباتات بعده
حيوان بعده نتيجه مقدمات ابداع وايجاد ومقصود
امتزاج اجزاى عالم كون وفساد وخلاصه معدن و
زبدهٔ امكان يعنى انسان ظهور ايدوب
كرامت خلافت ايله مكرم قلندى اما اثبات عقول
عشره شرعه ناموافق واصول اسلاميه يه غير
مطابقدر بيت تاكى جو حكيمان صلابت ثمره نفى جز
اثبات عقول عشره ابعاد كواكبده نتيجه بر بو نظر
بر نوز يقين حاصل ايده كور بصر نثر محصل عالم آفرينش
اوچ قسمه منحصردر قسم اول بخشنده نا پذيرنده
يعنى فاعل غير قابل عقول ونفوس ملائكه مقربين
كبى كه ظلمات هيولانيه وكدورات جسم وجسمانيه دن
منزه ومقدسلردر انلرى وساطتلرى ايله فيض

واهب

واهب الصور وذرات مكونات علويه يه وسفليه يه
متواتر ومتكرر منتشر قسم ثانى پذيرنده نا بخشنده
يعنى قابل غير فاعل انلره اجسام ظلمانيه دخانيه در
عالم كون وفساده فى الحقيقه معدوملردر اما
ظاهرده موجود نمايش طوترلر قسم ثالث هم پذيرنده
وهم بخشنده يعنى هم قابل هم فاعل كثيف و
لطيفدن مترتب عالم غيب وشهادت ما بيننده
منقلب اطوار متنوعه يه جهت واحده دن داخل و
مراتب متعدده يه ونقوش متكثره يه قابل موجود
كامل يعنى نوع انسانى دركه ما فوقنده اولان علماى
اعلادن فيضان غايتى قابل اولوب ما تحتنه
واصل اولور چونكه مستحق حلاياى قدس ولايق
حضرات انس اولا فى الحقيقه موجود موجود نما اولور
اما تجلى جاه طبيعته افتاده ولذائذ شهواته دلداده
اولا فى الحقيقه معدوم ومعدوم نما شنده اولور
فى نفس الامر الانسان تفسير كبير صاحبى توجيه
نفس انسان اجزاء جسمانيه نه توارينه دركه هيكل محسوسه
يعنى كوزتن قالب مخصوصه شريان اتخاذ
ماده دوكوردك ورده ونارك فحه سراتى كبى وهر تشخصك
انا فعلت كذا ديه وكى زمانده انا ضميرى ايله اشارت
اتدوكى حقيقته اول حقيقتدر كه هيكل محسوس

و قالب مخصوص دکلدر زیرا هیکل محسوس متشخص
واحد اوزره باقی قلمز اجزای بدنیه سی متصل عهد
طفولیتدن زمان شیبه دک زیاده و نقصان
اوزره اولورلر انسان خود من حیث هو انسان رذیله
نقصاندن سالم و آخر عمرینه وارنجه بر امر دائمدر پس
پس انا لفظی ایله اشارت اولنان شی هیکل کثیفه
مغایر جسم لطیف اولمق لازم کلور قول مزبور مولانا
کمال پاشا زاده نک مختاریدر اما مذهب حکما دکلدر
زیرا قول حکماده نفس ناطقهٔ انسانیه دن ماده دن
مجرددر جسم دکلدر جسمانی دکل لا مکانیه در اشارت
حسیه قبول ایتمز بدنده منطبع و داخل دکلدر تعلق
تدبیر ایله متعلقدر و بقول متکلمین دن حضرت امام
غزالی نک معمولیدر و صوفیه نک کاشفینک
مشهوریدر شرح مواقفده مسطوردر
اما تجردینه قائل اولمق نفی تجرد ذاتی منافی بعیددر
بعده معلوم اولا که نفس ناطقه دن قوت عاقله
منبعث اولور و اول قوت ایچون مراتب اربعه در
مرتبهٔ اولی قوت عاقله نک مبدا فطرتنده صور
معقولاتدن بالکلیه خالی اولدوغی حالده بو
مرتبه یه عقل هیولانی درلر صوردن خالی اولان
مرتبه ده صور مزبوره یه استعدادی اولدوغی

هیولا

هیولا یه تشبیه اولنور مثلا صبیانک عقلی کبی بعده
استعمال آلاته قادر اولوب حواس ظاهره سنی
و حواس باطنه سنی تصرف ایتدکدن صکره
انکیچون علوم اولیه حاصل اولوب نظریاتک
کسبنه استعدادی کامل بولنور اول مرتبه یه عقل بالملکه
درلر بعده قوت عاقله ده معقولات نظریه
تکرر کسب ایله مخزون اولوب تجشم اکتسابه
کسب جدیدسز استحضارینه قادر اولور اول
مرتبه سنه عقل بالفعل درلر بعده قوت عاقله ده
معقولات نظریه مخزون اولدقدن صکره متصل
مشاهدی و مستحضری اولور اصلا ذهول ایتمز
و مشاهده سندن زایل اولمز اول مرتبه یه عقل
مستفاد درلر بعده قوت عاقله معقولات نظریه
مخزون اولدقدن صکره متصل مشاهدی و مستحضری
اولور اصلا ذهول ایتمز و مشاهده سندن
زایل اولمز اول مرتبه یه عقل درلر زیرا اول
مرتبه عقل فعالدن مستفاد اولور قوت
قدسیه دیو عقل بالملکه نک نهایتی مرتبه سنه درلر
زیرا اول مرتبه عقل فعالدن مستفاد اولور قوت
قدسیه دیو عقل بالملکه نک نهایت مرتبه سنه شیخ
اشاراتده ایدر آیت نورده مشکاتدن مراد

مرتبۀ اولی درز زجاجدن مراد مرتبۀ ثانیه درز مصباحدن
مراد مرتبۀ ثالثه درز نور علی نوردن مراد مرتبۀ رابعه در
تحقیق حقیقت انسانیه نفس الامرده شیء واحددر
اما انکچون مراتب مختلفه و اعتبارات متنوعه واردر
مدبر بدن اولدوغی اعتبار ایله نفس ناطقه درلر
و ذو جهتین اولوب برجهتی مبداء کل و برجهتی نفس
حیوانیه یه ناظر اولوب بین الجهتین منقلب اولدوغی
ایچون قلب درلر و نفس حیوانیه جهتندن اعراض
ایدوب مبداء کل جهتنه اقبال اعتباری ایله عقل در
و حیات ذاتیه سی اولوب حیات بدنیه سبب و قوای
بدنیه اندن مکتسب اولدوغی اعتبار ایله روح درلر
و جهتین مذکورتیندن ذهول ایدوب انوار صفات
سبحانیه بالذات کند و ذاتنده بولدوغی اعتبار ایله
سر درلر الی غیر ذلک من العبارات والاعتبارات
ذکر اولنان اصول اکثر علماء شرع قتنده مقبول در
نفس انسانی خانۀ بدن خراب اولدقده انکه مرجع
مآبی نه در اکابر حکماء متکلمین قتنده نفوس مجرده
انسانیه نک حدوثی متفق علیه اولدوغی کبی بعد خراب
البدن بقاسی دخی متفق علیه در اما حکمادن روحه مزا
مزاجدر دینلر فنتیجه بعد خراب البدن فناسی لازم کلور
بو مذهب مردوددر اگرچه قدمادن افلاطون و غیرسی

قدم

قدم نفسه ذاهب اولمشلردر اما ارسطو و متأخریندن
ابو علی و غیرسی حدوثنه قایل اولمشلردر زیرا ابطال
تناسخده عمده نفی حدوث نفسدر بعده نفس
ناطقه نک بدنه تعلقندن حکمت باعثه تحصیل مطالب
فایقه و تکمیل کمالات لایقه در طاقت بشریه مقدار
رنجه تکن نفوس بو خصوصده مراتب مختلفه اوزرینه
در مرتبۀ اولی مرتبۀ عرفاء فایزین و سعداء
واصلیندر که نفوس بشریه یه ممکن اولن معارف
انلره واصل اولمشدر تارة قوت نظریه و تارة
قوت عملیه حسبی ایله تحنکک شواغل بدنیه دن متخلص
و کدورات هیولادن مصفا و مقدس اولالر درجات
سعادته ارتقا و لذات علیایه اتصال و انتما ایدرلر
مرتبۀ ثانیه اول طایفه مرتبه سیدرکه انلره جمیع مطالب
ممکنه میسر اولمشدر و بو طایفه اوج قسمه منقسمدر
برقسمی شول نفوس صالحه درکه انلری مرات استعداد
لرنده بعض صور مطالب عالیه جلوه کر اولمشدر
اما اضداد مطالبک کسبنه اصلا استعدادلری
یوقدر اول نفوسه نفوس ثله درلر و همیشه
وسعته من رحمة الله تعالی انلر دخی قیود بدن
ایله مقید اولمیحق سعادت لایقه لری ایله
مستعد اولورلر رسول الله صلوة الله علیه وسلم حدیث

شرعنده اکثر اهل الجنة البله دیدوکی بونلردر
دیمشلر و ابوعلی اشاراتده دیمشدر که البلاهة
ادنی الی الخلاص من فطانة بتراء ایکنجی قسمی شول نفوس
جاهله درکه مطالب حقه نك اضدادندن عری نهاد
لرنده بر شی متمکن اولمامشدر اما جهل مرکب کیفیة
راسخه دکلدر اعتقادات عوام مقلدین کبی انتباه ایله
برسبب ایله زایل اولور بونلر تعذیب دائم ایله معذب
اولمزلر اوچونجی قسمی نفوس اشقیادرکه آیینه
فکرلرنده امور نفس امریه نك نقایضندن غیری سنه
نمایش ایتمشدر اولئك الذین اشتروا الضلالة بالهدی
فما ربحت تجارتهم وما كانوا مهتدین
بیت
بو نکته بلنمز کنایاتله ٭ بو حکمت طویلمز اشاراتله ٭ اچلمادی
برکیسه بو قپونك ٭ نه مفتاحله نه فتوحاتله علم هیئت علم هیئتك
بین العلوم قدری سما کبی برتر و مرتبه سی طاق عرشه
برابردر انظار دقیقه و افکار رائقه صاحبلری بو
بو علم شریفه مائل و علو شاننه قایلدرکه شرف علم
شرف معلوم حسبی ایله در تعریف الهیئة علم هیئت
بر علمدرکه اجرام بسیطه نك علویه سنك و سفلیه
سنك احوالی و اشکالی و اوضاعی و مقاملری و ابعادی
انکله معلوم اولور موضوع علم هیئت اجرام مزبوره
در هیئات مذکوره ایله اما علم هیئات کاه اولورلر بر

براهینی ایله مذکور اولور اول تقدیرجه علم هندسه یه
موقوف اولور کتب مختصره سندن مجسطی امام
المجرینك متوسطه دن هیئة ابن افلح مبسوطه سندن
قانون مسعودی که ابوریحانکدر اما علم هیئت
براهینیله مذکور اولمز هیئة بسیطه درلر هیئة بسیطه دن
کتب مختصره سندن تذکره خواجه نصیر الدین طوسی
و ملخص چغمینی متوسطه سندن نهایة الادراك
قطب رازی و چغمینك شروح مفیده سندن
شرح فضل الله عبیدی و شرح کمال الدین ترکمانی
و شرح قاضی زاده رومی که اجود شروحندندر
و کتب مختصره دن مولانا علی قوشجینك فتحیه سی
و شرح مولانا سنان و شرح میرم چلبی که
مصنفك دختر زاده سیدر و بطلمیوسك احوال
مساکنده جغرافیا اولو کتابی واردر و بو علمك شرفنده
کلام اللهده شو آیت کافیدرکه وارد اولمشدر الذین
یذکرون الله قیاما و قعودا و علی جنوبهم و یتفکرون
فی خلق السموات والارض ربنا ما خلقت هذا باطلا
علم مذکور تفکر فی خلق السموات ایدوکنه شبهه یوقدر
و بعد التفکر بو نظام بدیع و اسلوب عجیبه
سیارانك حرکتی و ثوابتك سکونی و هر برینك
اوضاع مخصوصه لریله حرکتی خفیه مشتمل اولدوغنه

شهود کامل اوتحقق الله تعالی نك کمال قدرتنه
نه مرتبه ده وقوف حاصل اولدوغی ظاهردر امام فخر الدین
تفسیر کبیرده بیورورلرکه عمر بن خیام عمر اسری اوکنده
برکون مجسطی قراءت ایدرکن فقهادن بعض
اول مقامدن کچدر ایدوب مباحثه لرینه نظر قلدقده
بو قراءت ایدوکز کتاب فنون معتبره دن نیجه فن
مستقادر دیو سؤال ایدرلر مزبورلر دخی جواب ایدرده
اولم ینظروا الی السماء کیف بنیناها تفسیرین اوقورز درلر
باخصوص علم مواقیت وعلم تقاویم موقوف علیه
اولمشدر ایکیسی دخی مهمات شرعیه دندر مصرع
فی عدد الافلاك وسیاراتها نز معلوم اولاکه اجسام
بسیطه ایکی قسمدر قسم اول عناصردر که ارض در
هوادر ناردر قسم ثانی اجرام فلکیه در وافلاکده
مرکوز اولان اجرام کواکبدر پس جسم بسیط اذا خلی
وطبعه کری الشکل اولمق اقتضا ایدر بو تقدیرجه
عناصر اربعه واجرام فلکیه جمله سی کریة الشکل در زیرا
جمله سی بسیطدر بعده عدد افلاك یکرمی درت دودر
التی سی فلك تدویر سکزی خارج المرکز وداخل المرکز
اونی داخل المرکز فلك تدویرك دخی مرکزی مرکز
عالمدن خارجدر اما خارج المرکز وداخل المرکز اصطلاح
اولنمامشدر وبو یکرمی درت فلکك طقوزی

افلاك

افلاك کلیه در ما عداسی بو افلاککك داخلنده جزئیات
توابع دروسنمشدر ومذکور اولن افلاك تسعه نك
وعناصر اربعه نك کره لری بری برینی محیط در
مثلا جملسن شکل پیازه تشبیه اتمشلردر که قابلری
بر بر برینی قپلوب ما بینلرنده خلا یوقدر درکی
نته کم افلاك تسعه نك وعناصرك دخی ما بینده خلا یوقدر
درلر بو جمله نك وسطنده کره ارض ساکندر وجمله
سنك مرکزی واحددر اما ارض ثقیل مطلق اولدوغی
ایچون جوانبدن تدافع حسی ایله مرکزه متصلدر
انك ما فوقنده مادر زیرا ما ثقیل مضافدر ثقلی
هوایه نسبتله در ارضی محیط در اما احاطه تامه ایله
دکل مانك فوقنده هوادر خفیف مضافدر
خفتی ناره نسبتله در ماءی محیط در ما فوقنده
فلك قمردر انك فوقنده فلك عطارددر
انك ما فوقنده فلك زهره در انك فوقنده
فلك شمسدر انك فوقنده فلك مریخدر
انك فوقنده فلك مشتریدر انك
فوقنده زحلدر انك فوقی ثوابتدر
انك فوقی فلك الافلاکدر فلك اعظم
دخی دیرلر فلك اطلس دخی دینور کواکبدن
خالی اولدوغیچون وجمیع اجسامی محیطدر

محدد جهات در و اول سنده نه خلا وار و نه ملا

مسئله فی حرکة افلاک الجواب معلوم اولا که جمله
افلاکک حرکاتنه بو مختصرده وقوف میسر دکلدر
اما ذکر اجمالی بودر که ارضی شامل اولان افلاکک
حرکاتی ایکی قسمدر قسم اول مشرقدن مغربه دوران
و قسم ثانی مغربدن مشرقه کذرانکه قسم اولده
افلاک اربعه مشترکلردر اول حرکت فلک اعظمدر
حول مرکز عالمده مشرقدن غربه حرکت اید و سائر
افلاک بالعرض بونک حرکتیله حرکت ایدرلر
شمسک و سائر کواکبک طلوعی و غروبی سبب بونک
سبب ایله در و فلک اعظمک و کننه حرکتنه کل و حرکته
اولی دیرلر و قطبلرینه قطب عالم درلر و قطبین ما
بیننده اولان حرکته محور درلر مثلا دولابک ایکی میخ

سننده درلر و قطب دیو دولاب ایکننک اوجلری
دورددغی محله دیرلر پس اول خط معروض که محور درلر
بر طرفی قطب شمالی و بر طرفی قطب جنوب بسیدر
شمالی بر کوکبدر توز کیده دمور قازق درلر و غ بسیده
جدی دیرلر اما بعضلر قوتلیجه بر وجده اولان جدی
دن امتیاز ایچون بوکا بنات النعش درلر و قطب
جنوبی دخی بر کوکبدرکه اسمنه سهیل دیرلر بز دم
ارضمزده طالع دکلدر غاربدر قطب شمالی افقدن
نه دکلو مرتفع ایسه اولدخی جنوب طرفنده افقدن
اول مقدار منحط اولور بر کمسه جنوب طرفنه خط
نصف نهار اوستنه التی آیلق یول کتسه سهیل دخی
افق جنوبیدن طلوع ایدر درلر سهیل مرتفع اولدقجه
قطب شمالی غروب ایدوب منحط اولور ارضک
کریتی ظاهر در و فلک اعظمک منطقه سی یعنی میاننده
اولان دایرهٔ عظیمه سی اوجیوز التمش جزء
تقسیم اولنمشدر هر بر جزوه بر درجه اطلاق ایدرلر
یعنی فلک اعظم اول جزو مقداری دوراتدکده
بر درجه اطلاق ایدرلر یعنی فلک اعظم اول
جزو مقداری دوراتدکده بر درجه درلر تمام اولور
و هر درجه التمش دقیقه یه تقسیم اولنور و هر دقیقه
التمش ثانیه و هر ثانیه التمش ثالثه یه الی غیر ذلک

روابعه و خوامسه وارنجه بیس دایرهٔ فلك اعظم بر گون
و بر کیجه ده دوره ابتدا اتدوکی موضعه تکرار واصل
اولور زیرا بر گون بر کیجه ده یکرمی دورت ساعتدر
دایرهٔ فلك اعظم ایسه اوچیوز التمش جزءدر
هر جزء بر درجه ده تمام اولمغین اوچیوز التمش درجه
فوق یکرمی دورت ساعتدر زیرا هر ساعت
اون بش درجه در و حرکت فلك اعظم اوچ نوع
اوزره در بریسی دولابیه در که خط استواده ساکن اولانلرک
موضعنده اولور که کتش انده سمت راسدن
مرور ایدر دایما و بریسی رحویه در که عرض تسعینده
ده اولور کنش انده دائرهٔ افقدن مرور
ایدر سنك آسیاب کبی و بریسی حمائلیه در
بلاد ثلثه یه قریب اولان موضعلرده کبی که کنشك
دوری ثنبد حمائل کبی اولور قسم ثانی که مغربدن
مشرقه اولن حرکتدر مثلا فلك ثوابتك حرکتی کبی که
فلك اعظمه مقابل حرکت ایدر مبدأ حرکتی اولا
برج حمل در اما حرکتی حرکت بطیئه در اول اجلدن
متقدمین اصلا حرکتی یوقدر دیمشلر اما متأخرین
سنهٔ شمسیه ایله التمش التی سنده بر درجه حرکتین
مشاهده اتمشلر و فلك ثوابته فلك البروج
و منطقه دخی درلر زیرا فلك ثوابتك اخراسنی

اون ایکی قسمه منقسم قیلوب هر قسمه برج دیمشلر
و هر برجده اول برجه واقع اولن کواکب مجتمعه نك
تشکلنه مناسب بر اسم وضع اتمشلردر
نتکیم بیلورلر برج اول حمل برج ثانی ثور
برج ثالث جوزا برج رابع سرطان برج خامس اسد
برج سادس سنبله برج سابع میزان برج ثامن
عقرب برج تاسع قوس برج عاشر جدی
برج حادی عشر دلو برج ثانی عشر حوت
فلك بروجك قطبلری قطب عالمه مغایردر
و محوری محورینه مخالفدر اول سببدن منطقه سی
یعنی دائرهٔ عظیمه سی فلك اعظم منطقه سی
ایله تقاطع ایدر نته که محوری محورینی قطع ایدوکی
کبی شکل سابقده ظاهردر زیرا بری بری الچنده ایکی دائرهٔ
عظیمه وضع اتمسك محورلری قطبلری مغایر اولسه
البته بری بریله تقاطع ایدر معده اگرچه فلك
بروجك دخی حرکت یومیه سی فلك اعظمله شرقدن
غربه در اما فلك حاملنك حرکت طبیعیه سی غربدن
شرقه در هر کوندز و کیجه ده ایکی دقیقه و اوتوز بش ثالثه
عکسا حرکت ایدر معده مشترینك فلك
حاملی ایله حرکت غربیه سی هر کونده دورت دقیقه
و اللی طقوز ثانیه و اون التی ثالثه در حامل مریخك

حرکت غربیّه سی اوتوز بر دقیقه یکرمی التی ثانیه
و فرق ثالثه در شمسک حرکت غربیّه سی
هر کونده و هر کیجه ده التّی طقوز دقیقه قرق ثانیه
یکرمی ثالثه در کندو منطقه سنک اجزا اسیدن
زهره نک حاملی ایله حرکت غربیّه سی اللّی
طقوز دقیقه سکز ثانیه یکرمی ثالثه عطاردک
بر درجه اللّی سکز دقیقه اون اوچ التی ثانیه
قرق ثالثه در قمرک یکرمی دورت درجه یکرمی ایکی
دقیقه اللی اوچ ثانیه یکرمی ایکی ثالثه یعنی ذکر اولنان
سیّارات سبع هر کون فلک اعظمک
قسری ایله شرقدن غربه دور ایدرکن کندو حرکت
طبیعیه لری ایله غربدن شرقه بر کون بر کیجه ده
بو قدر حرکت ایدرلر بو فلکک غلسنه حرکتلری
بروج ثمانیه یه وصول لری ندن معلوم اولور

مرکز ارض

مرکز ارض

شمس

پس کنش بر سنه ده اون ایکی برجی حرکت
طبیعیه سی ایله سیر ایدر هر برجی بر آیده

قطع ایدر اما قمر جمیع بروجی حرکت طبیعیه سی ایله
بر آیده سیر ایدوب هر برجی بر آیده ایکی بوچوق
کونده قریبده قطع ایدر اما قمر جمیع بروجی عطارد اوچ
آی التی کونده زهره سکز آی التی کونده مریخ ایکی ییل
بر آیده مشتری اون ایکی ییل ده زحل اوتوز ییلده
قطع ایدر الله اعلم بعده اختلاف حرکات
طبیعیه سی ایله که اولور که قمره محاق واقع اولور وجهی
بو در که جرم قمر نفسنده جسم مظلم در که لونی سواده
مایل در اما صیقالی آینه کبی در ا بو شمس ایله مستنیر
اولور لکن عند الاجتماع یعنی جرم قمر فلک تدویرنده
جرم شمسک تحتنه کلدکده قمر شمس ایله بزم مابینمزده
واقع اولوب نصف مظلمی بزه مواجه اولور
و نصف آخری که مستنیره در شمسه مواجه اولور
بو تقدیرجه بزه ضوء قمر کورنمز محاق اولور صورتی
بو در یعنی طوتلور

اما قمرک شمسدن بعید اولسه یعنی صورت بز بوره ده
شمسک تحتنده زائل اولسه فلک شمسک
اون ایکی جزئی مقداری بو تقدیرجه نصف
مستنیری بزه مایل اولوب صورت هلال

حاصل اولور بعده بدر تحصيل نوري زياده اولور
حتى شمسه مقابل اولوب وجه مستنيري بتمامه
محاذي اولوب بدر كامل اولور وگاه اولور كه
ذكر اولنان اجتماع شمسك مرور اتدوكي
طريقه واقع اولور ايكيسنك ما بيننه ارض حايل اولور
ارضك ظلي قمرك شمسه مقابل اولان وجهنه متصل اولور
وجه قمر ضوء شمسدن مستضي اولميوب ظلام اصليسي اوزره
قالور انكا خسوف درلر الله اعلم بحقيقة الحال في معرفة
في معرفة الارض وطبقاتها وحقيقة الليل والنهار
وحقيقة السنة والشهور اولا تا بيلدركه ارض
كرية الشكل در وكرية ارضه دائره بر مسئله غريبه
واردر مثلا ديرلركه وجه ارضي جميعا سير ميسر اولنه
وموضع واحدده اوچ شخص متفرق قلسه لر بري جانب
غربيه كيدن جانب شرقدن كلسه بر حيثيتله كه ذهاب
بادي ومجيئي لري وقت واحده ده اولسه غربه ذاهب
اولانك ايام معدوده سي مدت دورده
ايام مقيمدن اكسك اولور وشرقه كيدنك ايامي
ايام مقيمدن اول دكلو ارتوق كلور يعني ايام شرقينك
زياده سني ايام غربينك نقصاني قدر اولور كه ضابطه
يوم تفرق كلي لكنه نسبت مثلا خميس اولسه يوم اجتماع
مقيمه نسبت جمعه اولور شرقي يه نسبت سبت اولور

غربيه نسبت خميس اولور بعينه وبو مسئله نجه مسائل
غريبه متفرع اولور اما تبيينه معلوم ودر
الله اعلم بعده كره ارضك اوزرنه
اوچ دايره فرض اولنور بري دايره معدل
النهار دركه خط استوا ده اولور ايكنجيسي دايره
افق استوادر يعني خط استواده ارضك
وسطنده اولور اول موضعده كورنن افقك
دايره سي در اوچنجيسي دايره نصف نهاردر
پس دايره اولي ارضي ايكي شق ايدر بر شقي
جنوبي وبر شقي شمالي واقع اولور دايره
ثانيه دخي ايكي شق ايدوب ارض دورت
قسم اولوب ايكي قسم جنوبي ايكي قسم شمالي
ربع شمالي معمور باقيسي يعني ارباع ثلثه سي
خراب در زيرا اگر معمور اولسه اهاليسندن
خبر معلوم اولوردي درلر الله اعلم دايره
ثالثه دخي ارض معموره يي ايكي شق ايدوب
بر قطعه سي شرقي وبر قطعه سي غربي اولور
ودايره اولي ايله دايره ثالثه ما بيننده واقع
اولان نقطه تقاطعه قبه ارض درلر و ارض
معموره نك عرضي اصطلاح هيوي اوزره
التمش التي درجه در واهل مساحت اصطلاحنجه

بیك درت یوز التمش فرسخدر زیرا بو
دائرهٔ عظیمه اوچ یوز التمش درجه‌یه تقسیم
اولنمشدر و اثبات اولنمشدرکه سطح ارض
ارض اوزره مفروض اولان دائرهٔ عظیمه‌نك
هر درجه‌سی یکرمی ایکی فرسخ و بر فرسخك طقوز
بولوکده ایکی بلوکیدر پس درجهٔ واحده‌نك عدد
فراسخی التمش التی‌یه ضرب اولنسه اهل مساحت
دیدوکی حاصل اولور اما هر درجه یکرمی ایکی فرسخدن
زیاده اولدوغنك طریقی علمی بودرکه اهل رصد
قطب شمالینك بر موضعده ارتفاعن بیلمشلر
بعده شمال جانبنه خط نصف نهار اوزرینه بر نیجه مسافت
کیتمشلر حتی قطب شمالینك ارتفاعی اولکیدن
زیاده اولمش پس اول موضعین مابینده اولان
مسافه‌یی مسح ایتمشلر دیدکلری مقدار اوزره بولمشلر
والله اعلم وطول عمارت یوز سکسن درجه‌در مساحت
ایله دورت بیك فرسخ اولور بعده ارض معموره
خط استوایه محاذی طولاً یدی قطعه‌یه تقسیم اولنمشدر
وقطاع مزبوره‌یه اقالیم سبعه دیمشلردر
ابتداء اقلیم اول خط استوادن واقع اولمشدر
تا اقلیم سابعه وارنجه و هر اقلیمك نهر و لیالیسی طولاً
و قصرلری بربرینه متخالفه‌در و اراضی سنك دخی

طولی وضعی بربرینه متخالفه‌در اما خط استوایه
قریب موضعده اختلاف لیل و نهار اولمز
حقیقتی علم هواقیده معلوم اولنور والله اعلم
وهذا الشکل الاقالیم

معلوم اولاکه وقتا شمس فوق الارض اولسه
وجه ارض مستضی اولوب نهار اولور پس طوب
ارضك ظلی جهت شمسك مقابله‌سنه دوشرکه
تحت الارض‌در اول مکانده لیل اولور عکسی
دخی بویله‌در یعنی شمس تحت الارض اولسه
ظلی فوق الارض اولوب اول تقدیرجه فوق
الارض نصف نهار اولور و ارضك ظلی شکل
مخروطیدر وقتا شمس نصف اللیلده تمام تحت
الارض اولا شکل مخروطینك راسی سمتك
راسنده اولور یعنی وسط سماده اولور
وقتا کنتش دائرهٔ افقه قریب اولا شکل
مخروطی سمت راسده مایل اولور اول تقدیرجه
فضای شمسیله مستضی اولان هوا انتره قریب اولور

سبب بیاض افق بودرکه تدریجیله شمس افقه قریب
اولدیجه بیاض حمرته متبدل اولور و شمسک فلک
بروجده بر نقطه مفارقت ایدوب حرکت طبیعیه سی
ایله اول نقطه یه تکرار عودت ایدیجه مرور ایدن
مدته سنه شمسیه درلر اما ابتدای سنه فی
رأس حملدن قلمشلردر و مدت سنه شمسیه درلر
بعض اوچ یوز التمش بش یوم و ربع یوم دیمش
بطلمیوس اوچ یوز بش یوم بش ساعت اللی
بش دقیقه اون ایکی ثانیه دردیمش و مدت سنه
قمر اوچ یوز اللی درت کون و خمس و سدس
یوم درکه اون ایکی شهر در شهر قمریه حقیقیه
قمرک شمسدن مفارقت ایدوب ینه جمع اولنجه مرور
ایدن مدتدرکه مابین هلالین اولور پس بو تقدیرجه
شهور سنه دن بر شهری اوتوز و بر شهری
یکرمی طقوز اولوب ایام شهور ایام سنه یه
منطبقه اولور بعده اول کسر اولان یومی
دخی اخر ذی الحجه یه زیاده ایدر ذا الحجه دخی اوتوز
اولور و اول اوتوز بجی کونه کبیسه درلر پس سنه
قمریه شمسیه دن اون کون دیکرمی بو چوق
ساعت اکسک اولور تقریبا اما سنه شمسیه نک
شهوری فرسدن در هر شهر اوتوز کوندر

و شهر اهل فرسده اسابیع اولمزه اوتوز کون
کی کبی بلکه هر کونک بر اسمی اولور و هر اخر سنه ده
اوچ یوز التمش بشنک بش کونی حسابده
وضع ایدرلر ایام شهور ایام سنه یه منطبق اولور

رباعی بو سری بیان ایلدی اسفار حکیم ٭ نا سفته
در الان دخی بو در یتیم ٭ احساس دقیق هوی محض
غلط ٭ اشکال قیاس منطقی جمله عقیم ٭ علم کلام
علم کلام مقبول انام و متبرک خواص و عوام در
فلاسفه نک عقودا و هامن حلده بر همان متیندر
و قول فصل در و ما هو بالهزل حق بودرکه
صفات واجبه معرفت فن کلامسز ممتنعدر
اول اجلدن مرض جهل حادث و قدیمه حذقه فن
علما قاتنده دوای نافعدر تعریفه علم کلام بر علم ذی
الاعتبار درکه انکله عقاید دینیه نک اثباتنه
اقتدار حاصل اولور ایرادحجج و دفع شبهات
موضوع کلام ذات الله و صفات الله در
عند القدما بعضلر قاتنده مطلق موجوداتدر
مبادی کلام علوم شرعیه و علوم منطقیه در
بعضلر منطقی علم کلامدن قلدیلر پس علم
کلام علم شرعیدر زیرا الکلام ده معتبره اولاندر
بنیات شرعده وارد اولان مسئله اثبات

منفعت علم کلام فوز سعادت دارین
ابدیه و نیل [illegible]

یا عقل ایله اگر شرع اول موقوف اولورسه
یاخود هم شرعیله هم عقل ایله اگر شرع بلکه المسئله
موقوف اولمزسه اما شرعده وارد اولمیان
مسائلی اثبات علم کلامدن معدود دگلدر بو مقوله
لر کتب کلامیه ده واقع اولسه استطرادی اولور
اکمال صناعت ایچوندر اما فرق غیر معتزله دن بعضیسی
اخذ من الشرایع بحثنده شرط دگلدر دیمشلر
محضا اتباع هوا و اتباع شهوتدر طعن سلف ایله
مطعون اولان کلام بو مقوله فرقنک کلامیدر
یاخود متعصبین قاصرینک کلامیدر یوخسه اصل و
احبادن منع سلف صالحیندن متوقع
دگلدر وکلامده کتب مختصره دن خواجه نصیر الدین
طوسینک قواعد العقایدی و تجریدی و قاضی
بیضاوینک طوالع الانواری و رازینک محصلی
و اربعینی و قاضی جمال الدینک لباب اربعینی
مبسوطه دن امام رازینک نهایة العقولی
وصحایف سمرقندی و مواقف عضد الدین
و مختصر جواهر الکلام عضد الدین و مقاصد تفتازانی
زانی مع شرحه و شرح للمواقف للابهری
وللسید الجرجانی وللکرمانی و صدر الشریعه نک
تعدیل الکلامی و شرح طوالع للاصفهانی و شرح تجرید

اصفهانی وعلی قوشجی وغیرها مما ان یکاد لا یحصی
مسئله حکما که جزء لا یتجزایی نفی ایتمشلردر متکلمین
سؤال ایدوب درلر که جوهر فرد میان جوهرین
وضع اولنوب خالی دگل که بیننده واقع اولان جوهر
ملاقی اولان جهتی یا رنده اولان جوهره ملاقی اولان
جهتنک عینی اوله یا غیری عینی در دینلورسه تداخل
اجزا لازم گلور سقط در مقبول اولمز غیری در
دینلورسه انقسام لازم گلور جواب یواقیت
العلومده ایدر جوهر مزبور متشکل و محسوس دگلدر
آنونیچون اطراف مخصوصه وجوانب محسوسه اولنوب
قسمت قبول قلا بلکه بو امر معقولدر اکا دلیل عقل ایله
توسل ایدرلر سائر امور معقوله گبی اما نفسنده
حقیقت موجوددر نفسه محسوس اولمز جواهر کثیره
انضمامی ایله محسوسیته قابلیت بولور نته کم تار عنکبوت
تنها اولسه تجمیتی محسوس اولمز اما بر نچه تار
انضمامی ایله محسوسیته صلاحیت بولور و اثبات
جوهر فردده دلیل مشهور بودر که اگر هر عین الی
غیر النهایه قابل قسمت اولسه جسم جبل ایله دانه
خردل عظم و صغرده برابر اولیدی زیرا عظم و صغرده
برابر اولایدی کثرت وقلت اجزا ایله معتبردر
ایکیسنک دخی اجزاسی غیر متناهیه اولنجق

مقرر اولور حضرت امام بوا فتیده بیوررکه اگرچه
قوم فلاسفه و متکلمینک قسمتده تناهی بولدقلری
فکر واهی در زیرا انلرک تناهیدن مرادلری تناهی
بالفعل در بزم مرادمز خود انقسام بالقوه
وصلاحیت تجزیه در قوت وصلاحیت تجزیه
متناهیه دکلدر درلر اما قول مهمل و فکر نامعقول در
مجرد ابطال جزده عاجز اولوب بو معقوله وبهم باطل
وخیال عاطل ارتکاب اتمشلردر والا جسم
رؤیت روی حقیقه نکران قلنه تناهی فعل ایله
تناهی قوت یکسان کورینور مع هذا بو فکر
نامعقولک مؤدیسی دانه خردل ایله جبل
اعظم بلکه کره عالم برابر اولمقدر مؤدی
محال نهایت حماقته دال در عالی حضرتک فطنت
جلیه لرندن بو ورود اتمشدر وشفای صدور
بونکله میسر در اگرچه جوهر فردک طرق
نفیسنده دلائل فلسفیه اولدوغی کبی طرق اثباتنده
دخی اقاویل مذکوره وکثیره وحجج متعدده واردر
اقوای ادله اثبات نقطیه مبنی در که وجودی
عند الحکما متفق علیه در پس نقط موجود اولوب
وقابل قسمت اولدوغی تقدیرجه خالی دکل
یا جوهر اولور یا عرض پس جوهر اولورسه جوهر فرد

اولور عرض اولورسه قسمتی قابل اولمین محل ایله
قائم اولور پس محل بر بور جوهر فرد اولور تعدد جسم
بسیطک اجزاء لایتجزادن ترکبنه مذاهب اربعه
واردر مذهب اول جسم اجزاء متناهیه بالفعلدن
مرکبدر که هر بری وجها من الوجوه انقسامی قبول ایتمز نه
قطعا نه کسرا نه وهما نه فرضا مذهب ثانی اجزاء لایتجزا
بالفعل مهیا وغیر متناهیه در دیرلر نظام معتزلی
بو مسلکه منسلکدر مذهب ثالث اجزای بالفعل
حاصل دکلدر اما انقسامات غیر متناهیه یه قابلدر
دیرلر جمهور حکما بوکا ذاهبدر مذهب رابع
اجسام اجزاء بالقوه متناهیه در درلر محمد
شهرستانی مذهبیدر بالجمله فرق مثبتین ایله فرق نافیین
مابیننده منع و تعارضات مستمر در یعنی ظهوره
حرکته مبنی بعض انفکاک رحی یه دایره دیر
والله اعلم قطعه شرعک نیجه کمر هلره بر حبل متینی
بیک فکر دقیق عقلادن یکدر بر لحظه صفای دل ایله
نفی خواطر اثبات جزء لایتجزی بیدن یکدر مسئله
فی جعل الماهیات ماهیات ممکنه نک بسایط
ومرکباتنده مجعوله وغیر مجعوله اولماسنده
اختلاف اولندی نصیر طوسی بسایط ومرکباتی

كليسي مجعوله در ديرلر • زيرا تأثير فاعله سبب
احتياج امكان در • امكان ايسه مركبات وبسايطه
عارضدر • جميعسي جعل جاعله • وتأثير فاعله محتاجدر •
بعده تأثير فاعلدن اثر حاصل خارجده ذات ممكندر •
وجود ممكن دكلدر ديو • شارح علي قوشجي خواجه نصيرك
تجريدنده وتأثير المؤثر في الماهية ديدوكي محلده مؤثرك
ماهيتده تأثيرندن مراد ماهيتي تأثيرندن مراد ماهيتي
موجود قلمقدر • يوخسه ماهيتي ماهيت قلمق دكلدر زيرا
ماهيت ايله نفسي مابيننده مغايرت يوقدر كه • توسط
جعل متصور اولوب • بري مجعول بري مجعول
اليه اولادر • واو بو علي حكايتي حجت اتخاذ ايدوب
ايدر كه • بر زمانده ابو علي رزداليو يرمش اول حينده
ده بو مسئله دن سؤال اتمشلر ديمش • جاعل مشمشي
مشمش قلمدي • بلكه مشمشي موجود قلدي • يعني اثر فاعل ماهيتك
وجود ايله اتصافنده در • نفس ماهيتده دكلدر ديو
اونور • وبو محلده كلام سيد شريف بودر كه • تأثير
فاعل نه ماهيتده • ونه وجودده در • بلكه ماهيتك وجود ايله
اتصافنده در • مثلا صباغ نه ثوبي ثوب ايدر • ونه
سوادي سواد ايدر • بلكه ثوبي سواد ايله متصف ايلر •
بو تقديرجه ماهيات مجعوله ديمك جايز دكل •
نفسي اعتباريله وجوددن قطع نظر مجعوله ديمك

وخي جايز وجود ايله اتصافي حسبي ايله • بو معني
مقبول كبراء مشايخدندر • بعض قوم مركبات مجعوله
درر ديديلر • زيرا علت احتياج امكاندر • امكان
ايسه امر اضافيدر • بسيط عارض اولمز ديرلر
تفصيلي بو مختصرده مناسب دكلدر • محلنده
كوريله • مولانا جلال عليه رحمة الملك المتعال شرح
علي قوشجيده • تحقيق مقال ايدوب • ايدر
تأثير كاه اختراعي اولور • مواد قابليه افاضه
آثار صور كبي • مثلا موجود ذهني موجود خارجي
قلمق وعكسي بو قبيلدندر • بو مقوله تأثير مجعول مجعول
اليه اقتضا ايدر • وكاه اولور كه • تأثير جاعل ابداعي اولور
ايجاد ايس عن الليس المطلق كبي • بو مقوله تأثير وجعل و
مجعول ومجعول اليه استدعا ايتمز • بلكه جعل بسيط در كه
شوائب تكثردن مقدس • ومواد قابلهدن مستغني در
ابتداء ذات ماهيته تعلق ايدر • نه ماهيت اولديغي
اعتباريله • نه موجود اولدوغي اعتباريله • وتأثير
حقيقي اشبو ايده بودر • الحق ظاهر كلام نصير من غير
نصرة تكلف بو مذكوردر • انتهى كلامه • بو تقديرجه
جعل مفعولينه تعديه قلمق خلق وايجاد معناسنه
اولور • اما عرف اهل حكمتده ابداع اختراعك
مجعول ومجعول اليه اقتضا اتمكده فرقي يوقدر

فرق مزبور فرق لغوی در کمال پاشا زاده مرحوم
ماهیت رساله سنده افاده بیورمشدر بو تقدیرجه
فرق اول ابداع جعلی اولور مولانا جامی مسئلهٔ
مزبورده بو رباعی بیورمشلردر رباعی اعیان تخصیص
عین ناکرده نزول حاشا که بود مجعول جاعل مجعول
جون جعل بود افاضهٔ نور وجود توصیف عدم بان
تیفتد معقول نزد شرحنده افاده لری بودر که
اعیان ثابته دن و ماهیاتدن نفی مجعولیتده صوفیهٔ
موحدین ایله حکماء محققین متفقلردر کلام
شیخ صدر الدین قونوی و متابعلری قدس الله
ارواحهم بوکا ناظرلردرکه اعیان ثابته دن نفی
مجعولیتک معنیسی بودرکه ماهیاتدن جعلی تأثیر
جاعلدن عبارتت تخلفی در وجود عینینک خارجده
ماهیاته افاضه سی اعتباری ایله و تشکیک یوقدرکه
اعیان ثابته صور علمیه اولدقلری حیثیتدن وجود
خارجی انلردن منتفی در الاعیان الثابتة ما شمت
رائحة الوجود بطون و خفا انلره امر فراتیدر و مظاهرده
ظاهر اولن بو اعیانک اثار و احکامیدر بعده
عالی حضرتک بعض محققان ارباب نظر دیر دیکی
سید شریف درکه سابقا ذکر اولنان کلامنی
بالتمام ذکر ایدوب حسن قبول ایله قبول ایدرلر

رباعی

الله اعلم بحقایق الاشیاء کشف اولمدی عقل
اهلنه اسرار الهی اسباب نظر کرچه مهیا و مرتب
فیض ازلی اولمیجق محو اولامی هیچ بر عقل بسیط
ایله بحث جعل مرکب مسئلهٔ فی اعادة المعدوم
والحشر الجسمانی جواب معادده اصحاب خلاف و
عناد ایراد ایتدکلری شکوک و اوهام قابل تعداد
دکلدر اما افضل المتأخرین مولانا کمال پاشازاده
حضرتلری معاد ایچون ترتیب ایتدکلری رساله ده
فصل الخطاب و شفای صدر و لواء الالباب اولان
اقوالی انتخاب ایدوب درج ایتمشلردر جمله دن
امام حجة الاسلام ابو حامد غزالی حضرتلرینک
کلام لآل انتظاملریدرکه بیوررلر بعد المفارقه
روحک جسده عودتی امر ممکندر محال دکلدر
ولایق بودرکه عاقل بوندن تعجب ایتمیه زیرا
تعلق اولدن اغرب دکلدر و نفسک بونده
تأثیری تأثیر فعل و تسخیردر و بوندن تأثیری
قبوله مرة اخری بدن مستعد اولوب تأثیر
اول ثانیا عودت ایتمک امر ممکندر امتناع
عنه و استحاله سنه برهان یوقدر اما عقول
ضعیفه و نفوس قاصره تعجب ایدرلر زیرا
استعداد انسانی ابتداء امر تدریجیدر نطفه

نطفه و علقه و مضغه و جنین اولمشدر بو تدبیر
امر ممتزج قبول تسخیر مشکل کورینور اما بو تعجبک
دفعی بودرکه برشیئی که ابتدا تدریجیله حدوثی ممکن
اولا ثانیاً انک حدوثی دفعةً واحدةً ممکن اولور
بوندن استحاله یوقدر و اکرچه توالد امر تدریجیدر
اما تولد تدریجی محسوس اولمز مثلا فاره نک توالدی
تدریجیدر اجتماع ذکر و انثی و حمل و سفاد ایله
اولور اما تولدی امر تدریجیدر امر دفعیدر
دفعةً واحدةً حاصل اولور مثلا بویله دکلدرکه
اجزاء ارضیه سنی جمع اولادخی بعضی هنوز تراب
بعضیسی جسم فاره یه قوت قریبه ده اولوب تدریجیله
تدریجیله حیوان اولاوزباب دخی تولدی دفعةً
واحدةً عفونات انسانیه دخی صیفیه دن حاصل
اولور پس مذکور اولدن نشأه انسانیه دخی تولدیه
در اجزاء اصلیه دن موجود اولور اکرچه تلک
الاجزا تفرقسی ایله بعض صور منخلع در اما خدای
واهب الصور صوری موادنه اعاده قیلوب
مرةً اخری مزاج مخصوص حاصل ایدر و ابتداءً
حدوث مزاج ایله اول موادا ایچون حادث اولمش
نفس مدبر دخی تسخیر و تصرفه عودت ایدر
بینهما ده اولان علاقهٔ سابقه و لاحقه حسبی ایله

مثلا راکب سفینه سفینه غرق ایدوب
تکرار اجزای سفینه حالت اولایه رد اولنوب
راکب سفینه سفینه یه عودت ایدوب
اجزای تصرف ایدر و بو واجب دکلدرکه مزاج
مجدد نفس اجزایه مستحق اولا بعده ارباب
تحصیل افاده ایچون تفصیل ایدوب بیوررلرکه
اما مزاجک حالت اولی یه عودتی مستحق اولمز
الا نفسک حالت اولایه عودتنه مستحق اولور
بعده اجزای ارضیه ابدان نفوسه کفایت ایتمز
دیدکلری ظنون و اوهام در بو مقامده معتبر
دکلدر امر مزبور مساحت مهندس و قیاس
عقولدن خارجدر اما کتب الهیه ده اولان
اختلافات که توراتده وارد اولمش اهل جنت
نعیمده اون بش بیک بیل اکلنورلر بعده ملائکه
اولورلر و اهل نار جحیمده اول مقدار و زیاده
اکلنورلر بعده شیاطین اولورلر و انجیلده
وارد اولمش که ناس محشور اولورلر ملائکه
اولدقلری حالده و قرآن عظیمده ناس ابتداءً
خلق اولندقلری کبی حشر اولورلر دیو وارد
اولمشدر نته کم الله تعالی بیورور

وسؤال ابراهیم علیه السلام • وقول عزیر علیه السلام
وحکمت اصحاب کهف جمله سی دلالت ایلدیلر که • نشأۀ
ثانیه ممکن اولا • قال الله تعالی أیحسب الانسان
الن نجمع عظامه بلی قادرین علی ان نسوی بنانه
• بو مرتبه یه ایمان واجبدر • قدیم الدهردن معرکه آرا
ومحل اختلاف عقلا اولدی وتغیبجون گروه انبیا
صلوات الله علیهم براهین قاطعه • وامثلۀ محسوسه
ایله • اثبات ایده گلمشلردر • نشأۀ اولی دخی
اعجب دگلدر • نهایت نشأۀ اولی مشاهد ومعتاد
اولمغین تعجب آنقطدر • انتهی کلامه شیخ اکمل الدین
رحمة الله • مقصد ادلو کتابنده بیورر که • ظاهر کلام
الجلیلدن • معاد روحانی منفهم اولور • اما نبی آخر
الزمان • صلوات الله علیه • مظهر مرتبۀ جامعیت
• اولدیغیچون جسمانیدن وروحانیدن خبر ویردی
• بو لطیفه بر شیخدن روایت ایدرلر که • سنۀ
• اربعین وسبعمائه ده • اتفاق بر حکیم مسیحی ایله
گندیلر جمع اولوب • حکیم مزبور محمد علیه السلام
• قائمیتنه شیخدن دلیل طلب اتمش • شیخ دخی
• دلائل نقلیه ایراد اتمشلر • حکیم ملتزم اولمیوب
• دلیل عقلی طلب اتمش • شیخ مستحضر بولنمیوب
• حکیم جانب شیخدن سوق دلیل ایدوب دیدیکه

نبوت حکمتدر • حکمت دخی یا علمیه در • یا عملیه در
• یا بنیهامی جامعدر • پس حکمت موسی علیه السلام
عملیه ایدی • زیرا تکالیف شاقه یی واعمال متعبه یی
• مشتمل ایدی • وحکمت عیسی علیه السلام علمیه ایدی
زیرا تجرد صرف • وتصوف محض • متضمن وروحانیته
مایل ایدی • پس حکمت محمد صلی الله علیه وسلم
بنیهاده جامع اولدی • بو تقدیرجه • بعده نبی مبعوث
• اولسون • حکمت عملیه ایله • مبعوث اولورسه
موسوی اولور • حکمت علمیه مبعوث اولورسه • عیسوی
اولور • بنیهاده جامع اولورسه • محمدی اولور • پس
• خاتمیتی ضرورت حال اقتضا ایتدی • هذا آخر کلامه
• اما جواز اعادۀ معدومده سوق دلیل عقلی بودر که
اگر برشینک بعد العدم وجودی ممتنع اولسه • گورهلم
اگر امتناع امر ذاتی ایسه • اول تقدیرجه قبل العدم
دخی وجودی ممتنع اولور • زیرا برشینک صفت ذاتیه
سی اول شیدن بهر حال منفک اولمز • واگر امتناع
امر عرضی ایسه • ذلک العرضک زوالی ایله عودت
وجود جایز اولور • زیرا عارضدن قطع نظر ذات من
حیث هی عودته قابل اولور • الله اعلم زناعی
اولمز • حکیم اگرچه حشره قابل • پس سویله طبیب
• جانم اول مرحومه • ذل مرده ایکن لبکله اولدی زنده

شاهد بوترا عاده معدومه نزد وعجيب اصول كبي
علم اصول فقه متين دخي علوم رسميه يه سردفتر ورسوم
عمليه يه اصل مهتردر هر علمدن انده بر بهره وهر
فنده بر ثمره مقرردر حق بودركه علم غريب ودانش
عجيب ودلفريبدر سائر علومدن فرقنه عقليه سي يكم
حسنه سي واردر زيرا جمله علوم اقسام ثلثه يه مقسومدر
اول عقلي محض حساب وهيئت وسائر رياضيات كبي
ثاني نقلي صرف علم تفسير واخبار كبي ثالث هم عقلي
هم نقلي مجمع البحرين ومنبع النهرين علم اصول
فقه كبي پس نشئه بسيطايه كيفيت تركيبيه رتبه
قريب اولمشدر كم علم مزبور حقنده اهالي فضول دنشردر
اذا تقرر الوصول بالاصول نطق اللسان بالفضول
تعريف علم اصول فقه بر قاعده علمدركه اول قواعد
سببيله علم فقهه على وجه التحقيق وصول بولمق اولور
موضوعي فقه ادله شرعيه كليه در احكام شرعيه
اجماليه يه ثابت اندن كيفيت استنباطي حيثيتي ايله
مبادسي عربيتدن وبعض علوم شرعيه دن مأخوذ
درغرض تحصيل ملكه استنباط احكام فايده سي احكام
شرعيه يي على وجه الصحة استنباطدر وبو علم
اگرچه علم الهيه دندر اما علوم اصليه مرتبه سنه مترقيدر
وعلم اصولده كتب مختصرده قواعد ابن ساعاتي

ومختصر ابن الحاجب ومنهاج نيسابوري ومختصر روضه
ابن قدامه ومنار وشرح جامع وشرح الملك
الدين وشرح ابن ملك والمغني وشرح منصور
قاآني والمنتخب الاخسيكثي وشرح تحقيق عبد العزيز
بخاري وشرح تبيين لقوام الدين اتقاني متوسطه
دن تحصيل ارموي ومنتهى السؤال والامل في علمي
الاصول والجدل لابن الحاجب مبسوطه دن
احكام الاحكام امدي محصول امام فخر الدين
رازي وتوضيح وشرح تنقيح متن وشرح صدر
الشريعه وتلويح تفتازاني كه فن اصولده
غايت عظمي در وشرح مختصر ابن حاجب مولانا
عضد الدينك وحاشيه ابهري وحواشي
تفتازاني وجرجاني ومختصر مزبوره شرح ابهري
وحواشي وعلامه شيرازي ومعتبراتدن اصولده
تصنيف امام بزدوي وشرح كشف وشرح
تقرير اكمل الدين وغير ذلك بعده معلوم
اولا كه امام شافعي ايله امام حنفي مابينده
اصول متفق عليه ودر كتاب وسنت واجماع
امتدر قياس در اما امام اعظم خلاف
شافعي استحساني زياده اتمشدر امام شافعي
خلاف حنفي استصحاب حالي زياده اتمشدر

اما استحسان امام اعظم قتنده قیاس
خفی در بنه استصحاب حالی زیاده اتمشدر اصول
اربعه ده داخلدر استصحاب حال حجج فاسده دندر
ابقاء ما کان ایچون حجت اولور اما اثبات
مالم یکن ایچون اولمز حاصل کلام شافعی قتنده دفعه
والزامه حجت اولور و حنفی قتنده دفعه حجت اولور
الزامه اولمز و امام شافعی قتنده استصحاب
قبیله ملحقدر اصول اربعه ده داخل در و کتابدن
مراد قراندر و شرایع من قبلنا کتابدن خارج
دکلدر داخلدر مجرد شارع بنزه بغیر انکار ذکر ایله
و کتاب اللهده اولان افوال جمیع اکیسی متواتردر
اما سنت که افعالده رسول اللهک من غیر و
جوب ملازمت اتدوکنه درلر عبادتدن ایسه
سنن هدی عادتدن ایسه سنن زوائد درلر و ادله
رسولک کتاب اللهدن غیر صدور ایدن قولنه
درلر که حدیثدر و فعلنه درلر و تقریرنه درلر
تقریر دیو رسول الله برشخصک برفعلنی
کوروب بغیر انکار مقرر قلمسنه درلر بو محلده
مراد سنتدن اولدر پس حدیثده روانی
هر درجه ده جماعت غیر محصوره اولوب
کذبه توافقلری ممکن اولمیجق اولورسه متوا

متواتر درلر علم یقین ایجاب ایدر و اگر حد تواتره
قرن اولده بولنمیوب بعده بولنورسه یعنی قرن
اولده خبر واحد اولوب قرن ثانیده تواتره
تیشورسه مشهور درلر علم یقین ایجاب ایتمز
اما طمأنینه ایجاب ایدر و اگر قرن اولده
و قرن ثانیده حد تواتره بولمزسه خبر واحد درلر
غلبهٔ ظنی مفید اولور و اصحابک رسول اللهه اسناد
ایله ذکر ایدوب مثلا قال رسول الله دیدکلری حدیثه
مرفوع درلر و تابعینک رسول اللهه اسناد اتدکلرینه
مرسل درلر و اصحابدن رسول اللهه اضافتسز
منقول اولانه موقوف درلر اجماع مجتهدین امتک
مسئلهٔ شرعیه ده اتفاقی در تعامل ناس بوکا
ملحقدر قیاس براصل شرعیده اولان حکمی
محل آخره تجاوز ایتدرمکدر بینهماده علت جامعه
سببی ایله که اول علت مجرد لغت ایله ادراک
اولنمیه مثلا رسول الله صلی الله علیه و سلم
الحنطة بالحنطة مثلا بمثل یدا بید و الفضل ربو
یعنی حنطهٔ حنطه یه بیع ایدک وزنلری برابر
اولدوغی حالده زیاده سی حرامدر مثلا حنطه نک
جیدی کیل واحد اولوب ردیسی بر بوچق
کیل اولمق جایز دکلدر نصف کیل حرامدر پس نص

اولن حکم ربانی اوزره در تعدیه اتدردک یعنی ارزده
دخی مثلاً بمثل اولمق زیادهسی حرامدر دیدک
زیرا علت جامعه مماثلتدر حنطهده بولندوغی کبی ارزده
دخی موجوددر یعنی حنطهده حرمت ربوا ایجاب
ایدن مماثلت علتی اوبجق ارزده موجوددر وقس
علی هذا ذکر مذاهب اربعه معلوم اوله که
علوم عملیهدن غایت وغرض تحصیل ظن غالبدر تحصیل
یقین قاطع دکلدر اول اجلدن درکه مقلد فنیصی
مجتهدک مذهبنه ذاهب اوله جایزدر وحنفی
عالمک ذیلنه متشبث اوله ممکندر اما علوم
اعتقادیه یقینیه در ظنیه دکلدر زیرا حق بونده واحددر
اعتقاد خلاف باطلدر پس علوم عملیهده مجتهدک
ظن غالبی معتبردر مجتهدده ومقلدده ظن غالبیله
عمل واجبدر اعتقاد خلاف باطل دکلدر احتمال
درکه حق اوله پس مذهب اهل سنتده مجتهد
کاه مخطی کاه مصیب اما مذهب معتزلهده
مجتهد مصیبدر زیرا معتزلی قاتنده اجتهاد
یاتنده حق متعدددر اهل سنت قاتنده واحددر
پس مجتهد اکر حقه اصابت ایدرسه اجرینه
منتج اولور بری اصابت بری اجتهاد مقابله
سنده اما خطا ایدرسه اجر واحده مستحق اولور

اجتهاد مقابلهسنده دیدیلر بعده شرع محمدیهده
مذاهب معتمد علیه دورتدر اول مذهب
ابو حنیفه که امام اعظم و مجتهد اقدم اولدر
اما مذهب مزبورده تلامیذک اختلافی حسبیله
اختلاف واقع اولمشدر اما ابو یوسف ایله
امام محمد کبی اما جملهسنک اصولی بردر اختلاف
جزئیاتی فروعده جاریدر مذهب ثانی ابو عبد الله
محمد بن ادریس الشافعیدر رحمه الله مذهب
ثالث مذهب امام مالک بن انسدر
رحمه الله مذهب رابع احمد بن حنبل رحمه الله
مذاهب اربعه ما بینده اصولاً و فروعاً خلاف واردر
وقوف معانیده وجوه قاچدر دوردر بیری
عبارت نص عبارت نص اول منطوقدر که
کلام انکیچون سوق اولنمشدر اولا مثلا مجتهدک
الصلوة فریضهسی حکمنه اقیموا الصلوة ایله استد
لالی عبارت نص ایله استدلالدر و اشارت
نص اشارت نص اول منطوقدر که نص انکیچون
سوق اولنمامشدر اما اشارت واردر
نته کم قوله تعالی وعلی المولود له رزقهن
الآیه اثبات نفقه زوجات ایچون
سوق اولنمشدر اما نسب وابا ایچون

اولماسنه اشارتی واردر زیرا لام اختصاص
ایدوکی مقرردر و دلالت نصّ در و دلالة نصّ
معنای نص ایله ثابتدر لغة اجتهاد ایله دکل
لسته کم قیاسده امر بر عکسدر مثلا فرآنده
ولا تقل لهما اف آیتی حق ابوینده وارد اولمشدر
نهی افدن نهی ضربه استدلال اولنمشدر
زیرا لفظ افدن منفهم اولان معنی اذی در
اذی خود ضربده مع زیاده متحقق در
پس ضربک حرمتی اولو بیله ثابت اولدی و
اقتضای نص در اقتضای نص غیر منطوقی
منطوق قلمقدر معنای منطوقی تصحیح ایچون
مثلا برکمسنه اعتق عبدک عنی بالف قولوکی
بندن بیک اقچه یه ازاد قل دیسه مقدما
اقتضاء نص ایله بیع ثابت اولور بعده عبد
ازاد اولور کلام عاقلی لغودن صیانت
ایچون و مفهوم المخالفه درکم منطوقی مخالف
مسکوت عنه ده حکم اثبات ایتمکدر حنفیه قتنده
حجج فاسده در شافعی قتنده حجت صحیحه در
فحوای خطاب درلر فی تقلید المقلد
تقلید بر غیرک قولنی بلا دلیل قبولدر اصول
دین ده و فروع دینده حجت اولمز قال الله تعالی

اولو کانوا لا یعلمون شیئا ولا یهتدون الآیه
اما ایمان مقلد قولی مختارده صحیحدر
حنفیه ده و شافعی ده اما مقلد اولدیغی
اعتباری ایله دکل بلکه تصدیقی حقه موافق اولدیغی
اعتبار ایله در اما اجماع علما بونک اوزره
در که مقلد ترک استدلال ایله عاصی اولور
مسئله اهلیت خطاب و محلیت تکلیف اهل
سنت مذهبنده اثبات اهلیتده عقل معتبردر
و عقول متفاوت خلق اولنمشدر نیجه صغیر
درجه کمال مترقی اولور و نیجه کبیر وار که درک
ضلالتده قالور عقل آلت معرفتدر موجب
الله تعالی در واسطه عقل ایله اما اشعریه
قتنده اصلا عقل معتبر دکلدر ما دام که سمعه وارد
اولمیه پس حسن ایمان و قبح کفر و بونلرک
ثمراتی عقل ایله معلوم اولمز شرع ایله معلوم اولور
اما معتزله قتنده حسن و قبح عقلی در و عقل علت
موجبه در مدرک اولمغی مجرد شرع ایله
اثبات ایتمزلر مثلا رؤیت باری یی انکار
ایدرلر کبی پس عاقل طلب ایماندن توقفده
معذور دکلدر صبی عاقل مکلف بالایمان در
درلر و شاهق جبلده حاصل اولوب تبلیغ

دعوت اولنمیانلر کفره و ایمانه معتقد اولمیانلر
بینه اهل ناردردیرلر اما اهل سنت توسطه
قائل اولوب درلرکه تبلیغ دعوت اولنمیانلر
مجرد عقل ایله مکلف بالایمان اولمزلر ایمان و
کفر اعتقاد اتمه‌لر معذوردرلر اما الله تعالی
انلره استدلال و تأمله قادر اولاجق مرتبه وسعت
ویرسه معذور اولمز تبلیغ دعوت دخی اولنمازسه
اما اشعری قاتنده اعتقاددن غفلتده و اعتقاد
شرک ایله هلاک اولسه‌لر دعوت دخی یتشمسه معذور
لردر و ایمان صبی عاقل اشعریده صحیح دکلدر
اهل سنت قتنده صحیحدر اما مکلف بالایمان دکلدر

قطعه
دل طفلنی بند اندی عقال زلفی عشقیله آنی
صبا نازی مکر لا یعقل اولمایه که اقرار ایده قوللوغنی چون
مقبول اولور اقرار صبی عاقل

قطعه
کلمیوب مکتبه تمارض ایدر درسه مشغول اولور قصه فضول
مرض جهل ایسه قدیمیدر اکا نافع دکل شراب اصول

علم خلاف بین الائمه مابین علم خلاف بر علمدرکه ادلهٔ
اجمالیه‌ده و ادلهٔ تفصیلیه‌ده اولان استنباطات
مختلفه‌نک وجوهندن بحث ایدر نقض و ابرام
حیثیتی ایله وجوه مزبوره‌نک بعضیسنه امام ابوحنیفه
ذاهب اولمشدر اصحابی ایله و بعضیسنه امام شافعی
و بعضیسنه امام احمد بن حنبل ذاهب اولمشلردر
معلوم اولا که فروع دینده خلاف مجتهدین الاختلاف
بین امتی رحمة مؤداسنجه رحمت عظیمه در
زیرا رحمت مشاکل رحمتدر و اختلاف سبب تعدد
نظر و فکر ایله و تعب مزبور اولمسه خاطرلر
غبار جمودی حاصل اولوب علم شریعت نابود اولور
نقل اولنورکه عصر صحابه‌ده و صدر تابعینده
اصلا مؤلف کتاب یوغیدی عدم احتیاجه بناءً
و کتب مسند اولمه هجرتک یوز یکرمی سنه‌سندن
صکره حادث اولدی جمیع صحابه و اخیار تابعین
منقرض اولمشدی و اول تصنیف آثاردن
کتاب عبد الملک بن عبد العزیز واقع اولدی
و مدینه‌ده امام مالک بن انسک موطاسی پیدا
اولدی مبادیسی علم جدلدن مستنبطدر
فائده‌سی دفع تشکیکدر و کتب معتبره‌سندن
منظومهٔ عمر نسفی و غیرهما اگر غاصب ظالم بر مسلماندن
درخت غصب ایدوب بناء سرای نیه وضع
ایلیه صاحب درخت درختنی عینی ایله یوروب
طلب اتدوکده حکم نه وجهله‌در امام شافعی
درختک عینی حکم اولنور بنا هدم اولنوب
و امام اعظم قاتنده درختک قیمتی حکم اولنور

دلیل امام اعظم بودر که غاصب درختی بنا ایچینه
وضع ایتدوکی کبی هلاکی حکمن بولدی مثلا احراق
ایتمش کبی اولدی پس بو تقدیرجه حق مالک
آندن منقطع اولدی قیمتنه رجوع اولنور تحقیقی
کلام بودر که محل واحدده حقین واقع اولور
زیرا حق مالک درخته تعلق ایدوب و حق غاصب
بنایه تعلق ایتدی پس حقینک محل
واحدده یعنی بنا ایله درختک مجموعنده اجتماعی
ممکن اولمیجق جانب راجح اعتبار اولندی رجحان
ایسه حق غاصبده ظاهردر زیرا حق غاصب بناده
جهتین ایله قایمدر اما حق مالک درختده من
وجه قایمدر زیرا درخت من وجه مستهلکدر پس
حق غاصب تقدیم اولندی اعتراض درخت
من وجه باقی من وجه هالک اولمق امر محالدر
زیرا ابقا و هلاک ضددر اندن الضدان لا یجتمعان
فی محل واحد امام شافعی رحمه الله ایدر که
حق مالک منقطع و درخت هالک اولمز
نته که غاصب جامه مغصوبی کندو جامه مملوکی
ایله مخلوط ایدوب صندوقه وضع اتسه حق مالک
جامه دن منقطع اولمز و مجنارن غیرک ارضنده
کوشک بنا اتسه صاحب ارضک حقی ساقط

ساقط

ساقط اولمز اعتراض عین درخت قایم ایدوکی
مسلم دکلدر زیرا صفت منقولیت عقاریته
و اصلیت تبعیته متبدل اولدی زیرا تابع
ملک غاصب اولدی اول سببدندر که
بو محلده شفعه ثابت اولور صندوقه کی جامه
اولمز روایت اولنور که امام شافعی حضرتلری
بر کون محمد بن حسن ایله اتفاق صحبت واقع
اولدی اثناء کلامده بکا اشیدی که مسموعدر که
مسئله
غصبده بکا خلاف ایدرمشسن سنداخی کلمه ایجاب
ایله جواب ویروب بنی امتحان ایچون مناظره یه
میدان کوستردی سنداخی دیدمکه فرمان سزکدر
پس ایتدی که قوتک نه در اول غاصب حقنده که
خوب ابنوسی غصب ایدوب بنای دارینه الحاق
ایتدی و دیوارینه هزار دینار خرج ایتدی بعده
مالک ابنوسی عینی ابنوسی بولوب شاهدین
اقامت ایتدی جواب ویروب دیدمکه قبل القلع
مالک ابنوسندن قیمتنه رضا طلب ایدرین
راضی اولمزسه ابنوسی بنادن قلع ایدوب
مالکنه دفع ایدرین پس محمد بن حسن دیدیکه
پیغمبر علیه السلام بیورمادیمی که لا ضرر ولا اضرار
فی الاسلام سنبدخی دیدمکه غاصب ضرری کندوسی ایتدی

اول زمانده که مال مغصوب اوزره بنا وضع ایتدی
اعتراض محمد بن الحسن دیدیکه قوتک نه
درکه بر کمسنه ابریشم غصب ایدوب
جراحت شکمن دیکه مالک ابریشم اثبات
حق ایتدکده شکم غاصب شکاف اولنوب
عین ابریشم صاحبنه تسلیم اولنورمی جواب ویردی
بن دیدیمکه عنان مناظره ارخا وسمع قبولیله اصغا
اولنورسه جواب ابراز اولنور پس انلر دخی
اقبال وانبساط کوستردکده دیدیمکه اگر ابریشم
بحجر وحک ملکی اولسه دیمکه ابریشمی قلع
ایدوب شکمن چاک ونفس هلاک ایده مجروحه
مباحمی اولور محرممی ایتدیکه مباح اولمز بلکه محرم
اولور پس دیدیمکه اگر چوب ابنوس صاحب
بنانک ملکی اولسه اگر چوب ابنوس قلع ایدوب
بناسن ویران ایده صاحب بنایه مباحمی اولور
محرممی امام محمد دیدیکه مباحدر پس بن دیدیمکه
یرحمک الله مباحی محرمه قیاس دأب عقل و
شناس دکلدر بو مسئله خلاف اوزره قالدی
معلوم اولاکه ابتدای خلاف امام شافعی ایله
اصحاب حنیفی مابینده بو مسئله ده واقع اولدیکی
کذا فی یواقیت العلوم حکایت ایدرلرکه امام

محمد حضرتلری رجل سمین ایدی امام شافعی
حضرتلری اکا وانک حقنده بیورمشلردر
ما رأیت رجلاً سمیناً اخف روحاً منه یعنی کثیف
بدنلو سمزلرده امام محمددن روحی خفیف بر
کمسنه کورمدم امام محمد فقهی ابو حنیفه دن
و ابو یوسفدن اخذ ایتمشدر منی آدمی پاکمیدر
یا نجسمیدر الجواب امام شافعی قتنده پاکدر
ابو حنیفه قتنده ناپاکدر ابو حنیفه ایدرکه خروج
منی موجب طهارت کبرادر پس نجس اولمق
ادنی در نته کم مذی موجب طهارت صغرادر
و نجسدر پس غلظ طهارت غلظ نجاست
حسبی اوزره اولدی اعتراض طرف شافعیدن
اعتراض اولنورکه خروج نجسک وجوب طهارت
ده تاثیری یوقدر زیرا طهارت تعبدیه مخصوصدر
و علتی معقول المعنی دکلدر و مذی موجب طهارت
اولمقدن نجس اولمق لازم کلمز زیرا که قهقهه نمازده
ابو حنیفه قتنده موجب وضودر مع هذا نجس دکلدر
و نته کم خروج ولد و حصاة خشک موجب طهارت
اما نجس دکللردر و شافعی ایدرکه منی آدمی اصل
پاکدن متولددر که انسیدر وماده جسیم پاکدر
ولددر پس قتنده دخی شیئ ظاهردر بیضه مرغ

بیضهٔ مرغه قیاس اولنور اعتراض جانب حنفیدن
اعتراض اولنور که علقه بالاجماع نجسدر مع هذا
اصل پاکدن در و علة نجاسته دم اولدوغیدر
پس منی نک دخی خود اصل ماده سی دمدر نهایت آتش
شهوت ایله بیاض اولمشدر نته کم گل سرخ بتصعیدی
آتش ایله سفید اولور سبب بودر که اگر جماعده
افراط اولنسه منی قان رنگنده نازل اولور
پس لا یقدر که نجس اوله تم الجواب اما اعتراض
شافعی ده طهارت تعبد محضدر دیدوگی
کندو اصللرنده مبنیدر زیرا شافعی قاتنده بر محلی
ما تطهیر ایتمک تعبد محضدر وانقیاد شرعدر
علتی معلوم دگلدر اما امام اعظم قاتنده قوت
ازاله ایله معللدر یعنی مزیل نجاست اولدوغی ایچون
تطهیر ایدر دیر زیرا بالاجماع ثابتدر ما اصابت
ایتدوگی ایچون محل نجاستدن منطهردر و ثبوت حکم
طهارت عین زوال نجاستدر دیو بیورورلر
بعده هر مزیل نجاست اولان مایعاتی بوکه قیاس ایدر
فلیتنبه مثلا اعتراض اصحاب شافعی ایدر که نص
معلل ونفعه تعلیل ممکن گرکدر بونده خود ممکن دگلدر
زیرا طهوریت ما قوت ازاله ایله معلل اولایدی
هرگز طهارت حاصل اولمزدی زیرا آب که محل

نجاسته متصل اولا ابتداء نجس اولور پس فایده
طهارت بندن حاصل اولور و دخی محل مزبوردن منفصل
اولان ما محل مزبوره متصل اولان مادن جزءدر
ماء منفصل خود بالاجماع نجسدر پس ماء متصل دخی
قیاسا نجس اولا اما شرع طهارتنه حکم ایتدوگی
ضرورت حاجت ایچون بو تقدیرجه مانک طهوریتی
برحکم شرعیدر که معقول المعنی دگلدر پس مایعات
علتده مشترک اولوب بوکه قیاس اولنمز اما
اصحاب حنفی ایدر مادامکه آب محل نجاستده
مترددر نجس اولمز منفصل اولمنجه حاصل کلام
شافعی حالت ملاقاتک اولنه اعتبار ایدر حنفی اونک
اعتبار ایدر مسئله زید عمروه امر ایدوب
اکراه ایله بکرمی قتل ایتدیرسه عمروه قصاص لازم اولورمی
امام شافعی قتنده قصاص اولنور امام اعظم قتنده
اولنمز ابو حنیفه رحمه الله ایدر که قاتل فی الحقیقه مکره
قتل اولنور که مکره قتل محمولدر آلت قتلدر
مثلا شمشیره مشابه سنده در فعل خود حاکمدر
محمولک دگلدر زیرا کندو اختیار زنده قاتل قتل
ایتمز ایدی پس بالاجماع قصاص مکره امر اوزرینه
واجبدر بو قوله اعتراض ایدوب بیورورلرکه

دخول قتل حقیقتده مکرهدن مشاهددر ودعوی
آلت باطلدر زیرا آلت جامددر جامد ایچون اختیار
مفقوددر اما مکره مختار اولدوغنه دلیل صواب بودرکه
مکره اخرنده مستوجب عقاب اولور اکر مختار
اولمسه عقاب اولنمز ایدی بو تقدیرجه مکره امره
وجوب قصاص مباشر قتل اولدوغیچون دکلدر
بلکه مسبب قتل اولدوغیچوندر نته کم بر کمسه طریق
واسعده چاه قازوب اول چاهه بر تباه دوشسه
حکم تسبیب ایله حافره ضمان لازم اولور اما امام
شافعی بیورر که قتل محض شرائط عمدیت ایله
مکرهدن حاصلدر پس قصاص دخی واجبدر نته کم
طوغا هلاک ایتسه واجب اولدوغی کبی زیرا اکراه
مجرد مکرهدن طلب فعلدر تخویف و تهدید
ایله فعله مجالی اولمیاندن طلب فعل محالدر چون
مطلوب مکرهدن حاصل خصوصا مکره اولان مقا
مقابلهده عقاب اخرویه واصل اولدی صحیح اولدیکه
مکره حقیقتا فعله مصدردر پس وجوب قصاصه
مظهر اولدی بو قوله اعتراض بودرکه مکره قتلده مختار
دکلدر بلکه شمشیر صفت قتل مکرهدن مستعملدر
مکره مکرهی کسند والیله طوتوب بر صبی یه ضرب ایتدردی

هلاک

٦٠

هلاک ایتمه سی کبی محصل منشاء خلاف بین الائمه
بو درکه وجود اکراه مکرهدن صکره امام اعظم قتنده
مکره مسلوب الاختیاردر شافعی قتنده مختاردر

رباعی
قیاس وعقلیله دفع اولنمز اوهام * نتیجه بر بو خلاف
نقص و ابرام * نتیجه حاصل اولمز بو جدلدن * سنی بو
بو وهم وفکرده قو غملدن *

علم تفسیر شریف نظم قراندن
بحث ایدر قواعد عربیت مقتضاسی اوزره
مبادیسی اصول و کلام و اصول فقه و علم جدل
وغیرها غرض معانی قرآنک فائده احکام شرعیه
علی وجه الصحة استنباطنه قدرت کسب مصنفه سی
مختصر آیدن زاد المسیر ابن جوزی و وجیز واحدی
تفسیر واحدی امام رازی و تفسیر جلالین که نصف
ثانیسی جلال الدین محلی نک و نصف اولی جلال الدین
سیوطی نکدر مبسوطه دن وسیط واحدی
و تفسیر ماتریدی و کشاف زمخشری و تفسیر بغوی
و تفسیر کواشی و تفسیر نجم الدین نسفی
و تفسیر هندی مبسوطه دن بسیط واحدی و تفسیر
قرطبی و مفاتیح الغیب تفسیر کبیر دیدکلری بدر
امام فخر الدین رازی مشهوردر اولان امام فخر رازی
بودکلدر و تیدی جلد تفسیر لبانی و فرق جلد
تفسیر علائی معلوم اولا که اکثر مفسرین نظم قر

تی

فن غالبلری اوزره تفسیر اتمشلردر ثعلبی ده اکثر
قصص در ابن عطیه ده غالب عربیتدر بر جاده
معانیدر کواشی ده قرائت بغوی ده اخبار در
رازی ده مسائل حکمت لباب ده اعراب در و بعض
تفسیر تأویله مقتصردر حقایق سلمی کبی تفسیر فاتحه
کبی صدر الدین قونوی نکدر تفسیر فناری و قاشانی
کبی اقسام قرآن امام زمخشری قولنجه التی بیک
التیوز التمش التی آیه در بیک آیته امر بیک
آیته نهی بیک آیه وعد بیک آیه وعید بیک آیه
قصص بیک آیه عبر و امثال ایکیوز حرام و حلال
یوز آیه دعادر تسبیح التمش التی آیه ناسخ و منسوخ
و قرآن عظیم ده واقع اولان خلافک منشای
سکز صورتدر صورت اولی اشتراک الفاظ
صورت ثانیه حقیقت و مجاز صورت ثالثه
افراد و ترکیب صورت رابعه خصوص و عموم
صورت خامسه روایة و نقل صورت سادسه نص
واقع اولمیان محلده اجتهاد صورت سابعه
ناسخ و منسوخ صورت ثامنه اباحت و توسیع
اکر صور مذکوره نک جمیعسی اصل واحده و قانون
منفرده عاید اولسه که حقیقت حقیقیه کتاب کریم
و نتیجه بجوای کلام قدیم در و علما و امت اتفاق

ایدو

ایدوب و تیسیره واحده یه و طریق منفرده
سالک اولانلر ایدی و سور قرآن جمله یوزادن
سکزدر و اولنده حروف مقطعات اولان
سوره لر یکرمی طقوزدر سوره ده ترتیب وضع مصحف
گاه اوایلده بحسب الحروف مناسبت اولدو
غیچون در حوامیم ده اولان کبی یا خود آخر سوره
نک اول سوره آتیه یه مناسبتی ایچون در
مناسبت معنوی اولدوغی آخر الحمد ایله اول بقره
کبی مناسبت لفظیه اولدوغی آخر تبت ایله
اول اخلاص کبی که احد لفظی ایله مسد لفظی وزنده
متحددر یا خود جمله سوره نک جمله سوره یه مشابهتی
ایچون در مثلا والضحی ایله الم نشرح کبی الی
غیر ذلک مقدمه عیون التفاسیرده ایدر
اصول مهمات مفسرین دردتدر معرفت انزال
و تنزیل و تفسیر و تأویل انزال قرآنک لوح
محفوظدن دفعةً ملک سمای دنیایه نزولیدر
اول ملک عقل فعالدر تنزیل واسطه سیله
قرآنک بحسب المصالح قلب رسول اللهه لایح اولماسی
دررتدریجیله پس انزال امر دفعیدر تنزیل امر
تدریجیدر تفسیر معنای آیتی و شأن آیتی و سبب
نزولنی توضیحدر دلالت ظاهره سی ایله تأویل معنای

معنای ظاهری سندن معنای محتمله صرف ایتمکدر
ایچون معنای محتمل کتابه وسنته موافق اوله نته کم
الله تعالینک یخرج الحی من المیت دیدوکی قولنده
مراد بیضه دن طیری اخراج دردینلنه تأویل اولنور
اولکی سماعه موقوفدر زیرا من فسر القرآن برأیه
فقد کفر حدیثی مقرردر اما تأویلی سماعه محتاج دکلدر
نوادر قرآن عظیمه دن ایکی آیت واردر که هر بر
هر برینده حروف هجا جمیعًا موجوددر برینجی سوره
آل عمراننده ثم انزل علیکم آخر آیتنه وارنجه ایکنجی
سوره فتحک آخرنده محمد رسول الله
آخر آیته وارنجه وسوره یوسفده یدی حرف
واردر متحرک بری بری یاننده رأیت احد عشر
کوکبا کبی وسوره هودده درت میم واردر
بری بری یاننده علی امم ممن معک کبی و ایکی مو
موضعده کلمه مقلوبه واردر برینجی سوره یسینده
کل فی فلک برینجی سوره مدثرده وربک فکبر
الی غیر ذلک پس معلوم اولا که علم قرآن مجمع
علوم ومقصد اهل رسوم کان گوهر دریای درر شجر
معانی وسرمایه ربانی فی حبل متین نور مبین شفای
نافع ضیاء لامع عروه وثقی عصمت منجی فی صحف
اولیین ده اولان انوار معانی بونک شمع طومارنده

مطوی وزبر متقدمین ده یازیلن اسرار باقی
بونک استار رموزاتنده مختفی درکه
ولا رطب ولا یابس الا فی کتاب مبین
عبد الله بن مسعود بیورر که من اراد العلم فلیتفتش
من القرآن فان فیه علم الاولین والآخرین
وسائر فنون کتاب علم قرائته مستقبله متابعه
بو راقتا بدر که بعض تقدیم وبعضی تأخیر اولنمشدر
قبل الطلوع اولان نور ربه بعد الغروب اولان
نور کبی بو خصوص بویله دکلدر که تقدیم اولنان فنونک
قربیته ذاتیه سی اولا شعر الوانها شتی الفنون
فانما تسقی بماء واحد من متهلل ثم واصحاب تفسیر صحابه
دن بش نفر کمسه در علی بن طالب عبد الله
ابن مسعود وعبد الله بن عباس وزید بن ثابت
وابی کعب مثله قوله تعالی وآخر دعواهم
ان الحمد لله رب العالمین الآیه سؤال اولنور که بو کلام
بهشتیدن می واقع اولسه گرک بهشتیانه خود آخر
اولمز پس کلامک آخر مفهومی نیجه ظاهر اولور
جواب ویریلور که بهشتیان بو کلامی مائده
خلدک آخرنده دیه لر گرکدر روایت اولنور که
فرق ییل اهل جنت مائده خلدک کنارنده
اوتوررلر آخر اولدقده الحمد لله رب العالمین دیرلر

و اول قرق ییلده ییدکلری طعام عرق اولوب
اعضالرندن چیقه و اول عرقك طیب رایحه سندن
جمیع اهل بهشت معطر اولا پس آخر دن مراد
آخر مائده اولدی آخر احوال اولدی قاطبهء عقلا
و زمرهء عقلا و علما قاتنده مقرر و مثبتدر که
حال آخرتك کیفیتی نه عقل دوربین و نه ذهن
اصابت قرین واقف در امور آخرتدن بعض
عقل تصدیق و اعیاندن عجزی یوقدر اما عقل
ایچون علم الله طریق نظر صنع ایله راه
ممکندر و تصدیق بعض طریق معجزه دن میسردر
پس چون بو ایکی اصل کامل و علم یقینی بو ایکی
اصلدن حاصل اولدی اول بزه واجب اولدیکه
امور غیبیه دن هر امرکه الله و رسول بزه تبلیغ ایده
اکر تصدیق و ایمان کتوروب محکوم فرمان اوله‌لم
و نه کمیتیدن وهم و خیال قوللانمیا داکه اول
کیفیت بزی سرمست و وادیء حیرت ایدوب
راه ضلالته القا ایده نعوذ بالله من الحور بعد الکور
مسئله قوله تعالی لا اقسم بهذا البلد و انت حل
بهذا البلد الآیة مفسرین ایدر که بلددن مراد مکه
در پس معنای مکیه قسم اتمزین دیمک اولور
و اتفاق مفسرین بودر که والتین والزیتون

قولنده قسم اولنان بلد امین مکه در پس معنای
بلد مکیه قسم اتمزین دیمک اولور بو تقدیرجه
کلامک بیننده تناقض اولدی جواب دیمشلر که
معنای آیه دیمکدر که قسم اتمزم مکیه مادام که سن
مکه دن اولاسین زیرا سنك حضورکده
قسمه سنك اوزره که در که طراز نعمتك
ایله مطرز و تاج لولاك ایله متوج سن مکه
اوزره او لمز الله تعالی نك و انت حل
بهذا البلد دیدوکی بو معنایه سنددر
بونك مثلی اولدر که مادامکه صدفده در
موجود اولا صدفك قیمتی نابود اولور اما
چونکه در صدفدن جدا اوله صدف نیچون دخی
قدر و قیمت پیدا اولور اما و هذا البلد الامین
قولنده قسم مکیه مخصوص دکلدر بلکه قسم مکه ده
نازل اولان قرآنه در تحقیق کلام بودر که التین
والزیتون بلاددن مده کوه بنام در زیر بیننده
درخت انجیر بسیار و بیرنده شجرهء زیتون
بیشمار در حضرت عیسی علیه السلام انجیل
بو ایکی کوهده نازل اولمشدر و طور سینین بر کوه
بر تمکین در که معبد و قدر حضرت موسی
علیه السلام موضع موناجات و محل

و محل نزول توریت اول کوهدر و بلد امین
مکّه درکه اوّل قرآن انده نازل اولمشدر
پس دیمک اولورکه قسم اوّل هذا اونده که
تین و زیتونده کتاب انجیلی عیسیٰ یه ایرسال
و طور سیناده توریتی موسییه انزال و مکّه‌ده
حضرت محمد علیه السلام ابلاغ اتدی بعض مفسّرین
لا اقسم‌در بالکسر لام ایله همزه‌در نهایت فتحه‌ده
لام اشباع اولنوب الف متولد اولدی دیمشلر
قراءات ابن کثیر دخی بوکا شاهددر انلر اشباع
فتحه‌سن لاقسم اوقومشلر امّا قراءت فتحه لا جوابدر
منکر بعث اولنلره یعنی لیس کما تقولون اقسم
بهذا البلد و اقسم بیوم القیمة
پس بو قول اوزره مکّیه قسم مثبت اولور منفی
اولمز امّا قول اوزره مکّیه قسم منفی اولور
رسول الله مثبت اولور الله اعلم قوله تعالی
انّ ربّک لذو مغفرة للنّاس علی ظلمهم
الآیة سؤال اولنمشکه آیۀ کریمه‌ده ظلم مقابله
سنده مغفرت اولمق فهم اولنور ظلم
خود سبب عفو سبب‌در سبب مغفرت
دکلدر باخصوص ظلمدن مراد بو موضعده
کفردر زیرا سوره مکّیه‌در و اهل مکّه‌نک ظلمی کفردر

جواب روایت اولنورکه بو سؤالی بعض فقها
مقاتل بن حیّانه بر فقیه ایراد اتدی که ایکیسی بر
بر پادشاه مجلسنده حاضر ایدیلر غرض اول مجلسده
فقیهه تصدیع ایتمک ایدی فقیه جوابده عاجز
اولیجق ملک مقاتله مقابله‌ده سن قل شکل قبیل
دیوب مقاتل دخی جوابده دیمشکه مغفرتدن
مراد بو محلده یارلغمق دکلدر بلکه ترک عقوبتدر
نته‌کیم الله تعالی بیوررکه ولو یؤاخذ الله الناس بظلمهم
ما ترک علیها من دابة ولکن یؤخرهم الی اجل مسمّی
الآیة امّا ظلم کفر مغفرتسنه اولیجق انفکاک اولمز
زیرا مؤمن ایمان حسبی ایله استحقاق مغفرتدن
ساقط اولمز قطعه دشنده کوردم جمله محو اولمش وجودم
بر معبّر بولمدم بو خوابی تعبیر ایلیه آیت عشقک
لفظینی ازبرلمش بر مفسّر بولمدم امّا که تفسیر ایلیه
علم تصوف تعریفی بر علمدرکه روحک معرفت
مبدء عنه کیفیت سلوکندن بحث ایدر ریاضت و
مجاهدات ایله پس معلوم اولدیکه علم تصوف
صفوت علوم و حلیۀ علمادر رسوم درکه علم ظاهر علم
باطنه مسیر مکمل و علم رسوم علم حقیقته موصول
اولمز علم ظاهردن مراد تدبیر معاش و تکمیل معاملات
ناس‌در علم باطندن مقصود تصفیۀ قلبدر دیدر

صفات کدورایتدن تذکیهٔ نفسدر اخلاق مذمومه
دن که مؤداسی تخلقوا باخلاق الله حلیه‌سی ایله محلی
اولمقدر ع به بین تفاوت ره از کجاست تا بکجا
هر علمه که فریفتهٔ جاه واسیر شهوت اولمیه
اجر الامر حذابات سالکه توفیق ایله بو طائفه‌یه
رفیق اولمق مقرردر داود طائی حضرتلری اعظم اتی
حنیفه‌دن آخرکار عزلت اختیار ایدوب راه
حقه سالک اولمش ایدی قاضی ابو یوسفدن روی
گشیده ایدی بزدوم استادمز ضرب تازیانه ایله
قضایه رضا ویرمدی ابو یوسف طوعا اختیار ایتدی
دیر ایدی باخصوص زمانه‌ده قضا تازیانه‌ٔ علم و متعبدر
نعوذ بالله من شرور انفسنا ومن سیئات
اعمالنا و کتب تصوف حدّ واحصادن خارجدر
اما بو فنده قیل وقال نافع اولمز حال گرکدر درلر
لکن رسالهٔ قشیری و قوت القلوب ابی طالب
مکی حالا بدیی مشتمل در و اتفاق بونکه او زره
درکم فتوحات مکیه‌دن انفع واجمع اولمیه
مسئله تصوف نه در جعفر خلدی قدس سره
بیورر که اوچ مسئله دشوار کلدی جمله دن
بری تصوف در نیجه مشایخدن سؤال ایدم
دیدیلر ترک الدعاوی وکتمان المعانی
یعنی تصوف دعوالری ترک ایدوب معنالری
پنهان ایتمکدر و بعده توحیددن سؤال ایدم بوردیلر
ما حده فکرک واحاطه به وهمک قال الله تعالی
تخالف ذلک انما یجرد فی التوحید من اربعة من الترک
والشک والتعطیل والتشبیه یعنی بر نسنه که
اندیشک انی تحدید ایتمشدر یا وهمک محیط
اولمشدر و یا حواص خمسک ادراک ایتمشدر ذات
باری انک خلافیدر و توحید حداده الشیا اربعه
دن عبارتدر توبه از تا شاست یعنی لایق اولمیاندن
رجوع ایتمک ایکنجی صدقدر طلب‌ده یعنی صادق
اولمقدر اوچنجی ورعدر شبهات یعنی شبهه‌لرده
پرهیزکارلق دوردنجی فنادر توحید یعنی مرد سالک
شهود جلال ذات حقده وجود صفات خلقی معدوم
وفانی کورب اوز نفسنده دخی بو اثناده محو و مستهلک
سلطان توحید بولا یعنی پس لفظ تصوفده تا توبه‌یه
صدقه و واو ورعه فا فنایه اشارتدر دیدیلر والله اعلم
مسئله الصوفی ابن الوقت دیمک معناسی
نه در معلوم اولا که زمان اوچ قسمه منقسمدر
ماضی و مستقبل و حال و دیمشلر که ماضی ایچون وجود
یوق و مستقبل ایچون حکم یوق و حال ایچون
توقف یوق و حال ووقف بر معنایه در بو معناده

بو معناده خلیل بن احمد دیمشدر که امس قد مات
والیوم فی النزع وغد لم یولد و دخی دیمشلردر
الماضی لا یذکر والمستقبل لا ینتظر والحال یغتنم پس
محقق اولدیکه وقت زمانین مابیننده بر برزخدر که
بر طرف ماضیه ناظر و بر طرف مستقبله متوجهدر
نفسنده سریع الزوال اما کثیر النفعدر جایز
درکه سالک وقت واحدده و نفس منفردده
بر دولته واصل اولا که مدت عمرنده اول دولتک
حمایتنده اولا نته که رسول الله صلی الله علیه وسلم
بیورر لی مع الله وقت لا یسعنی فیه ملک مقرب
ولا نبی مرسل صاحب وقتک همت نعمتی اولدرکه
تحتنه ماضیدن حالی و حالتدن راضی درکه لغایه
لا یدرک مضمونی اکر علم یقینی ور [illegible] انتظار
مستقبل کر موت احمره درلرکه کارکر اولمز پس
هر نفسده صاحب وقته بو اکی نغمه مقرردر
نته کم شاعر دیمشدر شعر صوفیان در روحی در وعید
کنند عنکبوتان مکس قدید کنند پس معلوم اولاکه
صوفی ابن الوقت اولمق دلالت حسبیله [illegible]
دکل ملک ملازمت حسبی ایله درکم شاعر بیت وار در
شعر انا ابن اللقا انا ابن السخا انا ابن انتصار [illegible]
انا ابن الطعان تسبب نه درکه بیمغبر خضر یلری

کاهی تیغ لسان ... الفقر فخری جواهر یله مرصع
وکاهی انشاء منطق و بیانلری اعوذ بک من الفقر
فقره سی ایله موشح قیلورلردی معلوم اولا که حقیقت
فقر نیازدر و هیچ آفریده بی نیاز اولمزلکه
نیاز ایله ممتازدر زیرا هر موجود فیاض بی نیازدن
کندونک استمراری وجودی ایچون نیاز
منددر بو معنایه دوکلی ماسوی الله فقیر مستمنددر
اما درجات حاجات متفاوته در بعضلر عالی
فضلانت عیش ایچون طلب ایدرلر مثلا
اسب عربی و غلام عجمی و انفس لباس و اطیب
اشراب و طعام کبی و بعضلر مهمات معیشت ایچون
ایسترلر مثلا خرقه کافی و لقمه وافی و مسکن
لایق کبی و بعضلر اضطرار حال و سد رمق
عیال و ستر عورت قلمغه مجال ایچون
ایسترلر و اول مقدارک طلب و وجدانندن
روز و شب سرکردان و اداء حقوق الله
دن مهجور و پریشان اولورلر
و بو اول فقردرکه حضرت عالم صلی الله علیه وسلم
اندن استعاذه قیلورلر کاهی اعوذ بک
من الفقر و کاهی کاد الفقر ان یکون کفرا
دیمشدر فقر اول که مایه الافتخاردر اول فقردر

کشی کندو نیازمند لکن دیدهٔ بصیرت ایله مطالعه
قیلوب و کلی حالده محتاج ملک متعال ایدوکنه
بیلوب و اول صفت ایله مباهات ایدوب
اللهم احینی مسکینا مقالتنی حسب حال و نتیجهٔ امال
ایده منشور اولان لأن حضرت امام غزالی کلامیندر
اما شیخ نجم الدین الکبری حضرتلرینک فقر اوچ وجه اوزره
منقول در برینی فقر مقبول درکه فقر جناب حقه
مقصور اولا که الفقر فخری حدیثنده مسطور در
ایکنجی فقر مذموم در که افتقار خلقه مقصور اولا که الفقر
سواد الوجه فی الدارین حدیثی اکا اشارت در
نعوذ بالله من هذا الفقر قطعه دلا بو ملکت ارض
بدنده تنک قلدی ملکلر یله عروج ایت سمای تجریده
صفای صوفی قو کسب ایله صفوت باطن فنای فقری
قو سعی ایت فنای توحیده علم تعبیر علم تعبیر خواب
و تعریفه علم تعبیر بر علمدر که خوابده کورینان صورک
احکاملرندن و کیفیتلرندن و معانی مناسبه ایله
تعبیرلرندن بحث ایدر کتب مختصره سندن
فوائد الفرائد ابن دقاق مبسوطه سندن شرح
بدر منیر حلبی و تألیف ابن سهیل مسیحی و بالفعل
مولانا محمد بن قطب الدین ازنیقی رازی و نجم
پس معلوم اولا که علم تعبیر بر علم بی نظیر درکه

مقبول ایکن و مرغوب انبیا و اولیادر یوسف
صدیق صلوات الله علیه بونکله افتخار و مباهات ایدر
ایدی که الله تعالی حکایتیدر رب قد اتیتنی من الملک
و علمتنی من تأویل الاحادیث تأویل حدیثده
مراد تعبیر خواب در قال الله تعالی
لهم البشری فی الحیوة الدنیا مفسرلر
بشری رؤیای خیر ایله تعبیر ایدرلر و پیغمبر علیه
اکبر الصلوة بیورر رؤیا الرجل الصالح یراها او یری
له جزء من ستة و اربعین جزأ من النبوة یعنی
ایو دوش که مرد صالح کورر و مرد صالحیچون کوریلور
نبوتک قرق التی جزئندن بر جزءدر اما اعداددن
بو مقداره مخصوص اولمشدر مراد بودرکه
پیغمبر صلی الله علیه و سلم بعد النبوة وحی جبر
ئیلدن مقدم التی ای مقداری رؤیا ایله عمل ایدی
پس التی ای یکرمی اوچ ییلک قرق التی جزئیدن بر جزءدر
زیرا یکرمی اوچ ییل تنصیف اولنسه قرق التی جزء
جزئیدن بر جزء در و نبوت دخی قرق التی بولنک
اولور بعده تعبیر عبوردن در عبور کچمکدر
پس تعبیر تخییل کلمیدن معنای حقیقته یتشمکدر یعنی
صور خیالیه دن معنای حقیقته انتقال اتمکدر
علم تعبیرده ماهر و قواعدنده مستحضر اولنلرک

بریسی محمد بن سیرین در رحمة الله وانك عجائب
تعبیر ندندر برکمسنه بوزویانك تعبیرندن
سؤال ایتدیکه واقعه سنده رجال و نسانك افواهی
و فروجنی مهرلر ایدی جواب و بردیکه سن مؤذن
ایمش سن رمضانده قبل طلوع الفجر اذان اوقومش
حالی مقالنه مطابق چقدی و حکایت اولنورکه بر کمسنه
بوزویادن سؤال ایتمش که زیتی زیتونه ادخال ایدردی
خوابده سن والده کی تصرف ایتمش سن دیدی
نفس الامرده موطوئه سی اولان امه مشتراسی انه
سی چقدی مسئله واقعه قاچ قسمدر و قنغی قسمی درست در
جواب خواب اوچ قسمدر قسم اول نشول خوابدرکه
تغییر مزاج وفساد عناصردن حاصل اولور نته که
سودا غالب اولسه سیاهلر و مرده لر و قبیح نسنه لر
کورر صفرا غالب اولسه آتش و چراغ و خون صفرا
رنکلو نسنه لر کورور بلغم غالب اولسه سفید
نسنه لر کورور برف و یخ کبی و آب کبی خون غالب
اولسه روزکار و چنك و رباب و عود و غنا و سرود
کورر و بو مقوله نك نماینده سی دیو رجیم در که کیم ایدر
قوت متخیله محاکیه مجعول در یعنی جبلتی حکایت
ایتمکدر او نزرینه در هرنیه مقارن اولور
ایسه کرك هیئت مزاجیه مثلا خیرات و حسنات

صور جمیله ایله حکایت ایدر و علت صفراوی
الوانی صفرا ایله حکایت ایدر قسم ثانی اول
وسوسه در که هنوز ناخفته ایکن بعض اشیایه
حس متعلق اولور و هنوز محسوس اولان شیئك
صورتی خیالده درست منعقد اولمش ایکن
خوابه وارسه اول صورتی خیالده بعینه کورر
بو مقوله اضغاث احلام درلر و اضغاث
دیو لغتده رنکارنك کیاه دسته لرینه درلر
نته کم کیاهك الوان مختلفه سی نمایش بیحاصلدر
بو مقوله دوشلر دخی صورتی حقیقتده اول
اصلدن قابل تعبیر دکلدر نته کم حق سبحانه و تعالی
حکایت ایدوب بیورور و ما نحن بتأویل
الاحلام بعالمین زیرا صورتلر خوابده صادر
اولمز بلکه بیدارلقده تخیل ایتدکلریدرکه نما
یش ایدر اما قسم ثالث که قابل تعبیر در
انك نماینده سی فرشته در که فرمان خدا ایله
لوح محفوظده مرسوم اولان معانی یه مناسب
دانلری محاکی اولاد نمایش مذکور کاه بشارت
و ترغیب ایچون و کاه انذار و ترهیب ایچون
اولور و بو اقسام ثلثه نك وجودینه دلیل
مخبر صادقك قولیدرکه ابو جابر رضی الله عنه

رسول اللهدن روایت ایدر الرؤیا ثلثة
فرؤیا بشری من الله ورؤیا تحذیر من الشیطان ورؤیا
تحدث بها الانسان نفسه فیراها فی النوم الحدیث
مرصاد التعبیر صاحبینک منارات ادله‌لو کتا
بندن ترجمه اولنمشدرکه ذکر اولنور اما حقیقة النوم
نوم یعنی حقیقت نوم نفسک الات حواسی معطل
قلمسیدرکه اراحت اجلی ایچون زیرا آلات
حواس الات جسمانیه‌در هر بری بر ماده‌ده حال
اولمش صورتدر پس جمیع اجسامه عارض
اولان فتوردن بونلره دخی کلال وفتور حاصل
اولور بو تقدیرجه حالت اولایه عودت ایتمکه
اراحته مضطر اولورکه عارض اولان نقص و
خلله بدل ما یتحلل حاصل اولا مثلا عین بطون
کیجه نظره مشغول اولا فعل رؤیتی تمام
ایتمز الا بطون دماغده اولان ثابت
کی روح متهذب سببی ایله تمام ایدر بعده
اول عوقده اولان روح صافی تدریجیله
متحلل اولوب کتته کرکدن لاحق اولور اول
سببدن درکه فی الحال ناظر عیننده تألم
حس ایدر وخشونت بولور مثلا شول حوض
کبی که ماء صافی بر ایکن منفذ مادن کثرت ما

وجریاننندن واقع اولنه صافی کیدوب
کدرکی قاینجق مقرردر اما منفذ قاپندی اولونسه
کیرو حالت اولایه عودت ایدر والا ماء حوض
فانی اولوب امر فاسد اولور عینک دخی
منفذ روحی سد اولوب اجفانی منطبقه
اولنه روح صافی کیرو مجتمع اولوب حالت
اولایه عاید اولور سایر حواسک دخی حالی
بویله‌در پس معلوم اولاکه حالت نومده نفس
ناطقه جزئیات خارجیه‌دن فارغ اولنجق
حین یقظه‌ده حواسدن مستفاد اولوب
حافظه‌ده مستحفظ اولان صوره مشغول اولنور
بعضنی بعض ایله ترکیب ایده‌لر مثلا انسان
کندوسنی طایر کوردوکی کبی بو مقوله اضغاث
دریر اما نفس ناطقه حواسدن استفاده
ایتدوکی اشیانک تتبعنه مشتغل اولیوب
فضایل روحانیه غالب ورذائل جسمانیه
مغلوب اولنه عالم کوندن اولان احوال
مستقبلی اومور آینه‌یی مشاهده قیلور
اکر هذا المعتاده خط وافر تمش اولنه هر کوردوکی
تعبیر تاویل صادق اولور زیرا صور معانی
بعینه مشاهده قیلور اکر حظی قلیل اولنه کوردوکی

رموز واشارات اولوب تأویله محتاج
اولور اما حال مذکور حال نبوتك زیرا نبوت حالتی
نبی علیه السلام نومده و یقظه‌ده مستمر ایدی
زیرا انلرك روح متهذبلری جزئیات
حواس ایله مشغول دکل ایدی عالم غیبه توجهلری
غالب ایدی نوم و یقظه تفاوت اتمز ایدی
سائر انبیا دخی بویله‌در اما عوام الناسده
امر برعکسدر زیرا انلرك استشهاداته وصور
جزئیاته توجهلری غالبدر نته کم مشایخ عظام
وحکماء الهیون کتب ورسائلده ذکر اتمشلردر
قچن نفس ناطقه فضائل قدسیه و کمالات روحا
روحانیه ایله قوت بولوب وقوای بدنیه‌نك
سلطانی تقلیل طعام و شراب ایله ضعیف اولسه
احیانا کدورات بدندن متخلص اولوب
عالم قدسه مشرف اولور پس اگر انوار حق
اشراق ایدوب عالم مثالده و لوح
محفوظده مرتسم اولان امور ماضیه و حوادث
آتیه‌دن مغیبات کونیه یه نومده و یقظه‌ده
متلقی اولور مثلا مرآت مجلاکی نقوش و
صوردن اگر نقوش وصور منعکس اولور
بو مقوله حالدن کشف دیو تعبیر ایدرلر

بعض

بعض مشایخ بویوررلر که نور علم قبیلندن
وصور عقلیه‌دن دکلدر بلکه بر شعاع قدسیه‌در که
نفس ناطقه متألهیه منجلی اولوب شهود که
شهود بصردن اتم اولوب بو نور اکسیر علم
علم و قدرتدر بونك سببی ایله اغنام
امر و نهیه اقبال و اذعان اولنوره او نور
مرتبه‌ده تکمل انبیا و اولیادر مسئله نه مقوله
کمسه‌نك واقعه‌سی درست اولور و نه مقوله
کمسنه‌نك اولمز جواب رسول الله صلی الله علیه
وسلم بویورمشدر اصدقکم حدیثا اصدقکم
رؤیا یعنی سزدن هر قنغیکزك سوزی زیاده
راست اولور رؤیاسی دخی زیاده راست
اولور نته کم ائمه پاکدل و قاضیان عادل و عالمان
عامل و زاهدان پارسا و بندکان مطیع کبی
اما شونلر که اصل خلقتنده ناقص اولا یا خود در
دروغ و هزل طبعنه غالب اوله انلرك
دوشلری درست اولمز خادملر کبی ناقصلردر
وشاعرلر کبی که انلرك مبنای کلاملری دروغ در
و مخنثلری کبی که اصل خلقتده ناقصلردر
وکدالر کبی که انلرك اکثر اتدکلری تصورات
باطلدر و خواب زنان اقالیمده تمام و متقاربدر

گبی و خواب کودکان دە اختلاف اولندی
و خواب زنان مادون مرداندر و کفرک
و جنابتک و حیضک خوابە نقصانی یوقدر
بشریە کامل اولمیجق و خواب مست دخی درستدر
دیمشلر امّا رؤیای خیرک فائدەسی کج ظهور
ایدوب و رؤیای شرک اثری تیز ایرشدوکنە
حکمت بودر کە حق سبحانە و تعالی عبادینە لطف و
شفقت ایدوب خواب فرشتەلرینە بیورمشدر کە
هر نسنە کە امور خیردن قوللرینە اصابت اتسە
گرکدر مقدما آگاه ایدەلر کە توقع خبر ایلە منبسط و
شادمان اولالر امّا هر نسنە کە شرور اموردن
اصابت اتسە گرکدر اصابتی قریب اولدوغی
حینیدە آگاه ایدەلر تا کە تعجیلە دردناک اولوب
عیشی منغص اولمیە امّا بان عوامدە رؤیای
خیرک کج ظهور ایدر و رؤیای شرک تیز واقع
اولور دیدکلری خطادر زیرا الامور مرهونة
باوقاتها در و معتمدلر براین تفاوت اتمز
مسئلە اعتبار تعبیر خواب قاچ شی ایلە مختلف
اولور جواب اشیاء ستّە ایلە اختلاف
ادیان و اختلاف لغات و اختلاف صناعت
و اختلاف زمان و اختلاف مکان و اختلاف

احوال امّا اختلاف لغات مثلا پارسی
زبان اولان دوشندە ایوا کورسە کاری نیک اولا
زیرا پارسیدە ایوا بە دیدر و اگر عربی زبان
اولسە سفر عظیمدە زیرا عربیدە ایوا سفر
جلدر قال رسول الله صلّی الله علیه و سلّم رأیت
ذات لیلة فیما یری النائم کأنّا فی دار عقبة بن
رافع فأتینا برطب من رطب ابن طاب فأوّلت
الرفعة لنا فی الدنیا و انّ دیننا قد طاب حدیث
مشاردر رسول الله بیورر کە بر کیجە واقعەدە
گویا کە عقبة بن رافع اوندە ایدک ابن طاب
خرماسندن خرما کتوردیلر رطب ابن طاب
بر نوع رطبدر کە اضافت اولنمشدر بر شخصە
اهل مدینەدندر پس رسول الله بیورر کە بو
مقامدە تعبیری حروف کلماتدن و دلالت اشتقاق
اشتقاقدن اخذ اتدکمی مثلا عقبەدن حسن
عاقبت و رافعدن رفعت و ابن طابدن طیب و
کمال دین اخذ اتدی امّا اختلاف ادیان
مثلا یهود دوشندە کوشت اشتر یر کورسە
حرام و مکروه مال الە گیرە زیرا ادە وەنک
اتی دین یهوددە حرامدر و اگر سایر اهل
ملت کورسە رزق حلال بولا امّا اختلاف

صنعت مثلا زاهد شمشیر کورسه کاری تباه اولا
واکر جندی کورسه حالی منتظم اولا اما اختلاف
زمان مثلا تابستانده کورسه که کورک کیمش
یاخود آتشه قریب اولمش کورسه رنجه مبتلا
اولا یا نوعا مضایقه چکه اکر زمستانده کورسه
رنجی دفع اولوب اضطراب برطرف اولا
اما اختلاف مکان دوشنده کندوبی بازار
ده برهنه کورسه فضاحته اوغرایه اکر حمامده
کورسه غمی اولمیه اما اختلاف احوال مثلا برکمسه
کورسه که کوهه چیقمش اکر هنوز بالای کوهه چیقمدیسه
رنج و زحمت چکه و اکر بالای کوهه چیقدیسه
اولو غنیمته آغاز حمله وکاه اولور که بر واقعه دن
امور کثیره ایله تعبیر اولنور و جمله سی واقع اولور
مسئله برکمسه واقعه سنده کورر که ذکرینی
وخایه سنی قطع ایدرلر بر نیچه معبر ایدیسنکه بو
کشینک آب رویی دوکیلور یعنی آب رویی دوکیلور
یعنی فضاحت اولنور بر بیبی ایدر که فرزندی اولمز
بر بیبی ایدر که نفس الامرده قضیب وخایه سنی
قطع ایدرلر بر بیبی ایدر که ذکری قطع اولنور
بر بیبی ایدر زمانی اوچندن هلاک اولور کشی اول
کمسه بر تهمت ایله خاتوننه طلاق ویردب

سفره کیدر کن خویش فرزندندن جدا اولور
و دریایه کیروب باد تخته سی سفینه سی شکست
اولور بر نوع ماهی واردر که اکه شکوسیح درلر
اول کشینک ذکرینی و خایه سنی قوپاریر و ر
او نیچه جماعت ایله هلاک اولورلر قطعه
عالم رؤیادر ای غافل حقیقتده جهان لیک
بو رؤیا بره بر عبرت نما یا بدر کرچه هب اشیا
معبر در لسان حالکه خواب غفلت بنره بر
تعبیر اوتنمز خوابدر رقی و افسون رقی و افسون
وطب معلوم اولا که علم رقی و افسون علم مکنون
و در مخزون دوکلی روزکارده در کار و جمیع
مللده ستوده و نامداردر شهره آفاق
و مقبول علی الاتفاق در زهاد و عباد
و صومعه داران و حکما در زمان بو علمه
معتقد و معتمدلردر شهرتی طب روحانی
دیمکله مشهوردر حکایت جالینوس حکیم
بر بیماره نیچه روزکار علاج ایدوب افاقت
بولمدی جالینوسه دیدیلر که فلان صومعه ده
بر زاهد واردر بیمارکره بر نسنه اوقور
اوفورور صحت بولور بز دخی بیماری اول
پیرهنرکاره ایلتدک جالینوس حکیم اشیدی

ایلدک قال طبنا الی اصحاب الهیاکل کطب اصحاب
الطرقات الی طبنا یعنی بزم طبمز اصحاب صومعه طبنی قاتننده
راه دارلر طبی کبی در بزم طبمز قاتننده الی عند معننسنه
در علم رقی دخی بو که نجقدر و امام رازینک
سر المکتوم ادلو کتابی بو فنده نافع در و سائر
کتب و رسائلنده طالب اولان واصل اولور
تعریفی ظاهر در و علم مزبور شریعت
مصطفی ده روادر و حضرت عایشه رضی الله
عنها روایت ایدرلرکه رسول الله رقی دن
سؤال اولنوب بیوردیکه لا باسدر اگر کتاب
اللهدن اولنورسه و بیورلرکه لا رقیة من ثلث
من النظرة والحمی واللدغة یعنی علت
شکه که محتاج افسون اولا علل مذکوره ده نته کم
بیورورلر لا هم الا الدین ولا وجع الا العین و رقیه
دیو افسون کلماته او قویوب و طبایع رق ایله
تکیف اولان نفسی سینه دن چیقروب بیمار
اوزرینه او فورمکه درلرکه موثر اولوب
شفا بوله و کاغده کلمات آیات یازوب بیماره
بند اتمکده دخی استعمال ایدرلر بعضلر تأثیری
من عند الله در حکمی نا معلوم در دیمشلر اما
حروف اچون طبایع متخالفه اثبات ایدنلر

امراض حاره یه حروف بارده و بارده یه حروف
حاره ایله رقیه ایدرلر والعلم عند الله قال رسول الله
صلی الله علیه وسلم ضع یدک علی الذی یألم من
جسدک وقل بسم الله ثلثا وقل سبع مرات
اعوذ بالله وعزته وقدرته من شر ما اجد و
احاذر بو حدیثنک راویسی عثمان بن ابی
العاص در و حدیث انک حقنده واردر
خطاب اگر در مشارقده مذکور در مسئله
مذکور اولان تعویذ و افسونک تأثیرینه
حکمت نه در جواب افسون ایکی قسم در قسم اول
اولدر که انده اسم الله اولا گرک فارسی گرک
عربی و اگر غیری قسم ثانی اولدرکه انده اسم الله
اولمیه اولدخی ایکی قسمدر بر قسمی مفهوم و بر قسمی
غیر مفهوم اما اول قسم که اسم الله در دعوات
مأثوره که کلمنده در هرکه صفای دل و صدق نیت ایله
حسن ظن ایله توسل ایلیه البته کارگر اولور
نته کم رسول الله بیورلر لا باس بالرقی اذا کان من کتاب
الله عز وجل اما ثانی افسونلرکه انده اسم الله
اولمیه و جمله ایله موثر اولادیغلرکه انک
تأثیری حسن ظن و قوت وهم و صدق
نیت و اخلاص همت ایله در روایت اولنورکه

هندولردن بر طایفه واردرکه انلره اصحاب دم
درلر اکثر رقی وافسون انلردن نشأ ایدر
وانلردن بو افسونلری عجیبت خواص حالتنده
ارواح جنیاندن اخذ ایتمشلردر دیمشلر بو معنی
ام تمکندر وحضرت صاحب الیواقیت بیورر که
بو حالت بکا واقع اولمشدر که بر شب شهر
تستردن عالم خوابده کوردم بر خسته نک
بالینی اوزره بو دعای معروفی اوقور دیکه اسئل الله
العظیم رب العرش العظیم ان یشفیک وبر شخص
بکا متصل دیر ایدیکه بو کلماتی دخی قرأت ایله تری
تری تری رهط رهط رهط ودخی کوردم
بر کمسنه بکا در ایدی افسون مار بودر ولقد کرمنا بنی ادم
الایة ودخی کوردم که اکر بر کمسنه دیه که الله سبحانه
وتعالی اکه بیدویره کمه کیدر بر کیجه ایکی رکعت
نماز قیله اخشام نمازی ایله یتسو نمازی بیننده وهر
رکعتده سوره مریم اوقیه دیدی اول کیجه شب
ادینه ایدی منتصف ماه رجبیده ودخی بر جماعت
دیدیلر که بو افسونلرک تأثیرلری جواهر کلماتندن
وخواص تألیف حروفدندر خواص وفق عدد
کبی مثلا اما هر افسونک که کلمات کفر
یا تخیلات اوله محض جادو لقدر مؤثر اولمز

الا پلیدلردن زیرا انلرک استعانتی شیاطین
دن اولور نا شایسته افعالله انلره تقرب
ایدوب مابینلرنده مشاکلت واردر نتهکم
الله تعالی بیورر ان الشیاطین لیوحون
الی اولیائهم بو مقوله افسون کفردر فاعلنه تجدید
ایمان لازم کلور مسئله قنغی حرز صحیح ومجربدر که
هر کیم انلری اوقویه ویا کتوره جنکده دشمندن
مضرت کورمیه وجمیع اوقاتده مظفر اوله
جواب سید امام مرتضی کتاب الاحراز والر
والرقیده یازار اول زمانکه دشمن مقاتله کله
مقابل اوله بو آیتی اوقویه بس ولقد مننا علیک
مرة اخری الی قوله تعالی وفتناک فتونا
بعده کم من فئة قلیلة غلبت الی قوله تعالی
الکافرین بعده کتب الله لاغلبن انا ورسلی
ان الله قوی عزیز سیهزم الجمع ویولون الدبر
شاهت الوجوه حم عسق لا ینصرون وابو العباس مستغفری کتاب
رقاده علی بن ابی طالبدن اسناد صحیح ایله ذکر ایدر که
بر جهود عهد رسول الله ده مسلمان اولدی
بعده بر زرین کاغد اوزرینه بو اسماء الهی
کتوروب دیدیکه یا رسول الله بو اسمای
موسی وهارون کتورر ایدی هر کیم بو اسما

هر کیم بو اسماء اللهی کتوره دیودن و یرندن و بازدن
و سباعدن و وحوشدن امین اولا محمد مصطفی صلی الله
علیه وسلم بیوردی حسن و حسین کتوره
ویلر کلمات بودر آهیناً ادونای شو ماخ
ماح لخ ملخی هلو خیم شو اهیناً شر آهیا ادونای ابن
عقلکه رادی حد کیندر ایدرکه قرق ییل بونک
طلبنده اولدم آخر بولدم جولاقراسطه لعنهم الله کوفه‌ی
غارت ایتدیلر بو تعویذی مسلمانلره دکبردم
هرکم در سراینه او تخته قیلدی اول سرایه دشمن
داخل اولمدی محمد حنفی عبد الله بن عباسه بیوردیکه
پدرم علی بن ابی طالبک مقدم خیبرنده اولوردی
هر قچنکه بو اسماء اللهی کتوردی اوقوردم کوردم
الآخر مثلو افسون تب که مجرب اولانه در
و اجاد نیدن اکه نافع نه در جواب انس رضی الله عنه
روایت ایدرکه رسول صلی الله علیه وسلم برقاچ
کیجه سنه واروب محموم کوردی بو دعایی تعلیم
ایتدی خلاص بولدی بسم الله الرحمن الرحیم
اللهم ارحم جلد الرقیق وعظمی الرقیق من شدة الحریق
یا ام ملدم ان کنت آمنت بالله العظیم لا تصدعی
الرأس ولا تنتری الفم شیخ ابو اسحق بن کشیه بارکن
مجربات ندندر بو کلماتی اوچ پاره کاغده یازوب

محموم اولان اوچ کون صباح وقتی معده‌سی خالی کن
بوده کلمات بودر بسم الله الرحمن الرحیم
لا اله الا الله ذو العرش و الکبریاء
والنور بعضلر اسلوب مزبورا وزره
انجیلدن بو کلماتی یازمشلر کلمات بودر بسم مطیع مهلهلا
افسون چشم بد یعنی نظر دکمش کمسه‌یه افسون بودر
اعوذ برب عبس عابس وحجر یابس و ماء
فارس وشهاب قابس وجلد رقیق وسم عاین
العین رددت العین الی العاین وعلی احب
الناس فی کبده وکلیته ماء رقیق فیما به یلیق
لا تدرکه الابصار وهو یدرک الابصار
وهو اللطیف الخبیر قد جاءکم بصائر من ربکم
فمن ابصر فلنفسه ومن عمی فعلیها هل تری من فطور
ثم ارجع البصر کرتین ینقلب الیک البصر
خاسئاً وهو حسیر وان یکاد الذین کفروا
آخر سوره‌یه وارنجه پس بو حمایلی اوقیوب اوفوره
یاخود صوله یازوب نه یا غلیه افسون درد سر
ماء مولی خلیفه باشی اغریسنه مبتلا ایدی اطبا
معالجه‌دن عاجز اولوب آخر قیصر بر کلاه
کوندردی که هر کیم کیرسه درد سری ساکن
اولا زهر الوداو تمق احتمالن ویردب

متقدم بر غلام سیاهه گیدر دیلر در دسری وار
ایدی که فی الحال ساکن اولدی بعده خلیفه
دخی کیوب خلاص اولدی علماء زمان حکمنده
حیران اولوب اخر بو قلیوب کلاهک درت
جانبنده درت ورقه تو لذیلر کتابتی بو ایدی
بسم الله الرحمن الرحیم کم من نعمة
من الله علی عبده في کل عرق ساکن وغیر ساکن
نعم عبق وله ما سکن في اللیل والنهار
وهو السمیع العلیم بعده قاصد قیصردن کیفیت
کلاهی صور دیلر مکر آثاری مسلمیندن ایرکوز
کلاهی ایمش بو کلاه سبیله باشنی قورتاروب
ازاد اولور حق سبحانه وتعالی نک اسباب
لطفنه وظرف احساننه حد یوقدر شعر
افغان باغ فضلکه ای واهب العطا * حد یله سعیله
ایره مزمرد ذو فنون * چون قلمه اثر نقش لطف
رحمتک * خلقک مجربا بی حسب افسانه وفنون
علم طب دخی بو علمه ملحقدر تعریفی بر علمدر که
اندن بدن انساندن بحث ایدر صحت ومرض
حیثیتی حفظ ایدر صحتی وازاله مرض ایچون در
موضوعی بدن انساندر کتب مختصره سندن
موجز وکفایه وتحفة المجنة متوسطدن قانون

ابو علی کتب نافعه‌دن قانون حاجی پاشا موجز
سندیدی و تنقیحی و شروح مفیده سندن قانون
خصوصا شرح علامه و شیرازی و غیرها
ذخیره وارد رکه العلم علمان علم الابدان ثم علم
الادیان واسامه بن شریک
روایت ایدر که رسول الله ببو رزنداودا
فان الذی انزل الداء سؤال ایتدیلر که دوا
قدره مانع اولورمی جواب ویردیکه هو من القدر
یعنی دوا دخی قضاء اللهدندر حکایت اولنور که
برکون امیر المؤمنین هارون الرشید او کنده
علما دین حاضر ایکن بختیشوع طبیب سؤال
ایدوب دیدیکه هیچ سزک کتابکزده
وحدیث پیغمبرده طب مذکور دکلمیدر
علمادن بریسی ایتدی بلی واردر قال الله تعالی
کلوا واشربوا ولا تسرفوا وحدیث پیغمبرده
المعدة بیت الداء والحمیة رأس کل دواء
اعط بدنا ما عتاده بختیشوع ترسا بر ساعت
مترقب اولوب دیدیکه ما ترک کتابکم ولا
رسولکم لجالینوس طبا زیرا اجماع اطبادر که
علت بدنده قلن فضلات طعامدن
حاصل اولور مسئله حالات مردم بیمار نقده

وتندرستلکدر قاجدر جوابنده درکه اوج در
حالت صحت وحالت علت وحالت متوسطه
نه صحت ونه بیماری وعلم طب بو اوج حالاته مشتملدر
حالت صحتده طب حفظ صحتدر امور مناسب
ایله نته کم رسول الله بیورور اعطوا بدنا کل
ما اعتاده حالت علته ایله نته کم پیغمبر بیورور
واتبع السیئة الحسنة تمحها اما حالت متوسطه که
نه خالص صحت نه خالص علتدر حالت پیری کبی
وخسته لقدن افاقت فی الجمله بولندوغی زمان
کبی که کمال بر واولمیه ومقوله زمانده طرفین ممکن
اولدقجه رعایت اولنمق کرک منشاء علل بدن
انساننده قنغی عضودر جمیع علتلرک منشائی
معده در نته کم رسول الله بیورور المعدة
حوض البدن والعروق الیها واردة
فاذا صحت المعدة صدرت العروق بالصحة
واذا سقمت صدرت العروق بالسقم الحدیث
یعنی معده بدنک حوضیدر عروق اکه داخلدر
اکر معده صحیح اولورسه عروق دخی اطراف
صحت ایصال ایدر واکر سقیم اولورسه
سقامت سرایت ایدر علی بن موسی رضا رضی الله
عنه مأمون خلیفه یه ارسال اتدکی فصلک

مضمونی بو ایدی که ذکر اولنور خدای متعال
وآفریننده بی مثال وجود انسانی بر پادشاه
با ملک ومال مثالنده قیلدی مثلا دل پادشاهدر
القلب امیر الجسد واطراف تن ولایت وممالکدر
عروق غلاملردرکه اطراف ممالکه برید قیلنور
هر بری بر خدمتده نکهباندر واللر اعوان وانصار
درکه منافعی ومراداتی جلب ایدوب مضارنی
ومنافری منع ودفع ایدرلر وپایلری مرکبلردرکه
دیدوکلری منزل کذارین ایدرلر وکوزلری جرا
جراغیدرکه استدکلرینه انکله نظر ایدرلر وقولاقلری
صاحب خبرلریدرکه انجیلک وجاسوسلق ایدرلر
وزبانلری ترجمانلریدر وغم وشادی غذا
ونوالریدر محل غم طحال یعنی اطلاق در
وکلیتین یعنی بوکرکلریدر بعده طحال ایله کلیتین
دن بر ظمر واردرکه روی انا نه بیوسته
در بیت سرخ اکر اوله نشان شادی
زرد اوله نشان حزن اندوه نز ومعده
کشت زاریدرکه اندن حاصل اولور غله
دن ارزاق عمال ورعیت واصل اولور
مادامکه زمانی معده عمارت اولا ربیع بسیار
وکار کشت بیشمار اولوب ادرار عمال

و ارزاق رعایا پیوسته واصل اولوب
جمله تن آسوده حال کندو کارلرینه توجه و اشتغال
اوزره اولورلر و اطراف ولایت عمارت
اولور اما زمانی تباه اولیجق غلبهٔ یبوست
و کثرت رطوبت ایله اکیلن تخم پوشیده اولوب
تمز و عمال و رعیته غذالری تمز دوکلیسی کسست
وعمل مانده اولورلر اطراف و ولایت دخی
خراب و یباب اولور بو جمله دن حصه بو اولیدکه
زمانی معده رعایت اولنوب عمارت
اولنموق کرک استعمال طب ایله فائده
بعض طایفه ایدرلر که ما نفسنده غذا
اولور قال الله تعالی وجعلنا من الماء کل شیء حی
بعضلر دیدیکه من وجه غذا من وجه مرطب در
یعنی جواهر اصلیه سنده غذا ما ینی حسی ایله
نزطیبدر عایشه دن روایت اولنور رضی الله
عنها ایدر بن قتی بیمار ایدم بنی اهلم طعام و شرابدن
منع ایدرلر بر کیجه تشنه لک غالب اولوب
فرصت بولوب مطهره دن اب اله مه کیردی
بر مقدار دفع اضطراب قیلدم فرائت
الصحة منها فی نفسی ولاتکرهوا مرضاکم تسقیها
یعنی خسته لرکوزه ارزو لرین ویرک مانع

اولمك

اولمك کاه اولور طبیعت مرادینه واصل اولور
وقوت بولوب مرضی دفع ایدر باذن الله
تعالی فائده رسول الله صلی الله علیه لا تغتسلوا بالماء
الشمس فانه یورث البرص یعنی کنش ده دوران
صو ایله اغتسال اتمک برص حاصل ایدر دیشلرکه
بو حکم مجازده شدت حر بر مرتبه ده اولور که
نجاستی وقلانی اریدر رسول الله نک ماء
شمس ایله اغتسال اتمک دیدوکی باقردن
وتوجیدن اولان اوانیدن اجزاء صغیره
منحل اولور که رؤیته قابل اولمز صو ایله
امیخته اولوب حین اغتسالده مسامات
مفتوح ایکن عقد وسد ایدر مسام عقد
اولونیجق جلد یابس اولور بخار جلدک التنده
محتقن اولور پس رطوبت غلیظ اولوب
برص پیدا اولور اما بو مقوله یه علتی نامعلوم اولور
خاصیت دیسک جایز او تقدیرجه حکم مجازه
مخصوص اولمز فائده رسول صلی الله علیه وسلم
حجامت ایله بیوردی بوخسه قصد ایله بیورمدی
و نهی دخی اتمدی سببی بو در که رسول علیه
السلام بیورر لیلة اسری بی فما مررت بملاء
من الملائکة الا امروتی ان امر امتک بالحجامة

یعنی شب معراجده ملائکه دن بر کروهه کذر
ایتدم الا امتوکه حجامت ایله دیو بیورورلر ایدی
و بو اهتمامک معناسی بودرکه اخلاط زائده که
بدنده حاصل اولوب مزاج انکله مختل
اولورلر انی ترکیب ایدوب عقد ایلیین دم مدر
مجرای دم مفتوح اولوب مرفوع اولوب تحقیق قوه
اخلاط سست و مقهور اولور اما فصد
بو رمده قلرنده فصد بودرکه عضدده خطر عظیم
واردر اما قان طورمسه علاج بودرکه زاج
و مازو و کلنار هر بریندن بر مقدار اولوب
محکم سحق ایدوب آب بادرنج ایله اصلاح ایدوب
ایکی ارپه مقداری محل جراحته وضع ایده
ساکن اولا تنوارع المحاضرین اد لوکتابنده
ایدر کوردوم که عبد الله بن عمر الحانی
ایدرکه حالت جوانیده صاچم صقلم اغاردی
غمناک اولدم که خضاب قلم واقعه ده کوردم که
بر طبیب دیدیکه خضاب قلمه انار روغن هندی
عتیق آلتش درهم و هلیلهء زرد بوجوق درهم
و مازو تاش درهم بوجوق درهم بونی ایکیسی
محکم سحق ایدوب روغن ایله خلط ایله
محکم حل و امیخته اولا بعده صاچکه طلا ایله

نیجه زمان سیاهلکی زایل اولمیه استحکام
کیمیجه آرنده طلا ایدردم و منتفع اولوردم
اما خضاب سیاه مکروه و دشواردر زینته که
الشیب عیب و الخضاب عذاب
اما جامع احمد سیهعی ده رحمة الله ایدر ابو بکر
صدیق رضی الله عنه خضاب ایتدی و کتم ایله
وسمه قلدی مع هذا خضاب بو کونه سیاه اولور
و تواریخده کوردیکه حضرت حسین اوصافنده ایدر
کان خاضبا بالسودة مسئله دماغ انسانی موم کبی
در کاهی زیاده خشک اولور هیچ نقش قبول ایتمز
و کاهی زیاده تر اولور نقش قبول ایدر
جواب ثابت اولمز خشکک علاجی غدای
رطب در قیق کبی مثلا و رطبک علاجی نخود
نخود آب کبی و دهن بنفشه فان فضل البنفسج
علی سائر الادهان کفضلی علی سائر الانبیاء
یمیغبر علیه افضل الصلوة بیورر مصتوا الماء مصا
ولا تعبوا عبا فان الکباد من العب یعنی
صویی سوزک ایچوک دفعة بوتما کوزکه در
درد جکر حاصل اولور کباد درد جکردر
معاذ بن جبل رسول اللهدن سؤال ایتدیکه
سنعاتدکه طعام بهشت کلورمی رسول علیه

رسول علیه السلام بیوردی که ● نعم
اتانی جبرئیل علیه السلام بالحریسة فاطعمنیها
وزادنی قوتی اربعین رجلاً حدیث شریف کتب
بنی ده مسطوردر ● فائده حرارت جگره
ماء هندبا نافعدر ● رسول الله بیوردیلر که
إن فی کل ورقة ● من الهندباء ● وزن حبة من ماء
الجنة ● الحدیث قطعه بیمار عشق یاره علاج ایتمزلر
طبیب ● عاشق علاج وشربتله اتمز امتزاج
سودای خامی سورمگه بسدر دماغدن ● بحثه خیر ایلی
مطلوب کاسه زجاج ● علم فلاحت علم فلاحت علم
بر منافع واصل جمیع صنایعدر ● سبب بقای
نسل آدم علیه السلام ● وباعث حیات اهالی
● عالم اولمغه که ● روی زمین فلاحت قیلدی
● حضرت ادم علیه السلام ایدی بس پیغمبرلر
وزاهدلر ● وزاهدلر ● وزهاد ● وعباد بو صنعتله
مباهات وافتخار ایتدیلر ● قال الله تعالی
هو انشأکم من الارض واستعمرکم فیها
● ومحمد مصطفی صلی الله علیه وسلم بیوردی
التمسوا الرزق فی خبایا الارض ● حضرت عمر بن خطاب
رضی الله عنه ● بر طایفه یه گذار ایتدی که ● بیکار
● اوتورورلر ● سز نه طایفه سز دیو سؤال ایتدکده

نحن متوکلون ● یعنی بز متوکللردیز ● حضرت عمر
خطاب بیوردیکه ● بلکه سز متأکلسز ● متوکل
اولدرکه ● زمینه تخم اکر والله‌ك عطاسنه اعتماد
ایدر ● وحدیث شریفلرده مذکوردر ● بر کمسه غرس
قیلسه ● یعنی زمینه نهال دکسه ● هر میوه سندن طیور
● یدکجه ثوابی عنوان دیوانینه ● مکتوب اولور
اصلنده فلاحت شق زمین اتمکدر ● وفلاح اکنجیه
دنمك ایچون ● اما غرس معناسنه ● وتخم اکمك
● معناسنه استعمال اولندی تعریفی بودرکه
فلاحت بر علمدر ● تدبیر نباتات ● اول نشوه دن
● منتهای کمالنه وارنجه ● بو علمیله معلوم اولور
● منفعتی وغایتی ظاهردر ● مسئله ارالطینی ده
علامت خیر وامارت شری نه در ● جواب
قال الله تعالی وفی الارض قطع متجاورات
● یعنی ارضده ● بری برینك جوارنده
متخالف قطعه‌لر واردر ● اما نشان بهتری
زمین اولدرکه ● خاکی سیاه اوله ● زیرا
● برف وبارانی ● زیاده قبول ایدر
● ورطوبتی حفظ ● وماء قلیل ایله ترطیب اولنور
● بر علامتی اولدرکه ● شکوفه سی سرخ اولور
● وگیاهی مختلف اولور ● زمینك فائده سی

علامتی اولدر که شکوفه سی سفید اولور و شوره اولور
و گیاهی ضعیف و خرد اولور و مختلف اولور بو مقوله
زمینده خیر اولمز مسئله اریه نک و بغدای نک
حصادی زمانی نه وقت اولور جواب گرگدر که
هنگام درو گلدوکی کبی تا دخی خیر اولنموب بچیله اگر تا خیر
اولنموب اگر تا دخی خیر اولنورسه زیاده نقص گلور
گیندوده هنوز تری باقی ایکن بچلمک گرک
تا آیوا دلوب شیرین اولا و نزلی چوق اولا و انبارده
گیج تباه اولا اما گیج بچیلن انبارده تیز هلاک اولا
و وزنی سبک اولا و دقیقی از اولا و نحرگاه
بچیلن بچمه ور اول زمانی بچیلندن و گرگدر که
غله نی منادن انباره طلوع آفتابدن مقدم
نقل ایده سن که هنوز سرد اولا گیج هلاک اولا
دا انبارتن گرگدر که جانب شرقدن سوار
خلری اولا و روشنالق داخل اولوب دفع
بخار ایلر مسئله انگور تریاقی نه کونه اولور جواب
بجانب اهل رومدن ورز وزیاده منفعتلو درز
تاک رزکه اوزم چبوغیدر وسندن اوج برمق
مقداری شکاف قیله بعده قوتلق ایر تلیجق دمور ایله
مغزنی پاک ایدوب گیدره لر و اول خالی قلن
محلی معجون تریاق بزرک ایله طولدوره لر بعده

شکافی بری برینه باغلیه لر و اوتلق ایله محکم صاروب
سند ایده لر و دیبی یبان صوغان صوغیله یعنی ترنجی
صوغیله اورتاسنه صوقوب بو حالتله سره کتومه
جون طوب شاخلر ویره بعده بر دستی نک
دیبی آلوب دلوب دیبی چبوغک شاقنه متصل
قلا و اغزنی یوقارو قیله شویله که تخرف طوره
و دستی نک اغزنی چبوغه یقین کتورمیه
تاکه هر سال بهار وقتنده بر مقدار تریاق
مزبوردن آب ایله حل ایدوب دستی یه
قویه تاکه تدریجیله صو وار یله جون انگور ویره
درلر که انگورنک هر دانه سی تریاقک مقدار
شربتی قدر تاثیر و نفع ویره و جمیع اول تریاقدن
اولان منافع انده موجود اولا و اگر تریاق مزبور
یرینه سقمونیا طولدرسه لر انگور مزبور مسهل
صفرا اولا اما مطلق انگور رسیده اولدوغنک
علامتی بودر که جگر دکی ایر و جیقه سی قلید تجه
و سیاه اولا بعضلر ثریا اتدوکی زمانده
تشرین الاخرده رسیده اولور رباعی
طوتالم که اولدک بوکون غواص در معرفت بینه سندن
قدر یله بر مالی جوق ملاح یک بو کمامقدن
معرفت تحن صاجوب ای دل فلاح وانه

علم نجوم که تشکلات فلکیه ایله حوادث سفلیه
استدلالدر بعض وجوه ایله استراق علومدندر عقلاء دوربین وحکماء اهل یقین که هر بری
مجرب امور دهور ومنجم حروف ایام
مشهوردر انظار دقیقه وافکار انیقه لرین
بو علمه مصروف قلمشلردر اما علم نجوم عند الاطلاق
اقسام ثلثه یه مقسومدر حسابیات طبیعیات
وهمیات اما حسابیات ده شک یوقدر
وعلمنده شرعا منع یوقدر قال الله تعالی
والشمس والقمر بحسبان بونده اصحاب اعتبارده
دلائل توحید بیشماردر آثار اثیریه واعیان
عنصریه باطل وجود مؤثری اعلام وعرضدر
افلم ینظروا فی ملکوت السموات والارض اما طبیعیات
آفتاب عالمتابک بروج فلکیه ده انتقالندن
تغیر فصول ساله استدلال ایتمکدر سرمایی
کرمایی واعتدال هواسی قال الله تعالی وقدره
منازل الآیه بو مرتبه دخی شرعا مردود دکلدر
اما وهمیات مثلا اتصالات کواکبدن حوا
دثدن خیره وشره استدلالدر بطریق العموم
واشخاص اوزرینه استدلال ایتمکدر بطریق الا
ختصاص وبو قسمت بر اصل شرعیه یه

استنادی یوقدر وقابل اعتماد دکلدر اول اجلدن
مردوددر شرعده زیرا که رسول الله حضرتی بیورر
اذا ذکر النجوم فامسکوا وقال النبی علیه السلام
تعلموا من النجوم ما تهتدون به فی البر والبحر ثم انتهوا
الحدیث شیخ علاء الدوله عروه ادلو کتابنده
بیورر که فی حسن مطرک اتصالات علویه سی ایله
حادث اولدوغنی بلمک دیلیسک الله تعالی
نک بو قولنی قراءت ایله که بیورر ففتحنا
ابواب السماء بماء منهمر وفتح الباب انطرف
قمردر وبر کوکبدن کوکب آخره اتصالدر کم
کوکبک خانه سی کوکب آخره مقابل اوله مثلا
قمرک زهره دن مریخه انصرافی کبی ودخی بیورر
اگر علم نجوم علم انبیا ایدوکنی بلمک دیلیسک
بو آیتی قراءت ایله فنظر نظرة فی النجوم فقال
انی سقیم ونبی علیه السلامک من اتی
منجما فقد کفر دیدوکندن مراد شرع یعنی
نجومک علم وتدبیرنده مستقل اولوب
امر اللهه مسخر اولمادوغنه معتقد اولنلر کافردر
دیمکدر ومعلوم اولا که فن احکام نجومده مقرر
درکه شنبه کونی زحله متعلقدر ویکشنبه
آفتابه ودوشنبه ماهه سه شنبه مریخه

چهارشنبه عطارده پنجشنبه مشتریه جمعه زهره
مناسبدر اما قمرك سفره مناسبتی فن نجومه
مسلم دکلدر اما زحلك صیده مناسبتی فن مزبور
دن ظاهر اولمز یعلم الله وجهی بو اولا که ابن عباس
قولی اوزره چونکه یهود جمعه کوننده عبادت ایله
مأمور اولدیلر جمعه یی ترك ایدوب سبتی اختیار
ایتدیلر حق سبحانه و تعالی انلری یوم سبتده
اولسه صیدگاهلری بالغ ایله مالامال اولتور کونی
ایرته سی بردانه سنه مجال محال اولوردی
پس سبت کونی صید بیهوده مخالفت اولور اگا شنبه
کونی شروع ایتدوکی وزر الله اعلم مسئله
سائل سؤال ایدر که نیچون جایز اولمیه که اجرام
علویه دن بعضیسی اسباب حوادث سفلیه اوله
و نیچون جایز اولمیه که منجم عاقل نجومك حرکاتندن
و اختلافات مناظرندن و بر حیندن بر جهه
انتقال ایتدکدن صکره وقتندن مقدم بعض
حوادثك وقوعنه استدلال ایله مثلا شول
طبیب کبی که حرکات نبضك کیفیتندن حدوث
علتك وقوعنه استدلال ایدر وقتندن
مقدم جواب اجرای عادت طریقی اوزره
ممکندر که بعض حوادث بعضی حوادثه سبب اوله

نته که آتش سبب احراق اولدوغی طریق
حس ایله ثابتدر اما بو محلده دلیل یوقدر که
کواکب اسباب سعادت و علل نحوست اوله
اولا نه طریق حس ایله ظاهردر که بونلرك اکثر
ایکاسی درست اولمز نته کیم قول حکمادر
جزئیات تماما لا تدرك و کلیات تماما لا تتحقق
اما طریق عقل ایله معقولدر که احکاملرك علل
و اصولی تمنافقدر نته که اجرام علویه یه طبیعت
خامسه در عناصر اربعه دن مرکب دکلدر
بعده زحله بارد و یابس در و مشتریه حار و
رطب در دیو هر کوکبه طبیعت اثبات ایتدیلر
بو خود تناقص در و کواکبك استقامتنه
و رجوعنه مطالع بر وجه اضافت ایلیو و مواضع
دامکنه یه نسبت ایله در نقشنده کواکبك
تدویرانده رجعتی و استقامتی یوقدر
بعده اول رجوع غیر متحقق مؤثر نحوست عالم
قیلورلر نته کم احتراقات کواکبك کند و فلکنده
افتابه بر درجه و بر دقیقه ملاقاتنه درلر انی دخی
مؤثر نحوست دیرلر اول دخی امر اضافی
فیدر حقیقی دکلدر زیرا کواکب اولدوغی
محلده هیچ احتراق یوقدر پس نیجه مؤثر اولور

گندنك كسوف آفتابده دخی اختلاف اوضاع
فلكیه دن حاصل اولور ملوك زمینك موتنه نتیجه
دلیل اولورمی كه حدیث شریفده ان الشمس
والقمر آیتان من آیات الله لا ینخسفان لموت احد ولا لحیاته
اما طریق شرعده مذموم بلكه ممنوعدر رسول الله بیورر
من اتی كاهنا بالنجوم او عرافا او منجما فصدقه فقد كفر
بما انزل علی محمد الحدیث حكم نجومدن شرعا
بو مرتبه ده سبب مبالغه نهی و باعث تشدید
منع نه در جواب اسباب نهی اوچدر اول
بودر كه هر كیمسنه كه احكام نجومه قلبی بسته
اولادلنده تعظیم كواكب پیدا اولور ثانی
تأثیرات كواكبك تأثیرینه معتقد اولور
و سعادت و نحوستی كواكبه نسبت ایدر
بو اعتقاد منافی توحید و مورث شرك ایدر
ایكنجی اولدر كه علم مزبور جهل محضدر
زیرا دیمشلر كه سابقا بو علم معجزه ادریس
علیه السلام ایدی اما حالا منسوخدر بو علمك
اسباب و شروطی حد كسب بشردن بیروندر
سائر معجزات كبی و بیك یكرمی طقوز كواكب
ثابته واردر كه فلك البروجده مذكوردر
اهل تنجیم زعمی اوزره جمله سنك احكامی واردر

سائر احكام سیارات كبی اهل نجوم انلرك
احكامن ضبط اتمامشلردر انجق انلرك الجمله
كواكب مشهوره لری قرق طقوز كوكبدر باقیسی
مجهولدر و انلرك زعمنجه منجمك اولئه زمانی
و اولئه مكانی و اولئه دولت و ملتی و اولئه
قرانات و ادواردر و طالع و سانی و اولئه طالع
و دلالت تحویلی دوكلی معلوم ایدنمك كرك
و بو مراتبنی ضبط و حفظ ایده و بو جمله دن
حكم استخراج اتمك كرك بو مقوله شرائط
كثیره نك ضبطی حد قدرت بشردن بیروندر
و عنده مفاتح الغیب لا یعلمها الا هو
و جمله دن عجبتر اولدر كه بو دكلنك منباسی
طالع و ارتفاعدر منجم خود ارتفاع الدعوی
زمانده الته اسطرلاب الوب وضعنی
راست و درست قلنجه اول زعمنجه درست
قلدیغی آن لطیفده آفتاب قاچ بیك فر
فرسنخ حركت ایتمش اولور حكایت بر كون
جبرئیل علیه السلام مصطفی صلوة علیه وسلم
حضورینه كلوب رسول الله بیوردی كه ازا
ازالت الشمس ام لا یعنی شمس زواله واردمی
یوخسه وارمادیمی جبرئیل علیه السلام ایتدی لا نعم

لا حروف نفيدر ووارمادي نعم كلمه ايجابدر
واردي ديمكدر رسول الله ايلديكي بو جوابك
معناسي نه دركه ظاهرا تناقضي مشتملدر حضرتك
عليه السلام ايتديكي بيت ان قلت لا وبين اكن
قلت نعم سارت مسيرة خمس مائة عام يعني لا
ديدوكمله نعم ديدوكم بيننده كنش بشيوز يللق
يول حركت ايتدي دريدي او بله زمانده اتحاد اولمتوب
تناقض لازم كلمز ايكنجي بوكه وقتندن مقدم وقوع
حوادثه علمك فائده سي يوقدر زيرا رسول الله
بيورمشدر لا يغني حذر من قدر وشاع يدبر
بالنجوم وليس يدري ورب النجم يفعل ما يريد
علم مي فائده تضييع اوقاتدر حكايت تجربه ايتمك
بشيوز يكرمي سكزنده طغرل خان زمانينده
زحل ومشتري برج ميزانده كه هوايه منسوبدر
قران ايتديلر ومنجمان حكم ايتديلركه اول
سنه ده معموره ارض يلدن خراب اولا
ومرحوم شاعر انوري اول زمانك حكماسندن
ايدي منجملر ايله اول حكمده متفق ايتدي
خلق زمانه خوف وخشيت اوزره اولوب
زيرزمينده عمارتلر وسرايلر احضار ايتديلر
منجملر اول يومي تعيين ايتديلر اول كونده خلق

زيرزمينده عمارتلر وسرايلر احضار ايتديلر
منجملر اول يومي تعيين ايتديلر اول كونده زير
زمينده وتهخانه لرده غارلره كيرلنديلر اتفاق
اول كونده تحريك بركاه ايدر بل ظاهر اولموب
طفل بيورديكه زعماً على انف الحكيم برمناره
ده بر شمع تابدار ابقديلر اول كونده اخشامه
وارنجه روزكاردن اثر وچراغه ضرر اولمدي
اول زمانده اكابردن بريسي انوري حقنده
بو قطعه‌يي ديمشلر قطعه كفت انوري كه ازبادهاي
سخت ويران شود عمارت وهر كوه برتري
در روز حكم او نوزيدست هيچ باد يا مرسل
الرياح تو داني وانوري ليكن اول كونده دركه
ولايت تاتارده جنكيز خان اوندقومنه امير اولدي
بعده اوتوز ييلدن صكره خروج ايدوب تاتار
سخت وسيل روان كبي ما وراء النهره دوان
اولوب دودمان خوارزم مياني غرقه خون
ايتدي مسئله قال الله تبارك وتعالى
فلا اقسم بالخنس الجوار الكنس بو قسم
اولنان ستاره‌لر قنغيسيدر ونه‌يلره نيچون
خنس وكنس در جواب خنس جمع خانسدر

رجعت ایدیجی یعنی کلدکی یره کیدیجی و کنس جمع
کانسدر مقامنده دورجی دیمکدر و مفسّرلر
دیمشدرکه بونلر بش نفر ستاره درکه سیرلرنده
استقامت و رجوع واردر زحل و مشتری
و مریخ و زهره و عطارد بونلره خمسهٔ متحیّره
درلر و دیمشلردرکه ماه دخی بو جمله دندر اتمام
رجعتی محسوس دکلدر نهایت رجعتی زماننده
فی الجمله نورینه ضعف کلور دیرلر و رجعت کوکب
حقیقتده بزه نسبت ایله در زیرا فلک تدویرینده
نطاق ثانیدن اشغه حرکت التنه راجع کورینور
و نطاق رابعه کورنه کلسه حرکتی بالایه اولور
اول زمانده مستقیم کورینور پس خدای تعالی
جلت قدرته کواکب مزبوره نک رجعتنی اهولرک
کنّد و خانه لرینه رجعته تشبیه ایلدی و استقا
متنی خانه لرنده قایم اولدقلرینه تمثیل قلدی زیرا
خنّس و کنّس عربیده اهولرک صفتیدر
قال الله تعالی والسماء ذات البروج
بروج اسمانکه سکز نجی فلکده در اون
ایکی برجدر نته کم نظم اتمشلر شعر چون حمل
چون ثور و چون جوزا و سرطان و اسد سنبله
میزان و عقرب قوس و جدی و دلو و حوت افتاب

افتاب بر ییلده اون ایکی برجی سیر ایدر هر برجی
و هر برجک مسافه سن بر ایده قطع ایدر اما
قمر هر ایده اون ایکی برجی سیر ایدر هر برجی
ایکی کون و اون ایکی ساعتده قطع ایدر
تقریبا فصول اربعه ده بروج بهار اولدر
حمل و ثور و جوزا و بروج تابستان سرطان
و اسد و سنبله و بروج خریف میزان
و عقرب و قوس و بروج زمستان جدی
و دلو و حوت و هر فصلک بروج اولینه منقلب در
درلرکه انده بر فصلدن فصل اخره انتقال
واردر ایکنجی برجنه برج ثابت درلر اول
فصلک هوای مخصوص انده ثابت اولور
و اوچنجی برجنه ذو جهتین درلرکه اول فصلک
هواسی کلیجک فصلک هواسی ایله ممتزج اولور
و خدای تعالی هر برجده کواکب ثابته خلق
اتمشدر ارایش اسمان ایچون قال الله تعالی
ولقد خلقنا فی السماء بروجا وزیناها للناظرین
واکر دیلرسک که قمر هر کون قنقی برجده ایدوکن
بیله سن حساب ایله که ماه عربیده قاج کون
کچمشدر بعده اول ایام کذشته و مضاعف
ایله و حمله نک اوزرینه بش عدد دخی زیاده ایلیه

بعده معلوم ایله که آفتاب قنغی برجده در
پس اول آفتاب اولدوغی برجدن عدد ایله و هر
برجده اول ایام گذشته نك عددندن بش عدد
طرح ایله عدد مزبور قنغی برجده تمام اولورسه
ماه اول برجده در اگر باقی قلن عدد بشدن اکسك
ایسه اول برجی تمام قطع اتمامش اولور اگر اتفاق
آفتاب اول گون آخر برجه گلمش اولسه قمر
اول صکره گلن برجده واقع اولا نصیر طوسی بو معنایی
نظم ایتمشدر شعر هر که از ماه شد مثنی کن
پنج دیگر فزای بر سر آن ✿ پس بهر برج راز
موضع شمس ✿ پنج برگیر و جای ماه بدان
ماه قنغی برجده ایدوگن بلمك دیلسك اولا
قنجی گونیدر بیله سن بعده اول گچن گونلری مثنی
یعنی تضعیف ایده سن مثلا برنجی گونده اولسك
بر دخی ضم ایدرسن ایکی اولور و بش دخی
ضم ایده سن حمل یدی اولور گنش قنغی برجده
ایسه اول برجدن یا ثلوث هر برجده برلش
اسقاط ایدرسن قنغی برجده تمام اولورسه
ای اول برجده اولور مثلا گنش حملده
اولسه اول یدی عددك بشنی حمل ایچون
اسقاط ایتمش ایسك بیلورسن که ای حمل برجنده

شعر اجلب باب فلك ظاهر اولسه مخفیات
میسر اولسه سکا حملنك مشاهده سی ✿ فلکده فایده
قلمز سعادت کوکب ✿ سنك که طالعنك اولمیه
مساعده سی علم فال و زجر بو علم بر علمدر که
بونك سببی ایله حوادث آتیه دن حدوث ایدن
امور معلوم اولور مثلا فتح مصحف و قرعه
و سایر اوضاع معروف ایله و معلوم اولا که علم فال
مقبول اهالی کمال و ممدوح نبی خدای متعالدر که
قال النبی علیه السلام نعم الشیء الفال زیرا بو علم دخی
الله تعالی یه حسن ظن واردر نته کم حدیث
قدسیده در انا عند ظن عبدی بی و بو علم بر علمدر سببی ایله
خاطر خراب عشاق دفع خفقان و اضطراب قلوب
فی الجمله قرار و سکینت بولور شعر فال ایتدم ابدی
مصحف جنکده گلدی لا بلدم که عشقك اتیه کرز
نفی ماسوا ✿ هیچ بویله مرادیمی وار عاشق اولانك
یارك یاننده اولمیه اغیار بد لقالر و قلوب اهل
حروب آشفته و پریشان ایکن اطمینان و
قوت بولور و ارباب تجارات و اصحاب
حاجات مصالح مهمانه توجه تام و خلوص نیت
قلمغه سبب منافع کثیره سی واردر
اما زجر و عیافت و طیره و کهانت و ازلام

وازلام جاهلیت جمله سندندر عده سرا ملدر
مسئله کهانت ایله عرافت مابیننده فرق ندر
جواب کهانت بر تاج نوعدر جمله‌دن بریسی اولدرکه
مثلا یدی دانه طاش الورلر وهر برینه نشانلر ایدرلر
واسامی وضع ایدرلر بعده اوجنبده حرکت ایتدررلر
وبعض کلمات سویلرلر واوجنبی اجوب اول
طاشلرک وضعندن وشکلندن خیر وشره
حکم ایدرلر وبوصنعته طرق دخی درلر
ننه کم عکسنی دیمشدر شعر لعمرک لا یدری
الطوارق بالحصی ولا زاجرات الطیر
ما الله صانع نثر اما عرافت بودرکه بعض براق
نسنه‌لره نظر ایدرلر وصو ایله طلو قدحه وقرص
اقتابه وجرم بللوره نظر ایدرلر واندە خیالر بره
ظاهر اولور ومغیباتدن خبر ویررلر
حکایت عراف یمامه کوفیه کلدکده بر زن
عرافک اوکنه کلوب ایتدی که بر دخترم
واردر شکمنده بر علت ظاهر اولوب
منتفخ اولدی دیدی عراف امر ایتدی لکن
ایله صو کتوردیلر زن صویه نظر ایدوب عراف
یمامه اوقیوب اوقوردی درحال زنه تعجب
کلوب عراف ایتدی نه کوردک زن ایتدی

پیسرم قز قرنداشی ایله مجامعت ایدر عراف
ایتدی بی حال بویله‌در تجسس ایتدیلر واقع
حقیقتی وبو حدیث فاش اولوب اوغلانه
سیاست ایتدیلر مسئله اختلاج نیه درلر وکنیفه
نظر ایتمک نیجه‌در جواب اختلاج آدمک
بعض اعضاسنک حرکتندن بعض حوادث ظهورینه
استدلال ایتمکدر مثلا هر عضوکه صول طرفدن
حرکت ایدر دلیل خیردر زیرا قلب انسانی که
اشرف اعضادر صول طرفده‌در دیدیلر وکتب
اختلاج که شکرنامه‌در میان خلقده
مشهور ومتداولدر بعض ذوالقرنینه
الجوانه بعضلر دانیال الحکیمه ایتدیکادر نسبت
ایدرلر اما بونه دلیل عقلی یه استنادی ونه
حجت نقلیه یه اعتمادی واردر مجرد دره زبان
عوامده بر سوزدر مجنون عامرینک اذا طنت
الاذنان قلت ذکرتنی وان خلجت عینی رجوت التلاقیا
اما شانه کوسنقنده نظر ایدرلر وانده
خطوط مختلفه بولورلر رنکارنک ودیرلرکه
خط نسخ قاندر وکلکه اشارتدر وخط
زرد تلفه وسبز وسعته واوجوزلوغه اشارتدر
بونلر دخی وهمیاتدندر احکام منجمان کبی

قال الله تعالى عالم الغيب فلا يظهر على غيبه احدا
مسئله قيافت • وفراست • وعيافت
وزجر • وطيره ندر جواب قيافت صحيحدر
امام شافعی رحمه الله باب اشتباهده
حکم قایفه اعتماد ایتمشدر • اما شرط بودرکه
قایف بنی مدلج طایفه سندن اولمیدر • وانسلوبی
بودرکه • قایف اولان اللرینی فرزندک استخوانی
پهلوسنه وضع ایدر • بعده بربر لمس ایدر
ومقدارلرین بیلور • همچنان پدرینک دخی
استخوانی لمس ایدر • اگر اوضاع عده تفاوت وار ایسه
نسبته حکم ایلمز • اگر برابر ایسه نسبته حکم ایدر
اما امام شافعی قول قایفه اول زمان حکم
ایدرکه • انکار آزموده اولا • نچه کره معلوم
النسب اولنلرده تجربه ایتمش اولا • اما فراست
دخی درستدر • رسول اکرم بیوررکه • اتقوا
فراسة المؤمن فانه ینظر بنور الله
ومعنای فراست ظواهر خلقتده • واحوال معانی
باطنه یه استدلال ایتمکدر • نته کم دیمشلردر
موی نرم یعنی یومشاق صاچ ابدالک وبدخولغه
دلیلدر • وموی درشت یعنی ایری صاچ دلاورلکه
وشجاعته دلیلدر • وبویوک گوزلولک مکر وحیله یه

واوغریلغه دلیلدر • وکوچک گوزلولک بی
حجاب اولمغه دلیلدر • بو فنده کتابلر تألیف او
لنمشدر • غلام وکنیزک صاتون المقده بو علم
دخی اکابره لازمدر • مسئله امام شافعی وامام
محمد رحمهما الله برگون مسجد حرامده او
تورمشلر ایدی • بر شخص گلدی • محمد بن حسن ایتدی
انظر نسب انه نجاردر • شافعی ایتدی انظر نسب
انه حداددر • شخصدن بوره سؤال ایتدیلر دیدی که
پیشتر اول حدادلق ایدی • اما الان نجارم دیدی
اما زجر وطیره • وعیافت جمله سی واحددر • رفتار
وخروش واواز طیور ومرغان ایله • بعض حوادثک
وقوعنه استدلال ایتمکدر • مثلا سفره یا شکاره
چیقلر • اگر وحشی صاغ جانبندن گلورسه سانحدرلر
مبارکدر طوتارلر • صولدن گلورسه نایح درلر
شوم طوتارلر • اوکدن گلورسه نطیح درلر
ارد بندن گلورسه قعید درلر • نشان ادبار طوتارلر
ودخی درلرکه • اواز کلاغ • ایکیشر ایکیشر اولورسه
شوم طوتارلر • اوچر اوچر اولورسه مبارک اولور
وجهی بودرکه • اصول منفعت ومضرتکه خیر و
شردر • وکلمه خیر عربیده وفارسیده اوچ حرف
اوزرینه درنیکه • وکلمه شر عربیده وفارسیده

ايكي حرف در بدكبي بس خيره موافق اولان عدده
خير درلر وشره موافق اولان عدده شر ديرلر
واكر كلاغ درخت سبز اوزره قونسه خير در
واكر درخت خشك اوزره قونسه شر در ديرلر
بو جمله خرافات اجلاف عربدر اصل شرعيسي يوقدر
لا انما طائرهم عند الله حضرت عليده عادة
بيوروردي اللهم لا طير الا طيرك ولا خير الا خيرك
ولا اله غيرك واواز كلاغ اشتسه دير ايدي
لا شر ولا خير وانما انت طير اما فال ايله طيره نك
فرقي بودركه فال خيرده استعمال اولنور فقط
اما طيره خيرده وشرده مستعملدر رسول الله
بيورر لا طيرة ولكن نعم الشيء الفال وفالي
دخي علم غيبه سبب اولدوغيچون
مدح اتمامشدر بلكه الله تعالى حسن ظني اشعار
ايتدوكيچون مدح اتمشدر الله سوء ظن كفردر
قال الله تعالى ولا تيأسوا من روح الله انه لا
ييأس من روح الله الا القوم الكافرين الاية
خاصيت اشيا مجهول السبب اولان نسنه يه
خاصيت ديرلر حيوانده وانسانده ونباتده
وحجرده اولور مثلا دوه قوشي بيرده سنك
قبوغي پاره لرين بر صحن ايچنه قوسه لر وسركه ايله

امنجته ايسه لر جنبش وحركت ايدر حكايت
محمد قزويني عجائب المخلوقاتده ايدر
آوان صباده خدمته بر كيمسه كوردم اوستنه اشتيجه
جمع اولمش حل ضمايه ايدر وهر نه كه سويلسه
بونلرك ضميرينه موافق اولور هر بريسي متسلي
اولورلر توقف ايتدم تنها اولدي يا ننه واردم
تضرع ايتدم سكا خدمت ايده يم بو عملدن
بهره دار ايله ديدم امتنان ايتدي تا اول مرتبه يه
كلنجه كه الومدن عاجز قالدي آخر بكا ايمان غلاظ
ايله يمين ايدوب ايتديكه بن بر شخص نادانم
علومدن بهره م يوقدر اما بلا رؤية هر نه كه سويلرم
بونلرك ضميرلرينه موافق اولور حق سبحانه وتعالى
بكا بو خاصيتي ويرمشدر نچه روزكاردركه جهت
معاشم بودر ديدي صنع يزدانه حيران قلدم عود
الصليب مصروعك بوينينه آصلسه صرعي واقع
اولمنه حجر مقناطيسك جذب آهن اتمه سي كبي
ويا قوت طاشني كوتورنه صاعقه اور
مادوغي كبي حكايت بركون حضرت موسى
وهارون بركوهده كيدركن كافرلر كندولره قصد
ايدرلر حق سبحانه وتعالى بو خاصيتي اول كوهك
اعطا احجارنه اعطا ايدوب كفارك سلاحلرين

قاپر کفار متحیر اولوب موسی و هارون اللرندن
سالم اولورلر و بو جمله عجایب اشیاده دلایل تو
توحید خدا جل و علی واردر و اصحاب طبیعه
روشندر زیرا انلر خاصیته منکرلردر اما بعضی
اسامی ایله تفال اتمک مثلا رسول الله مدینه
هجرت ایدر اولدقده کلثوم خانه سنه کلوب
نزول اتدی کلثوم کندو غلامنه یا سالم یا یسار دیو
خطاب اتدی پیغمبر علیه السلام سلمت لنا
الدار في يسر دیو بیوردی و دخی بر کمسنه کوردی
اسمن صوردی اول کمسنه اتیدی سهیل پیغمبر
اتیدی تسهل الامر الیکم و نته کم شاعر و میدر
شعر سمیت و یحیی لیحیی تفالا و لم ادر ان التفال
یفیل مشتق من قیل تفال قال رأیه ای اخطا
وضعف کذا فی القاموس و اشتقاق نام حیوا
نات تفال اتدکلری دخی شاعرک قولنده
مذکوردر شعر قالوا اتی تختم فقلت غنیمة و قالوا
حمام قلت حم لقاؤها و قالوا تغنی هدهد فوق بانة
فقلت هدی یاتی و بان شفاؤها اما فتح مصحف ایله
فال اتمک یعنی بعض قوم قاتنده جایز دکلدر
زیرا الله تعالی نکت داوکلی قولی حق و صدقدر
انه لقول فصل و ما هو بالهزل پس خوف ایدرلرکه

آیت عذاب کله و واقع اولا اما جایز کورنلر دیدیلرکه
طهارت ایله نیت ایده و مصحفی آچه و صاغ طرفندن
یدنجی سطره دکلو عدد ایلیه و یدنجی سطری اوقویه
بعده مصحفک یوقارو جانبنه یدی ورق آچه و صول
طرفندن یدنجی سطری اوقویه بعده فال اولندن
اشغه جانبنه یدی سطر اوقویه هر نه کلورسه حقیقت
بیله قال الله تعالی هذا کتابنا ینطق
علیکم بالحق اما اکر بسم الله الرحمن الرحیم
کلورسه فالک تمام سعادتنده هیچ شک یوقدر و ایلیه
بز دخی فال بسم الله مبارک لکنه کتابی ختم اتدک
و اشتقاق نام رحمن و رحیمدن فال رحمت طرفنده
حق سبحانه و تعالی حضرتنه حسن ظنم وار
درکه فاطر درست قیلوب بزی حمای حمایتنده
و کنف رحمتنده آسوده قیله که بیوروردر و رحمتی
وسعت کل شیء الایه کرچه کم شیردها نک
فتحی ایلر فال یوق شعر سویلینور اما بیلنک وصفنده
قیل و قال چوق قانکه بکرز بولنیزنه فلک دوزنده
قوش کبی کرنک کیبی کنورنمز بر قضا رفتار و قا
پس بو فرح قلب و صفای خاطر ایله بشیر و شادان
حکایه سنه شروع ایده لم که حلوا آخر الطعام
اولدوغی کبی بو حکایت آتیده دخی منتهای کلام اولا

قصهٔ بشیر و شادان افضل الانام حضرت امام
غزالی رحمه الله علیه ایدرکه اگرچه بو قصه‌یی ضعیف
الاسناد و قلیل الاعتماد بولدم اما چون فواید موفوره
و مسائل مشهوره‌یی محتوی در لابد نقلنی جایز گوردم
که العهدة علی الراوی روایت اولنور که ملوکک
پارسدن بر شهریار رعایتمقدارک بر وزیر
هشیاری وار ایدی نامنه هرمز دیرلر ایدی حکیم کامل
عاقل ایدی مدت عمرنده دوحهٔ وجود فانیدن
بر نهال نورس حاصل و افنان آمال و امانیدن
بر میوهٔ انفس ظاهر اتمش ایدی ذو فنون
دوران و نام شریفنه شادان دیرلر ایدی گو
زیرک و عاقل و مکارم اخلاق ایله مکرم و علایم علم
هنر ایله معلم **بیت** سرایرا فروز اقلیم معانی
لطافت بخش گلزار بیانی ** مه تابندهٔ برج معارف
شه فرخندهٔ ملک عوارف **نثر** انسان درریاری
منتظم و متصل و سن شریفی سبعه‌یه یتشک
حفظ قرانی حاصل ایدوب اما اولان نشو نمایه
بلوغ و بلوغ عقل ایله چراغ بشریتنی فروغ بولدقده
اکتساب انواع فضائل قلوب هرفنده کامل
اولدی ماه نو کبی کتدکجه شهرهٔ شهر و دیار
و هیئت فضیلتی نواحی آفاقه تشویب عالم الکه مشتاق

دیدار اولدی **شعر** ابرق بدی من جانب الطور
لامع ** ام ارتفعت من وجه لیلی البراقع
نعم اسفرت لیلی فصار بوجهها ** نهارا به نور
النجم ساطع **نثر** ناگاه مقتضای قضاء الله
بدرسی **ارجعی الی ربک** دعوتنه اجابت قیلوب
پسرک حالی متغیر و نهال بالی منکسر اولدی
نواب زمانه املاک و اسبابنه دست رس
بولوب ناطق و صامت و متحرک و ثابت نه
سی قالدی پادشاه وقت حالنه شفقت کمالنه
حرمت ایدوب اگر تکلف صدر وزارت قیلدی
شعر اگر قیمتی غم گوهرک مدار ** که ضایع نکرد اندت
روزگار ** اگر ذرهٔ زر ز دندان گاز ** ببفتد
بشمعش بجوئید باز ** **نثر** باید و فضل و کسب کمال
که اید و که ز د جاه و مال **شعر** جهانک کاری
امر اعتباری ** سرورک اصلی یوق حزنک مداری
نه اقبالنه اول شادان و مغرور ** نه ادبارندن
اول غمگین و رنجور ** الم کم عالمنده اولدی
مدغم ** سروری عین غمدر سوری ماتم
دلبرسک ارحتی ترک ایت هوایی ** خدا ایچون
اول گوزتمه ماسوایی **نثر** پسر اول جهتدن که حقا
رت قدر دنیایی و جلالت شاه عقبایی عقلن گر

عقل مجرب ایله امتحان و رأی محاسب ایله
حسبان و اذعان قلمش ایدی معرض بلکه
متنفر اولدی زیرا اگرچه سیم و زردن دست
دامانی تهی اما علو همتی همیان غنی جواهر قناعت
ایله پر اولوب کمال غنایه منتهی ایدی نته که
شعر گرچه بر یک قرص جو در فقر قادر نیستم
دامن همت نیالایم بقرص آفتاب و ز فرط
تشنگی جان ایدم نیز دنگ لب تشنه ترم باید از
همتم گر خود ز رو با خواهم آب خدمت
مخلوقه ال بغلمغی کندویه روا اولدوقت نامعقوله
دل بغلمغی کندویه روا و تیز اکور میبوت
بر شب سواد ده قالقوب اللیل اخفی للویل
دیوب کربت غربتی و شدت فرقتی اختیار ایدی
شعر آنرا که جای نیست همه شهر جای اوست
درویش هر کجا که شب آمد سرای اوست مرد خدا
بمشرق و مغرب غریب نیست هر جا که میرود
همه ملک خدای اوست نثر اول زمانده بغداد
دار السلام و کرسی ممالک اسلام تختگاه خلفای
دین و مستقر علما و اهل یقین رضوان الله تعالی
علیهم اجمعین ایدی بیت شاد آن دخی شام غمکده
کوکلی جان ضعیفی قلدم روانه عاشقه بغدادا ایراق دکل

دیوب سمت بغداده طریق سداد صورت
ماه نو کبی شهر شهر بگردان و کوی آفتاب کبی کوی کو
افتان و خیزان روان اولوب عیانت حال
و رایات سربال ایله بی رحمت دیار رومی مرکب و بارز
چون ظاهر حلوانه یتشدی و بدر و اتیده صحرای خا
خانقینه واصل اولدی کوردی که بر غلام عربی
منظور غنی و ذکی نهال قدی ماه نو کبی تحصیل کمال
ایچون هلال و تغیر ظاهری ثبات باطننه مشکل
اول کبی دال اولتوب صفره خدینی اشی التون
اولدوغنه شاهدین اولمش عنوان حالنده
آثار صلاحی بیدا و ظاهرا فعالندن اسرار فلاحی
هویدا ایلر و کلوب جوان فارسیه طالب
العجمی کبی عزت ایدوب لسان عربی ایله
السلام علیک یا شادان دیدی
شعر قمر السماء و شمسها اجتمعا بالسعد ما غابا
و ما طلعا نثر شادان متعجب اولوب اشتدی
السلام علیک یا عبد الله دیدی بنم نام مشهور
ناشنیده ایکن نه دن بلدک و نشانم نادیده
ایکن شادانم نه دن بلدک غلام عربی آن
بو التعجبی ایله آغاز تکلم ایدوب دیدیکه مشهور
بو قول مطبوع سکا مسموع اولمدی می

پیغمبر علیه السلام بیورر • الارواح جنود مجنده
فما تعارف منها ائتلف وما تناکر منها اختلف
یعنی جانلر عسکر مجتمعه در • انلرک عالم ارواحده
بربرینی بلمدیلر عالم اشباحده دخی • مصدق و
ایلاف اوزره اولدیلر • شادان بلدیکه • اول غلام
مطلقا اولیاء خدا و صمیم عرب و عربا دندر • پس دیدیکه
روا دکلدر که • سن نه نام ایله سن • بن سنک
نامک بلمیم • غلام عربی دخی دیدیکه • پدر و مادر وضع
اتدوکی نامم بلممکده نه ضرر • خداوند خیر و شر
وضع اتدوکی نام خود معلومک دیدی • قال الله
تعالی ان کل من فی السموات والارض الا آتی الرحمن
عبدا • هرکه آسمان و زمینده موجوددر جمله سی عباد
اللهدندر • سعدوندر • ناکاه بونلر بو سوزده ایکن
بر غبار ظاهر اولوب • تتق روزکار ایله • ایچندن
بر سوار ذو الوقار بلوردی • زیر راننده براق
و میاننده تیغ براق • تاج شاهی کیمش • و نطاق
پادشاهی بغلنمش • مکر اول سوار خلیفه • زمان
هرون الرشید ایدی که • شکارار دیکه خدم
حشمندن بعید اولمش ایدی • بو ایکی غلامه کلوب
سلام ویردی • اقبال تام ایله علیک الدیلر
هارون فراستیله • کیاستلرینی بلوب و صحبتلرینه

راغب اولوب • ایتدی من این اقبلتما • غلام عربی
ایتدی • من ظلمات ثلث • یعنی ظلمت بطن و ظلمت
رحم و ظلمت • هارون ایتدی • راه صواب قنغیسیدر
غلام عربی ایتدی • ذاک یشیر الیه بلطائف المعقول
ولا یدرک بظواهر الدلیل • یعنی راه معرفته اشارت
ایتدی • شعر سخن کو از دماغ هوشمندست • کر از
تخت الثرا آید بلندست • هارون الرشید
اول جوانلرک بو پیرانه کلماتی بعید کوروب • این انت
غلام • غلام ایتدی • ابن رجل وامرأة • هارون ایتدی
اندن سؤال ایتمزم • کم لک من السنین • غلام ایتدی
السنون کله من الله • هارون ایتدی کم تعد یا غلام
غلام ایتدی • من واحد الی مائة الف • هارون مضطر
اولوب ایتدی که • پس نیجه سؤال ایتمک کرک • غلام ایتدی که
واتی علمی شیء لا اعطی • هارون بو ایله دیدی • غلام ایتدی
بکا خبر ویردکلری اوزره • اوندن درت ییل زیاده
در • هارون ایله کلام منقطع اولوب • تکرار
شادان • غلام عربی یه ایتدی که • خدای علام حقی اول نام
بیلدرک قومشدر • نه در دیدی • غلام ایتدی
بشرک الله بشیر در • هر آن • ات باشنی
چکوب بونلرک تماشاسنده • ایدی • شادان
ایتدی یا بشیر اجازت وار میدر که سنکله

همصحبت اولوب خدمتکده اولام بتیر ایتدی بن عهد ده
ایتمشم بر کمسه ایله صحبته که روزکار دیده وکار ازموده
اولا تلخ وشیرین ورنج وراحت چکمش اولا
شرطی اول که اکتساب علوم ادبیه وتحصیل فنون
عربیه قیلوب کمالات قدسیه وفضایل انسیه
مظهر اولا شاه دان ایتدی پس بنی امتحان ایله
تا جهل وهنر ظاهر ورد وقبول نمایان اولا شعر
سوف تری اذا انجلی الغبار افرس تحتک ام حمار
بتیر ایتدی اول توحید خدا عز وجل وعلادن سؤال
ایدرم که اصل عرفان ورأس ایمان ندر شاه دان
ایتدی سؤال ایله. علم توحید. بتیر ایتدی
یا شاه دان این الله قبل ان یخلق العالم یعنی
الله تعالی عالمی خلق عالم ایتمدن الله تعالی
قنده ایدی شاه دان ایتدی این مکاندن
سؤالدر خدا مکاندن منزه ومتعالدر
پس محل خدادن سؤال محالدر وسؤال ایتدیکه
خدا عالمی نیچون یاراتدی جواب ویردیکه فعل
خدا علل واعتراضدن بری وکیف وکمدن عاریدر
علم ازلیسنده اولان ارادت شامله وقدرت
کامله سی حسبیله بی توسط آلت جمیع اشیایی
هویدا قلدی دیدی وسؤال ایتدیکه خدانک قنغی

نعمتی اول موهبت قلدی جواب ویردیکه اول
نعمت هدایت اسلامدر فان تعدوا نعمة الله
لا تحصوها الآیة. علم تفسیر. بعده ایتدی ای
شاه دان تفسیر قرآنده زحمت بی کران حاصل قلدیکی
شاه دان ایتدی بلی پس سؤال ایدیکه نیچون الله تعالی
قرآنده لفظ سمائی جمع وارضی مفرد ذکر ایتدیکه
خلق السموات والارض دیدی وهم معلومدر که
زمین دخی آسمان کبی طبقات سبعه در. خلق
سبع سموات ومن الارض مثلهن الآیة جواب ویردیکه
طبقات سما اجناس متعدده مختلفه در اما
طبقات ارض کرچه متعدددر جنس واحددر
جنسیت اعتباریله واحد ذکر ایتدی دیدیکی
وسؤال ایدیلکه الله تعالی بیورر آتاکم من کل ما سألتموه
یعنی سیزه جمله استدوککزی روا قلدم دیو بیورور
اما نیجه فقیر غنا طلب ایدر واصل اولمز وهزار بیمار
صحت طلب ایدر واصل اولمز جواب ویردیکه
بو خطاب مجموع خلقه وارد اولمشدر شخص معینه
وفرد مخصوصه دکل مجموع خلقه خود جمیع مرادات
ویرلمشدر اگرچه بعض محروم ایسه ده ونحویون
دیمشلردر که من تبعیض ایچوندر یعنی سیزه
هر سؤال ایتدوککزک بعضنی عطا ایتدک دیمک اولور

بو تقدیرجه سؤال وارد اولمز علم نحو وسؤال
اتدیکه ای شادان علم نحودن دخی بهره ویرندن
قطره حاصل قلدگمی شادان اتدی ذلاقت
لسان وفصاحت بیان علم نحو ایله حاصل اولمز
پس نحودن عاقل اولان نحودن غافل اولا قال النبی علیه
علیه السلام جمال الرجل فصاحة لسانه وسخن لحن
کاه اولورکه کفره مودی اولور نته که خدا عیسی علیه السلام
وحی ایدوب بیوردیکه ولدتک وانت نبی یعنی
بن سنی تولید اتدوم وسن پیغمبرسین ترسالر
تشدیدیی تخفیف ایدوب ولدتک وانت بنی
اوقودیلر تعالی الله عما یقول الظالمون ورسول اکرم
صلی الله علیه وسلم بیورر رحم الله امرا اصلح لسانه
پس سؤال اتدیکه قال الله تعالی ان هذان لساحران
ان حرف نصبدر هذان انک تثنیه سی در حالت نصبی
بایلر کرک پس نحودن هذین دیمدی جواب
ان نعم معناسنه در نته که جرده کلمشدر
مهاجرلر رسول الله ه اتدیلر انصار بزه تقدم
اتدم اول جهتدن که کامقام احضار اتدیلر
وبارلقلر اتدیلر رسول علیه السلام بیوردی
ان ان یعنی اری اری ترکیده اوت
اوت دیمکدر کلمه ایجاب در وشعرده بنده

وقد کبرت قد علاک شیب ویقلن شعر
فقلت انه یعنی فقلت نعم دیمکدر واننده اولان
یا ها استراحت در بشیر اتدی اول کلمه
قنغیسیدر که هم اسم اولا هم فعل اولا
هم حرف اولا شادان اتدی بو مقوله
اوج کلمه واردر اول علا کیبی که اسم در ابو عمر
بن علی وفعل ماضی در علا یعلو قال الله تعالی ان
فرعون علا فی الارض وحرف جر در نته که وعلی ابهم
تیبو کلوح ثانیا کلمه فی در اسم دهاندر نته که سمعت
من فیه وامر در فی بعهدک یا هند عهدکه وفا ایله
وحرف جر در نته که المال فی الکیس ثالثا کما در
کما اسم در نته که لما قدم وفعلدر لم لما وحرف در
لما یقم زید علم صرف پس بشیر اتدی ای شادان
علم تصریف نفیده اولان تصانیفه نظر واکتساب
هنر قلدگمی شادان انک اول جهتدن که قلبی حرف
علتدن اجوف وکم همتی مضاعف ایدی کلمه
ایجاب ایله جواب ویروب اتدیکه تصریف
کیمیاء لغت عرب ومفتاح کنوز علم وبیدر
انه که کیمیا لغتده فلیکک کیر دیه نا بیرانه سیدر
تصریف دخی کلمه واحاری متعدد قیلور حکایت
ابو عثمان مازنی حضرت واثق بالله اوکنده

یعقوب بن سکیته سؤال ایتدیکده قرائنده ارسل
معنا اخانا نکتل واقع اولمشدر نکتل نه وزندر
اول زره دردیدی یعقوب ایتدی نفعل در مازنی
ایتدی پس ماضیسی کتل اولمق لازم کلور یعقوب
عاجز قالوب مازنی ایتدی وزنی نفتعل در کسره
یایه ثقیل اولوب یا الفه قلب ایتدیلر
جواب امرده لام مجزوم قیلنوب التقاء ساکنین
ایچون یا حذف اولندی پس بشر دلدن
سؤال ایدوب ایتدی فعلان وزنندن موتی نیچه در
نبادان ایتدی وزنی مفعل در پس وزن موتی
نیچه در جواب ویردیکه فعلی در بشیر ایتدی موتی
ایله موقی بیننده فرق نه در که انک وزنی مفعل
بونک وزنی فعلی اولا بشادان ایتدی میم موتی
زایده در اصلی دکلدر ولی یلی دن در اما میم مو
موقی اصلی در مات یموت دندر علم شعرده
بعده بشیر ایتدی ای بشادان اشعار یروردن
شعورک وار میدر بشادان ایتدی
شعورم اولدر که رسول الله دیمشدرکه ان من
الشعر لحکمة وان من البیان لسحرا شعرده جوا یدجلیله
جو قدر خزانه واملاک ارم وزینت ولائم وملائم
اکثری الهام ربانی وتلقین سبحانیدندر اما اکثر

مخشیات مشتمل اولمیه منهی ایله واحادیث نبویده
بوداخی وارددر علموا اولادکم الشعر فانه تفتق الاذهان
ویورث الشجاعة یعنی اولادکزه تعلیم شعر ایلک
زیرا که خاطرلرین ده ایلر وشجاعت وسخاوت
کتورر وبالجمله شعر مجامع حکم وعرفاندر وشواهد
ذلک مشکلات قرآندر شعر اذا التنزیل اشکل منه
حرف فتشاهد ذلک الشعر المقول [illegible] وطبایع
مردم منثوردن منظومه ارتوق مایلدر ونظمیله چون
قید الا اوا ید دمشدر زیرا نثرده اخلال وتغیر
واردر اما نظمده بوقدر پس سؤال ایتدیکه
اشعر عرب کیمدر جواب بنده ویدیکه امرء القیس
اذا رکب وطرفة اذا طرب والاعشی اذا شرب والنا
بغة اذا رهب وزهیر اذا رغب اعلم ای صر الکلام
المطبوع الممتنع واحسنه ما قل ودل والخطبا ثلثة
جاهلی واسلامی ومخضرم مخضرم اول شاعردر
جاهلیتده اسلامه کلمشدر لبید کبی واعلم ان الشعر
یسخی البخیل ویشجع الجبان ویفرح المهموم ویمرض
الغضبان وکذلک قالوا الشعر انفذ من السحر بلا تجربة
المردی وما ملجدر لولا الشعر الا معاهد وما الناس
الا اعظم نخرات پس سؤال ایتدیکه اشعار
عدن قنغی شعر اصدقدر جواب ویردیکه

شعر حسان در مدح رسول الله ده شعر وما حملت
من ناقة فوق رحلها ابر واوفى ذمة من محمد
يعني اشتره نمه نمدي قولنده وعهدنده محمددن
صادق ركسك وسؤال ايديكه مرثيه ده احسن اشعار
قنغيسي در جواب ويرديكه بو بيت در بيت
ارادوا ليخفوا قبره من عدوه فطيب تراب القبر
نم على القبر يعني استديلركه قبرني عدودن ستر
ايده لر تراب قبرك رايحه طيبه سي قبره دليل
اولدي وسؤال ايتديكه ابلغ اشعار شجاعتده
قنغيسيدر بو بيت ديدي شعر اشد على الكتيبة لا
ابالي امنيها كان حتفي ام سواها يعني لشكره حمله ايدرم
شجاعتده قنغيسي در جواب ويرديكه قول زهير در
شعر تراه اذا ما جئته متهللا كانك تعطيه الذي
انت سائله يعني انده سنه طلب ايلسك شاد
اولور كويا كه اكر طالب اولدغك نسنه يي
ويررسن وسؤال ايديكه اوصاف بخيلده قنغي
بيت ابلغدر جواب ويروب ديديكه بو بيتدر
شعر الصرنه فاعداني من لطمهم خوفا على الروث
من لفظ الغضافير يعني كوردم اوتورمش خورده
عصفورلر منزلده اولان دانه لري دوشرمسون
وسؤال ايديكه ابلغ اشعار شجاعتده قنغيسي در

بو بيت ديدي شعر اشد على الكتيبة لا ابالي
امنيها كان حتفي ام سواها يعني لشكره حمله ايدرم
غم چكمزم كر سويلم اول لشكرده ميدر غيري تردده ميدر
وسؤال ايديكه قنغي شعر خاطره زياده تسلي ويرور
جواب ويرديكه بو شعردر شعر فقل للشامتين بنا
افيقوا سيلقي الشامتون كما لقينا يعني بزوم مصيبتمز
شاد اولنلره سويله كه بزه ملاقي اولان انلره دخي
ملاقي اوله كركدر معاني شعر مشكل وسؤال ايديكه
اي شاه دان بو بيتك معناسي نه در بيت ان
لنا احمرة عجافا ياكلن كل ليلة عكافا فانز معناي بيت
بودر كه بنم بر قاج اشكلرم واردر هر كيجه بالان
ييرلر خربالافي نيجه بدر جواب ويرديكه شاعر بالان
دوزاميش عبالنه هر شب بهاي بالان ييدورر ديمش
امثال عرب بتر اشيدي اي شاه دان امثال
عربدن نسنه بيلكورمين اشيدي كه امثال
عرب علم شريفدر قال الله تعالى وتلك
الامثال نضربها للناس وما يعقلها الا العالمون
وديمشلردر كه الامثال للقلوب كالمرائي للعيون
وامثال عربك اكثريا بر اصل سابقي اولور
آنا وجوهدن بر قاج وجهده مناسبت ايله
اخر موضعده استعمال اولنور ضرب مثل درلر

ومثلك معناى مقصوده دلالتى صريحدن ابلغ
اولور پس بر شير سؤال ايدوب ايتديكه
اعيا من باقل مثلنك اصلى نه در شادا له
ايتدى باقل حماقت ايله معروف بر شخص
اسميدر بر كون بازاردن اون بر درهمه بر آهو
صاتون الوب خانه سنه كيدركن يولده سؤال
ايتديلر كه بو آهوىى نچيه الدك جوابه قدرتى
و عبارته استطاعتى اولميوب ايكى اللرين اچوب
و ديلنى چيقروب اون بر عددنه اشارت ايتمك
استدكده آهو اغوشندن خلاص اولوب
قاجدى عرب ايچنده اول زماندن برو سوزه
قدرتى و سنينه سنده اولان معنايى اداية تمكنى
اولميوب آهوى مرادن ضايع ايدنلره تمثيلاً
اعيا من باقل درلر مثل اولمشدر يعنى لواء كلام
ده باقلدن اعجز در ديمكدر وسؤال ايتديكه بو مثلك
اصلى نه در كه الحديث ذو شجون جواب ويردكه
ضبه بن ادك ايكى اوغلى وار ايدى برى سعد و
برى سعيد بر كون ضبه نك دوه سى ضايع اولوب
سعيد طلب ايتسه ده تا بديد اولوب
مدت مديد مرور ايدوب بر كون حارث بن
كعب ايله كيدر ايكن بر جايكاهه كلوب اثناى

كلامده حارث ايتدى بو جايكاهدن بر جوانى
بكناه طمع خام ايله طعمه شمشير ايتدم
و شمشيرمى نه ميانه نده بر آتدم ضبه اوصاف جواندن
خبر بيلوب اول شمشيره نظر قلدقده علم حاصل
قلدى كه حارث سعيدك قاتلى در بز
الحديث ذو شجون ديوب فى الحال سر حارثى
اول تيغ ايله غرق خون ايتدى پس بر كلده كه سوزدن
سوز آچله و كوهر اسرار صاچله بو مثلى ضرب ايدرلر
و سؤال ايتديكه بو مثلك اصلى نه در ما ار
ما ارخص الناقة لولا الملعونة فى عنقها جواب ويردكه
بر اعرابى نك دوه سى بدخو ايدى بر كون
غضب ايدوب اكر بو دوه ويى بر درهمه بيع
ايتمز ايسم عورتم بوش اولسون ديدى بعده
پشيمان اولوب طلاق واقع اولمامغه حيله
شرعيه اولسون ايچون بر كردننه بر كربه
اصلوب بازارده كزدرر دوه بر درهمه كربه در
بيوز اقچيه اما صفقه واحده ايله صاتلور برى
برندن ايريلمز ديو فرياد ايدرلر ايدى و كورنلر
در ايدى كه ما ارخص الناقة لولا الملعونة فى عنقها
فى عنقها درلر ايدى يعنى نه اوجوزدر دوه اولور
دى اكر بو بيننده بو ملعونه اولماسه و بو مثل

اول محلده ذکر اولنور که بر نعمت رایکانک
یابنده زحمت بی کران اولنه و یا بر کل
رعنانک یابنده خار بد لقاسی اولا علم لغت
بشیر ایتدی ای شادان هیچ لغت عربی تتبع
قلدکمی شادان ایتدی نیچون ایتمیم که خدای تعالی
بیورر بلسان عربی مبین و پیغمبر علیه السلام
بیورر که تعلموا العربیة فانها اللسان الذی یکلم الله به
عباده یوم القیمة نیچون شریف اولمیه که طهترین کتاب
و مطهرترین رسل بو لسان اوزره در و دخی ترکه
لسان عربی سائر لسان ایچنده شول نقد
شهر در که پادشاه سائر نقوددن اول
نقدی قبول ایده و بر نام شریفین اول
نقدک سکه سینه نقش ایدرلر بشیر ایتدی
پری و آدمی یه نیچون جن و انس درلر شادان
ایتدی انس محسوس اولدوغی ایچون درلر
نته که انست النار علیه اللیل معناسی اوزره
در مستترایدن دکلدر انونکیچون انلره جن دیرلر
و جن علیه اللیل الآیة کیجه اکا تاریک اولدی
دیمکدر و مستور العقل اولانه دخی مجنون درلر
نه قبلدن بشیر ایتدی لفظ مسلم و یهودی
و نصرانی و مجوسی ندن مأخوذدر جوابنده ایتدی

مسلم امر فی الله تسلیم ایدیجی دیمکدر اما یهودی
اصلده یهودایه منسوب کوردر ذال معجمه ایله
پسر یعقوب پدر علیه السلام آخرنده اولان یا یا
نسبی در اما مجوسی موی کوشدن معرب در
که صاچلرینی قولقلرینه صارقدررلر ایدی معرب ایدوب
مجوس قلدیلر بشیر ایتدی عربیتی اول تکلم ایدن
کیمدر شادان ایتدی یعرب بن قحطاندر بشیر ایتدی
لسان فارسی حقنده نه درسن شادان ایتدی
الفارسیة تتلو العربیة فی الفصاحة یعنی فارسی
عربیة تابعدر و عربیتک مادونی فصاحتده
فارسیدر و سائر السنه فارسینک مادونی در
اول اجلدندرکه امام اعظم قتنده مصلی لسان
فارسی ایله قرائت قلسه صلواتی جایزدر اما مکروهدر
و امامین قتنده جایز دکلدر اکر عربیه محاوره
ایدر یاننده دخی جایزدر کافیده ابو سعید بردعی
الم تجر بتغیر الفارسیة لمزیتها علی غیرها کقوله صلی الله علیه
وسلم لسان اهل الجنة العربیة والفارسیة الدریة

شعر

الدار داران ایوان و غمدان ۞ والملک
ملکان ساسان و قحطان ۞ والناس فارس والا
اقلیم بابل ۞ والاسلام مکة والدنیا خراسان
ایوان کسریدر غمدان صنعانده قصر بلقیسدر

ساسان و قحطان جدّ ملوک عجم در بابل کوفه
دن بر ناحیه در قال ابن لهیعة فارس و روم قریش
العجم و قال رسول الله صلی الله علیه وسلم لو کان
الایمان معلقا بالثریا لناله اصحاب فارس الحدیث
علم خط بشر ایتدی ای شادان هیچ طریق
خط و کتابتده خطوطات همت صرف ایتدیگمی
شادان ایتدی علم خط اشرف کمالات انسانی
و سبب ثنات آسمانیدر قال الله تعالی
علّم بالقلم علّم الانسان ما لم یعلم ن والقلم وما یسطرون
حسن بصری رحمه الله بیورر ن دوات در والقلم
کاتبدر وما یسطرون خط در و دیمشلردر
الخط لسان الید و دیمشلردر العلم صید والکتابة
قید الخط جواهر الکلم پس تحویل بویله صنعتی اکتساب
و بو تحلیه فننه انتساب ایتمم دیدی بو فنده دخی
ماهر و متبحر ایدوکی متعین و ظاهر اولدی علم فقه
بشر ایتدی پس فقه دخی بیلور میسین شادان
ایتدی سؤال ایله بشر ایتدی نه درسن شول ایکی
زن حقنده که محل واحدده وضع حمل ایتدیلر بری
پسر بری دختر ناگاه فرزندلری مشتبه اولوب
هر بریسی پسر بنمدر دعوی ایتدیلر جواب ویر
دیدکه ایکیسنک دخی لبنی برابر شیشه یه وضع

وضع ایدهلر و میزان ایله وزن ایدهلر قنغیسنک
اغر اولورسه پسر انکدر و والدهسی اودر
غریب الحدیث پس بشر ایتدی ای شادان
بو حدیثک معناسی نه درکه رسول الله بیورر
لا تسبوا الدهر فان الدهر هو الله شادان ایتدی
عرب چون زمان جاهلیتده کندولره قحط و غلا
ایرشه زمانه دشنام ایدرلر ایدی رسول
رسول الله صلی الله علیه وسلم منع و نهی ایتدی
و بیوردیکه سیزک دشنامکز معنیده الله
تعالی یه راجعدر زیرا جمیع فعلک خالقی
الله در و سؤال ایتدیکه اخبارده گلمشدر
ان النبی علیه السلام نهی اکل الفغم و رمی الرغم
فغم و رغم نه در شادان ایتدی فغم
بر خلال ایله دیش اورته سندن چیقن نعمه
طعام درکه یابانه اتمق گرکدر و رغم اغزده
باقی قلن طعامدرکه انی یوتمق گرک دیدی بشر ایتدی
بو حدیثک معناسی نه درکه رسول علیه السلام
بیوررلا عدوی ولا هامة ولا صفر ولا غول الحدیث
معناسی دیمکدرکه بو اشیاء اربعه نک رعا
یتی شرعده منهی در عدوی سرایت جربدر
سرایت یوقدر سرایت مرض اباذن الله در

وهامه متنك استخوانی مرغ اولوب کورنده
اوجمغه درلر جاهلیتده بویله دیرلر ایدی وصفرا نیده
سفر اتنزلر ایدی وغول دیو بیابانده ادمی چیغروب
هلاك ایدنه درلر بونلرك جمله سنی اسلام ده
یوقدر علم طب نشر ایتدی ای شادان علم
طبك تجربه سنه اشنالق وتمعه سندن رشنالق
حاصل ایتدکمی شادان ایتدی بلی بشیر ایتدی
سبب ندرکه برکمسنه قبل الطعام سفرجل یه
قبض اولور وبعده یه اسهال اولور
طبیعت خود واحد در حکیم نیچون متعدد در
شادان ایتدی سفرجل غایتده قابض در
وغدا جنسندن در چون معده خالی اولا قعر
معده یه واصل اولوب قبض ایدر اما بعد
الطعام یینه معده مملو در فخم معده ده صقوب
طعامی المشغه دفع ایدر بشیر ایتدی احسنت
احسنت یا شادان ان لك فی كل قدر معرفة
یعنی سنك هر حو بلکده کفکك وار در یعنی
هر علمدن بهره وهر بحردن قطره حاصل ایتمشسن
پس انساننده حالت عشق نه در که بو معنی
بکا مشکل وصلنده جمیع عاقللر غافل در دیدی
شعر مشکل عنیست عشق که گفتن نمیتوان

وین مشکل دگر که نهفتن نمیتوان نشر ایتدی
سبب عشق نه در شادان ایتدی متاخدن
بر بینه بو سؤالی ایتدیلر که جوابنده بیوردیلر که ان
ان الله تعالی دعا عبادة الی محبته فابوا ذلك
فعاقبهم بالعشق من لا یرحم لهم یعنی حق سبحانه
وتعالی کمال لطفندن ونهایت شفقتدن
جمال بیمثالنی عرض ایدوب عبادنی کندو محبتنه
دعوت قلدی عباد نامراد اول سعادتدن
اباء ایتدیلر حق جل وعلا دخی اول کناهه عقوبت
ایچون بونلری بر مخلوقه عاجزك دردنه گرفتار
وعشقنده سرکشته و زار ایتدیکه نه وصلنه مجال
ونه فرقته احتمال اولا شعر دیدم رخ جانان وشدم
از جان عشوق یعنی که شدم زجان بجانان عاشق
برباد شد از عشق تباه دین ودلم یارب نشود
هیچ مسلمان عاشق قال الله تعالی ومن یعش
عن ذکر الرحمن نقیض له شیطانا فهو له قرین
بشیر ایتدی عشقك دل عاشقده کیفیت ظهوری
وابتداء لمعان نورندن نه خبر ویر شادان
ایتدی ابتداسی نظرت ثانیسی فکرت
ثالثی طمع وصلت تا بر مرتبه ده یر ورتش بولدیکه

نقطه ایکن کتاب و ذره ایکن آفتاب اولور
بیت عشقمی یا زمغ التسم نقطه سی بر کتاب اولور
شوقمی سویلسم اگر ذره سی آفتاب اولور نثر عقل ضعیفه
اضطراب و جسم نحیفه انقلاب کلور طبیعت
متقاضی و جان متمنا اولان سرگشته و ناتوان
اولوب تلف جانه مؤدی اولور نثیر ایتدی
ظاهر بودر که عشق کمالات انسانیه دندر
جهت محاسنی و طرف محامدنی بیان ایلمه دیدی
شعر بو دکلوری عشق اهلینک هپ جمله لاف اولمز
بو عشقک یوق دکل بر سری و ازلا بد کذاف اولمز
شادان ایتدی عقیده بر هنر واردر که جمیع هنرلر
سر دفتر و جمله کمالات اکه مستخرجدر زیرا صفت
کبر رأس خطیئات و اصل رذایلدر بر کمسنه که عا
عاشق اولا آندن صفت کبر زائل اولور شعر
نون الهوان من الهون مسروقة فاذا هویت
فقد تعبدك الهوى رباعی صغر کتاب عقله
سؤال و جواب عشق تمکن دکل بیان حساب د
عشق بر نغمه سی ایدر بو طفوز پرده دن کذر
او بمزا اصول مطربه سافی رباب عشق اصل
کهر عشق ز کان دکرست منزلگه عشاق مکان دکراست

ان مرغ که دانه از غم عشق خورد برون ز دو
کون آشیان دکر است نثر نثیر ایتدی ای شادان
چون عشق ورطه هلاک و محل استهلاکدر بوندن
خلاصه طریق و انتقاله توفیق نه وجهله اولور ایتدیکه
عشق بیمارلقدر قال الله تعالى فیطمع الذی فی
قلبه مرض الایه مفسرلر دیمشلر که مرضدن
مراد مرض عشقدر چون طریق عشقیله یعنی نثر عیله
معشوقه وصول متعذرا و تمنیه تدبیر اولدرکه نتیجه و
کوندز خدای بی نیازه نیاز ایدوب چاره
سازلق طلب ایده و امیددرکه نور عصمت مدد
کارلق ایدوب ظلمت هوا ایر ستکدن طریق
هدایته ایرشه و دخی معشوقک عیوب و قبایحن
یاد و حسن مدایحن فراموش اتمکه قصد ایده
و اندیشه ایده که اول مفتون اولدوغی جمال عرصه
زواله درمثلا اول تناسب اعضادن حاصل
اولان حسن و خوبی شیب و هرم
و یا موت و سقم ایله متغیر و نابود اولور سبب
نفرت و باعث مباعدت اولور و کل
آت قریب و المقدر مصیب شعر تا در هوس
لعل لب و جام می تا دربی و از دف و چنک و نی
اینها همه خشت نست خدا میدانند تا ترک تعلق

تا ترك تعلق نكنی هیچ نبا نظم بشیر اتیدی نه درسن
شول طایفه حقنده كه خدایه دعوای تقرب ایدرلر
بو حدیثك اصلی نه در شادان اتیدی الان
كلدك مغز علوم ونتیجه رسوم واصل مرام
وخلاصهٔ عوارف اولان یكتحل العیون لغیرك
جهك ضایع وبكا ذهن لغیر فقدك باطل شعر
كنجیست وصل دوست كه عالم طلسم اوست هر كس
بافت مهر سعادت باسم اوست نثر پس معلوم
اولاكه خالق آدم وعالم كل تاریكدن خلق ایدوب
جای تاریك نور پاكدن مخلوق اولدی بعده
هوایی خلق اتدی ونفسنی اكه عاید وجانی
عقله مایل ایدوب نفسی ایله جانی مجاهد
قلدی ونفس ایله هوا بیننده شیطانی
وسیله وعقل ایله جان ارسنده فرشتهٔ
واسطه قلدی روحه الهام ونفسه وسوسه
ویروب بو ایكی صف محاربه ومقاتله اوزره
اولدیلر هوا ونفس حیل شیطانه متعلق و
عقل وجان رشتهٔ فرشتیه متشبث اولوب
ایكیسی كفهٔ ترازو ودل زبانه مثال پس كاه
متاع هوا غالب ودل مزخرفات دنیایه
طالب ومایل اولوب موتی ناسی وآخرتی

فراموش ایدركه فما ربحت تجارتهم وما كانوا مهتدین
انلرك شاننده دركه كاهی عقل غلبه ایدوب
جانب آخرة مشتاق ونفحات نسیم ربانیدن
استنشاق هوای عاقبت قلوب خلقدن مستو
متوحش وحق ایله مستانس اولوب چشمندن
خواب راحت دور وجسمی بستر عافیتده تجفو
سینه نور شهود جمال ایله مالامال
ومشغل قلبی متصل ذكر خدای متعال
رجال لا تلهیهم تجارة ولا بیع عن ذكر الله
انلرك حقنده كه بشیر اتیدی بخدای
لایزال نچه ماه وسال دركه بر تنجلین
یار موافق طلبنده یم رباعی ای كرده درد عشق
تو اشكم نجون بدل وی ایزدم سرشته
زعشق تو در ازل ترسم كه در فراق جمال
تو نا كهان سر بر زند ز مشرق عمرم شب اجل
بیت تو همایی ومن خستهٔ بیچاره گدا
پادشاهی شوم ار سایه بمن بر فكنی نثر دیو ب
بری بر یله مرحبا ایدوب عهد اخوت
وعقد موافقت نغلدیلر هر اون انكشت

هارون انکشت تحیری دهاننه قویوب بونلرک
حالنه نکران و سرکردان ایدی اشندیلر که برطرفه
روانه اولالر هارون ایتدی ای جوانان صاحب دل
قابل اولمیه می که بنمله همراه اولوب بغداده کیده
وز و سیزکله راه رشاده سلوک ایدوب
معارف فکرزدن بهره و اثمار وکرزدن ثمره حاصل
ایده وز بشیر ایتدی یا عبد الله نه سن بزم صحبتمزه
لایق و نه بز سنک حضرتکه موافقوز هارون ایتدی
نیچون بشیر ایتدی زیرا سن بزم بنده مزک بنده
سی سن هارون غضب ایدوب ایتدیکه ای غلام
بو نه کلام در دیدی بشیر ایتدی که مهلا یا عبد الله
یعنی الصبر اول زیرا سیز خیلی خشمناکسین
بر فعلی ارزو اتسک التبده اشلرسن
و نمیه الجنسک التبده بهر حال غضب ایدرسن
بو ایکی حالتک سکا استیلاسی واردر اما بز
ایکی خصلت بزم یانمزده مغلوبدر و بز زاهده
مالکز و غالبوز ارزوی نفسی ویرمز و غضبمزی
کظم ایدرز والکاظمین الغیظ والعافین عن الناس
نته کم حق سبحانه و تعالی بیوردی هارون کریان

اولدی و موعظت طلب ایتدی بشیر ایتدی
واجعل هذه الآیة نصب عینک افرأیت ان متعناهم سنین
ثم جاءهم ما کانوا یوعدون ما اغنی عنهم ما کانوا یمتعون
یعنی نه سنونلر که دنیاده نیجه ییللر ناز و نعمت
ویردک چون موت یتیشه نه مال فریاد رس
اولور انلره نه سکا بو فی دیوب هارون کریان
و محزون قوبوب کتدیلر شعر ومن عادة
الایام تجریک بساکن و تفریق مجموع و
تنغیص مشتهاها خبر فلک را کار جز تفریق
مشیر فکل الصفو منها قد تکدر و تحول
ثم الکتاب و ربنا الوهاب
وله لدنیا عطاء و حساب

٤٢

کاتب الحقیر

